

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

**КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО УКРАЇНИ.
ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА**

Збірник задач

Київ 2018

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
Кафедра кримінального права

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО УКРАЇНИ.
ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

Збірник задач

Київ 2018

УДК 343.2(477)(076)
К 823

Рекомендовано вченою радою Національної академії внутрішніх справ «30» травня 2018 р. (протокол № 9).

Укладачі: **М.О. Акімов**, к.ю.н., доцент (тема 5); **І.А. Вартилицька**, к.ю.н., доцент (теми 2, 14, 16); **О.М. Грудзур**, к.ю.н. (тема 1); **І.В. Жук**, к.ю.н. (теми 19, 20); **В.В. Корольчук**, к.ю.н., ст. наук. співр. (тема 10 у співавторстві з В.Д. Чабанюком); **О.В. Кришевич**, к.ю.н., доцент (тема 6 у співавторстві з А.В. Савченком, тема 7); **Л.О. Кузнецова**, к.ю.н. (тема 3); **О.В. Микитчик**, к.ю.н., доцент (тема 4); **Л.О. Мостепанюк**, к.ю.н., доцент (тема 15); **Павловська А.А.**, к.ю.н. (тема 21); **О.В. Романенко**, к.ю.н. (тема 13); **А.В. Савченко**, д.ю.н., професор (тема 6 у співавторстві з О.В. Кришевич, тема 9, тема 11 у співавторстві з О.В. Шармар); **Н.О. Симоненко**, к.ю.н. (тема 8); **О.В. Смаглюк**, к.ю.н., доцент (тема 12); **Д.С. Усов**, к.ю.н. (тема 5); **В.Д. Чабанюк**, к.ю.н., доцент (тема 10 у співавторстві з В.В. Корольчуком, тема 18); **О.М. Шармар**, к.ю.н., доцент (тема 11 у співавторстві з А.В. Савченком, теми 16, 17).

Рецензенти:

Богатирьов І.Г., доктор юридичних наук, професор;

Кваша О.О., доктор юридичних наук, професор.

К 823 Кримінальне право України. Загальна частина : зб. задач / За заг. ред. д.ю.н., проф. Савченка А. В. та к.ю.н., доц. Шармар О. М. Київ : НАВС, 2018. 108 с.

Збірник містить умови задач для практичних занять з навчальної дисципліни «Кримінальне право (Загальна частина)», які стосуються: поняття, предмета, завдань і системи кримінального права, а також науки кримінального права; закону про кримінальну відповідальність; кримінальної відповідальності та її підстав; злочину та його видів; складу злочину; об'єкта та предмета злочину; об'єктивної сторони злочину; суб'єкта злочину; суб'єктивної сторони злочину; стадій вчинення злочину; співучасті в злочині; множинності злочинів; обставин, що виключають злочинність діяння; звільнення від кримінальної відповідальності; покарання та його видів; призначення покарання; звільнення від покарання та його відбування; судимості; інших заходів кримінально-правового характеру; заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб; особливостей кримінальної відповідальності неповнолітніх.

Для здобувачів ступеня вищої освіти «бакалавр» («спеціаліст») Національної академії внутрішніх справ та інших закладів вищої освіти юридичного профілю.

УДК 343.2(477)(076)

© Національна академія внутрішніх справ, 2018

© Колектив авторів, 2018

ЗМІСТ

ТЕМА 1. ПОНЯТТЯ, ПРЕДМЕТ, ЗАВДАННЯ І СИСТЕМА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА. НАУКА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА	4
ТЕМА 2. ЗАКОН ПРО КРИМІНАЛЬНУ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ	5
ТЕМА 3. КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ТА ЇЇ ПІДСТАВИ ІІ	
ТЕМА 4. ЗЛОЧИН ТА ЙОГО ВИДИ.....	15
ТЕМА 5. СКЛАД ЗЛОЧИНУ	19
ТЕМА 6. ОБ'ЄКТ ЗЛОЧИНУ	23
ТЕМА 7. ОБ'ЄКТИВНА СТОРОНА ЗЛОЧИНУ	28
ТЕМА 8. СУБ'ЄКТ ЗЛОЧИНУ	33
ТЕМА 9. СУБ'ЄКТИВНА СТОРОНА ЗЛОЧИНУ	40
ТЕМА 10. СТАДІЇ ВЧИНЕННЯ ЗЛОЧИНУ	45
ТЕМА 11. СПІВУЧАСТЬ У ЗЛОЧИНІ	50
ТЕМА 12. МНОЖИННІСТЬ ЗЛОЧИНІВ	56
ТЕМА 13. ОБСТАВИНИ, ЩО ВИКЛЮЧАЮТЬ ЗЛОЧИННІСТЬ ДІЯННЯ	60
ТЕМА 14. ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ	66
ТЕМА 14. ПОКАРАННЯ ТА ЙОГО ВИДИ	70
ТЕМА 16. ПРИЗНАЧЕННЯ ПОКАРАННЯ	74
ТЕМА 17. ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД ПОКАРАННЯ	80
ТЕМА 18. СУДИМІСТЬ.....	87
ТЕМА 19. ІНШІ ЗАХОДИ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОГО ХАРАКТЕРУ	93
ТЕМА 20. ЗАХОДИ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОГО ХАРАКТЕРУ ЩОДО ЮРИДИЧНИХ ОСІБ	98
ТЕМА 21. ОСОБЛИВОСТІ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ НЕПОВНОЛІТНІХ	104

ТЕМА 1. ПОНЯТТЯ, ПРЕДМЕТ, ЗАВДАННЯ І СИСТЕМА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА. НАУКА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА

Завдання до теми:

1. Проаналізуйте поняття науки кримінального права. Визначте основні завдання науки кримінального права.

2. Дайте характеристику предмета науки кримінального права. Визначте чи відноситься до предмета науки кримінального права приписи, які містилися в історичних джерелах права, що діяли на території України?

3. Визначте чи відносяться до предмета науки кримінального права норми кримінального законодавства зарубіжних країн?

4. Проаналізуйте місце та роль рішень міжнародних судів для кримінального права України.

5. Визначте, як співвідноситься система кримінального права та система кримінального законодавства? Відповідь поясніть.

6. Визначте поняття «джерела кримінального права». Перерахуйте джерела кримінального права та надайте їх класифікацію.

7. Проаналізуйте відмінність завдань кримінального та кримінального процесуального права.

8. Проаналізуйте відмінність завдань кримінального та кримінально-виконавчого права.

9. Визначте, які галузі права є основоположними, а які похідними щодо кримінального права? Відповідь обґрунтуйте.

10. Обґрунтуйте фундаментальне значення кримінального права для інших галузей права та юридичних наук і навчальних дисциплін.

11. Розкрийте зміст завдань кримінального права.

12. Визначте співвідношення завдань кримінального права та завдань кримінального законодавства.

13. Дайте характеристику предмета кримінального права як навчальної дисципліни.

14. Дайте характеристику предмета кримінального права як галузі права.

15. Визначте, як співвідноситься предмет кримінального права та предмет кримінології.

16. Визначте, як співвідноситься предмет кримінального права та предмет криміналістики.

17. Проаналізуйте співвідношення кримінального права та кримінального законодавства.

18. Визначте, чи може існувати кримінальне право за межами

кримінального законодавства? Відповідь поясніть.

19. Визначте основне, на вашу думку, питання кримінального права.

20. Дайте характеристику кримінально-правовим відносинам. Визначте предмет, учасників та зміст таких відносин.

ТЕМА 2. ЗАКОН ПРО КРИМІНАЛЬНУ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

Задача 1.

Бажаючи розправитись зі своїми конкурентами по бізнесу, директор банку А. вирішив підірвати літак, на якому мали летіти голова акціонерного товариства В. та головний бухгалтер цього ж товариства І.

З цією метою він домовився з механіком спортивного аероклубу Б., що той встановить на літаку вибуховий пристрій з годинниковим механізмом. Коли літак готувався до зльоту на аеродромі, Б. поклав серед речей В. й І. вибуховий пристрій, який спрацював у небі над територією іноземної держави. Пілот літака, В. та І., загинули.

Визначити час і місце вчинення злочину.

Задача 2.

Н. та С., перебуваючи за кордоном, придбали в іноземній державі кольоровий ксерокс та спеціальний папір для підробки банкнот євро. Разом із мешканцем м. Львова І. в його приватному будинку вони виготовляли підроблені купюри. При спробі збути партію підроблених банкнот Н., С. та І. були затримані працівниками поліції у м. Хмельницькому.

На території якої держави вчинено злочин?

Задача 3.

Громадяни С. та Р. налагодили стійкий канал ввезення на територію України зі Словачької Республіки частин вогнепальної нарізної зброї іноземного виробництва з метою їх подальшого збуту. В період із січня по лютий 2017 р. вони ввезли до України з приховуванням від митного контролю в запасному колесі автомобіля частини пістолетів марки «GLOCK», «ASTRA» та «BERETTA».

У травні 2017 р. С. та Р. судом були визнанні винними у контрабанді, тобто переміщенні з приховуванням від митного контролю частин вогнепальної нарізної зброї та засуджені за ч. 1 ст. 201 КК України.

Чи вірним є рішення суду?

Задача 4.

Ч. вирішив позбутися своєї коханки, яка систематично провокувала виникнення конфліктних ситуацій між ним та дружиною. З метою вбивства жінки Ч. у м. Жмеринка виготовив і сховав до салону її автомобіля вибуховий пристрій. Вибух стався на території Румунії та жінка загинула на місці вибуху.

Визначте місце і час вчинення злочинів. Коли злочин вважається вчиненим на території України?

Задача 5.

Громадянин України Д., який постійно проживав у м. Трускавці Львівської обл., гостював у родичів у м. Кракові (Республіка Польща). В ресторані він заподіяв громадянину Республіки Польща умисне тяжке тілесне ушкодження, що спричинило смерть потерпілого. У Республіці Польща він затриманий не був і повернувся додому.

За законодавством якої держави може бути притягнутий до відповідальності Д.?

Варіант: Д. був громадянином Литви, вчинив злочин у м. Кракові, після цього поїхав до України в м. Трускавець Львівської області.

Задача 6.

Громадянин Ж., який проживав в м. Одесі систематично незаконно виготовляв з макової соломи наркотичні засоби та пересилав їх своїй сестрі К. до м. Кишинєва для збуту. Гроші за збут наркотичних засобів вони розподіляли між собою. Під час збуту чергової партії наркотиків К. було затримано.

Визначте місце і час вчинення злочинів Ж. та К.

За законодавством якої країни має вирішуватися питання про їх кримінальну відповідальність?

Задача 7.

Громадянин Туреччини Ю. в м. Анталії (Туреччина) вчинив зґвалтування громадянки України О. У подальшому Ю. було затримано в м. Одесі за торгівлю людьми.

За вчинення зґвалтування Ю. до кримінальної відповідальності не притягався.

Як має вирішуватися питання про кримінальну відповідальність Ю.?

Задача 8.

Іноземний громадянин М. незаконно придбав за межами України пістолет, який постійно зберігав у своєму автомобілі. Під час перебування в м. Львові за управління транспортним засобом у стані алкогольного сп'яніння він був затриманий співробітниками патрульної поліції, які і вилучили пістолет.

За незаконне поводження зі зброєю М. було притягнуто до кримінальної відповідальності.

Визначити місце і час вчинення злочину. За кримінальним законодавством якої держави М. повинен бути притягнений до відповідальності?

Задача 9.

Українські прикордонники затримали за десять морських миль від берегів Чорного моря іноземну шхуну, яка в територіальних водах України займалася незаконним рибним промислом.

За законодавством якої держави повинно вирішуватися питання про кримінальну відповідальність іноземних громадян за вчинення цього суспільно небезпечного діяння?

Задача 10.

Під час спільного навчання воєнно-морських флотів декількох держав на крейсері іноземної держави, який стояв в акваторії порту м. Одеси, виник конфлікт між військовими моряками двох країн. Матрос українського флоту Г. заподіяв іноземному матросу тяжкі тілесні ушкодження.

За законодавством України чи іноземної держави буде вирішуватися питання про кримінальну відповідальність Г.?

Задача 11.

Перший секретар посольства іноземної держави, керуючи автомобілем у стані алкогольного сп'яніння, скоїв наїзд на пішохода, заподіявши останньому тяжкі тілесні ушкодження. Допомогу потерпілому не надав і зник з місця події, залишивши особу в небезпечному для життя стані.

Як повинно бути вирішене питання про кримінальну відповідальність секретаря посольства?

Задача 12.

У квітні 2017 р. громадяни Л., В. та Г. були затримані працівниками лісового господарства у Волинській області за незаконну вирубку дерев на території заповідника. Вироком місцевого суду у червні 2017 р. їх засуджено за ч. 2 ст. 246 КК України (Незаконна порубка лісу, вчинена за попередньою змовою групою осіб).

Захисник засуджених звернувся до Апеляційного суду Волинської області з клопотанням про зміну кваліфікації вчиненого злочину з ч. 2 на ч. 1 ст. 246 КК України, мотивуючи свою заяву тим, що суд не врахував вимоги статті 5 КК України.

Чи підлягає задоволенню клопотання захисника?

В якій редакції статті 246 КК України необхідно визначати злочинність та караність діянь, вчинених Л., В. та Г. (редакція Закону України від 5 квітня 2001 р. чи Закону України від 23 травня 2017 р.)?

Задача 13.

У вагоні поїзду Мінськ – Київ громадяни України П. та С., перебуваючи у стані алкогольного сп'яніння, протягом двох годин голосно співали пісні брутального змісту, а на вимогу пасажирів припинити порушення спокою відповідали лайкою.

На станції Калинковичі (Республіка Білорусь) провідник вагону разом з пасажирями намагалися вивести хуліганів з поїзда. У відповідь П. відштовхнув провідника, вихопивши з кишені ножа, наніс одному із пасажирів удар у груди та вискочив з вагона.

Потерпілому було надано медичну допомогу на станції Овруч (Україна). Він був доставлений до лікарні, де помер під час операції. П. та С. були затримані у м. Іванкові Київської області.

За законодавством якої країни будуть притягнені до кримінальної відповідальності П. та С.?

Задача 14.

Громадянин України Г., перебуваючи на території іноземної держави, вчинив грабіж, за вчинення якого був засуджений до трьох років позбавлення волі. Після відбуття покарання Г. повернувся до України, де вчинив декілька крадіжок.

Якими є правові наслідки засудження особи за межами України?

Чи буде врахована попередня судимість Г. при кваліфікації вчиненого ним повторного злочину?

Задача 15.

Громадянин України М. у складі злочинної групи вчинив на території України декілька грабежів та розбоїв. Переховуючись від переслідування правоохоронних органів, він за підробленими документами виїхав до іноземної держави на сезонні сільськогосподарські роботи. В одному з місцевих барів після вживання спиртних напоїв М. посварився з відвідувачами й умисно заподіяв одному з них середньої тяжкості тілесні ушкодження. За вчинення цього злочину місцевий суд іноземної держави засудив його до покарання у виді позбавлення волі строком на три роки та штрафу. Після сплати штрафу суддя визначив відбування покарання умовним з іспитовим строком один рік і М. був переданий представникам правоохоронних органів України.

Як вирішується питання про кримінальну відповідальність українських громадян за вчинення злочинів за межами України?

Чи буде враховано невідбуте покарання за вироком іноземного суду при визначенні М. остаточного покарання за злочини, вчинені на території України?

Задача 16.

Громадяни України С. та К. під час туристичної поїздки до іноземної держави на пляжі розпивали привезені з собою спиртні напої, після чого голосно співали. Працівники готелю повідомили про порушення спокою до відділення поліції. За рішенням судді за розпивання спиртних напоїв та співання світських пісень, що, за законодавством цієї держави є злочином, С. та К. були засуджені до покарання у виді двох років тюремного ув'язнення.

На прохання України засуджені громадяни були повернуті до країни, про що надійшло офіційне повідомлення до органів юстиції України. Після приземлення літака в аеропорту м. Борисполя правоохоронці запропонували С. та К. пройти до лінійного відділу поліції. У відповідь С. та К. вчинили опір поліцейським, заподіявши одному з них легкі тілесні ушкодження без короткочасного розладу здоров'я.

Якими є правові наслідки засудження громадян України за межами України?

Чи підлягає врахуванню вирок суду іноземної держави при визначенні меж відповідальності С. та К. за вчинене ними кримінальне правопорушення на території України?

Задача 17.

С. був затриманий працівниками правоохоронних органів за вчинення вимагання в Україні. У ході досудового слідства стало відомо, що в складі організованої злочинної групи він вчинив кілька вимагань на території іноземної держави, за що розшукується її правоохоронцями.

Чи повинен С. нести кримінальну відповідальність за законодавством України та іноземної держави чи лише за законодавством однієї країни, оскільки ним вчинені аналогічні злочини?

Задача 18.

Матроси іноземного торгового судна в порту м. Іллічівська Одеської області були затримані прикордонниками за спробу збуту героїну, привезеного ними з-за кордону. У ході кримінального провадження за даним фактом слідством було встановлено, що співучасниками збуту наркотичних засобів були жителі м. Одеси К. та М., які працювали в порту. Вони домовлялися про ціни на героїн, про місце зустрічі з іноземними матросами, знаходили покупців.

Який правовий порядок притягнення до кримінальної відповідальності іноземних громадян?

Чи є відмінності у порядку та умовах притягнення до кримінальної відповідальності громадян України?

Задача 19.

Жительки м. Херсону Н. та М. під виглядом допомоги у працевлаштуванні офіціантками та танцівницями в барах і клубах Туреччини привозили молодих жінок до цієї країни, де передавали своїм співучасникам – громадянам іноземної держави Ш., А. та Я.

Останні відбирали у жінок документи та продавали їх до публічних будинків. Злочинна діяльність торговців людьми була припинена спільними зусиллями правоохоронців України та Туреччини.

Як може бути вирішене питання про кримінальну відповідальність співучасників злочину – громадян двох країн?

Задача 20.

Громадяни України П. та С., перебуваючи в іноземній державі, шляхом обману заволоділи майном свого співвітчизника Ш. Щоб уникнути кримінальної відповідальності, вони повернулися в Україну,

однак там їх розшукали та притягнули до такої відповідальності на підставі національного законодавства. Обоє було засуджено до максимального строку покарання, передбаченого санкцією ч. 3 ст. 190 КК України – восьми років позбавлення волі. П. та С. оскаржили вирок, посилаючись на порушення принципу справедливості відповідальності, передбаченого Загальною декларацією прав людини і Міжнародним пактом про громадянські та політичні права. Вони наполягали на призначенні їм покарання в межах санкції кримінально-правової норми законодавства іноземної держави, оскільки кримінальне законодавство цієї країни за такий злочин передбачає покарання у виді штрафу й ув'язнення на значно менший строк.

Яким є правовий порядок вирішення даного питання?

ТЕМА 3. КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ТА ЇЇ ПІДСТАВИ

Задача 1.

К. таємно проник до квартири С. і викрав ноутбук (ч. 3 ст. 185 КК України). Судом К. був визнаний неосудним.

Чи є підстави для притягнення особи до кримінальної відповідальності?

Задача 2.

Домовившись між собою С. та Л. вбили Т. Вони ухилялися від слідства та суду протягом 15 років. Нових злочинів у цей час ці особи не вчинили.

Чи вичерпала себе кримінальна відповідальність?

Задача 3.

За ухилення від сплати податків, що завдало державі шкоду у великих розмірах минулого року К. було притягнуто до кримінальної відповідальності (ч. 2 ст. 212 КК України). Адвокат К. подав скаргу на дії уповноваженої особи, зазначивши, що його клієнт відшкодував заподіяні збитки, сплатив пеню.

З якого моменту особа притягується до кримінальної відповідальності?

Задача 4.

В. з корисливих мотивів вбив О. Через деякий час він був затриманий та доставлений у відділ поліції. Через недбале ставлення чергового до виконання своїх обов'язків О. втік. Лише через 16 років його знову затримали.

Чи може бути реалізована кримінальна відповідальність?

Задача 5.

Чотирнадцятирічна особа викрала мобільний телефон у свого товариша (ч. 1 ст. 185 КК України). Щодо неї були застосовані примусові заходи виховного характеру.

Чи є застосування таких заходів реалізацією кримінальної відповідальності?

Задача 6.

Ч. вчинив хуліганство (ч. 1 ст. 296 КК України). У подальшому Ч. був звільнений судом від кримінальної відповідальності на підставі ст. 47 КК України.

З якого моменту виникає та припиняється кримінальна відповідальність?

Задача 7.

І., працюючи токарем на заводі після роботи намагався винести двигун. На прохідній його було затримано, а двигун вилучений. Суд звільнив І. від відбування покарання на підставі ч. 1 ст. 75 КК України.

Чи є застосування таких заходів реалізацією кримінальної відповідальності?

Задача 8.

Лікар С. на прохання невиліковно хворого пацієнта зробив йому укол з отрутою. Близькі родичі хворого звернулись із заявою до правоохоронних органів. Під час розслідування було встановлено відсутність корисливих мотивів у лікаря, а також був знайдений лист хворого, в якому він засвідчував заподіяння йому ненасильницької смерті.

Який вид кримінальної відповідальності може бути реалізований в даному випадку?

Задача 9.

Вироком суду П. засуджений за злочин, передбачений ч. 1 ст. 185 КК України, на два роки позбавлення волі. При вчиненні крадіжки потерпілому С. була завдана матеріальна шкода на суму 2 тис. гривень.

Хто в даній ситуації є суб'єктом кримінально-правових відносин?

Задача 10.

К., незважаючи на домовленість, злякавшись кримінальної відповідальності, відмовився надавати автомобіль для перевезення викраденого іншому співучаснику Т.

Який вид кримінальної відповідальності може бути реалізований в даному випадку до К. та Т.?

Задача 11.

Ш., від'їжджаючи до Закарпатської області відпочивати, попросила свою сусідку П., щоб та взяла на зберігання найбільш цінні речі на період її відсутності (відеомагнітофон, золоті прикраси, облігації тощо). П. погодилась, але згодом усі речі, які їй залишила на зберігання К., продала. Коли К. повернулася з відпочинку та прийшла до Є. забрати свої речі, та їй сказала, що ніяких речей від неї на зберігання не брала.

Чи є в діях П. ознаки злочину проти власності?

Задача 12.

Р. протягом шести років не сплачувала квартирної плати, заборгувавши за цей час суму, що перевищує 800 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Чи є підстави для притягнення Р. до кримінальної відповідальності?

Задача 13.

С., працюючи начальником управління капітального будівництва виробничого об'єднання, шляхом зловживання службовим становищем привласнив минулого року 1,2 кв. м лісоматеріалів вартістю 125 гривень, а цього року – 12 листів шиферу вартістю 2,3 тис. гривень.

Чи є підстави для притягнення С. до кримінальної відповідальності?

Задача 14.

Кандидат медичних наук, висококваліфікований лікар-хірург Ф. після проведення операцій приймав від родичів оперованих подарунки (спиртні напої, гроші тощо).

Чи є підстави для притягнення Ф. до кримінальної відповідальності?

Варіант: *Ф часто погоджувався на проведення складних операцій лише після того, як одержував від хворих або їхніх родичів гроші.*

Задача 15.

О. зі своїм батьком викрали у колишньої дружини сина А., який за рішенням суду був залишений із матір'ю після розірвання шлюбу. Свої дії О. пояснив безвідповідальністю та аморальністю колишньої дружини, проявами насильства щодо дитини з її боку.

Чи є в діях О. та його матері ознаки злочину, передбаченого ст. 146 КК України?

Задача 16.

Художник Г. кілька років тому виготовив кліше для друкування гривень номіналом 20 гривень. Після цього він запропонував З. виготовити прес для друкування підроблених гривень. Той виготовив такий прес і передав його Г. Восени минулого року Г. у себе на квартирі надрукував 10 банкнот на суму 200 гривень і наступного дня розплатився ними за покупки в магазині, але касир виявила, що гривні є підробленими, та Г. було затримано.

Чи є підстави для притягнення Г. та З. до кримінальної відповідальності?

Задача 17.

Н., не був зареєстрованим в якості суб'єкта підприємницької діяльності, при цьому за виконання робіт з ремонту квартири П. отримав від останнього 5 тис. доларів США.

Чи підлягає Н. кримінальній відповідальності?

Задача 18.

К., який раніше був судимий за крадіжку, ніде не працював, пиячив, жив на випадкові заробітки, а також на кошти, одержувані від збирання й здачі пляшок, вкрав у громадянки Ф. праску вартістю 250 гривень, яка знаходилася на балконі її квартири.

Ознаки яких кваліфікованих (особливо кваліфікованих) складів злочину, передбаченого ст. 185 КК України, є в діях К.?

Задача 19.

М. у знайомого Л. попросив для тимчасового користування телевізор та ноутбук японського виробництва, а потім продав їх. Через 10 днів М. через вікно проник до будинку С. і вкрав мобільний телефон, планшет, ноутбук і телевізор японського виробництва.

Чи є підстави для притягнення М. до кримінальної відповідальності?

Задача 20.

Директор заводу радіотоварів Д., одержавши рішення суду про поновлення на роботі незаконно звільненого робітника П., відмовився його виконати, вважаючи таке рішення незаконним, і письмово повідомив про це суд.

Чи є підстави для притягнення Д. до кримінальної відповідальності?

ТЕМА 4. ЗЛОЧИН ТА ЙОГО ВИДИ

Задача 1.

Д. посварився зі своїм сусідом З. Останній сказав Д., що викраде його автомобіль. Наступного дня Д. подав заяву про намір З. у поліцію.

Чи є дії З. злочинними?

Задача 2.

Сторож Д. недбало виконував свої обов'язки з охорони будівельного складу. Під час чергування він неодноразово відлучався у своїх справах. Цим скористалися П. і Р., які викрали зі складу будівельні матеріали на суму 23 тис. гривень.

Чи є дії Д., П. та Р. злочинними?

Задача 3.

Х. вчинив вбивство Л. і зазначив, що його підбурив на цей злочин Б. Під час кримінального провадження Б. заперечував свою співучасть у вбивстві, що й не було доведено. Водночас, суд визнав його винним у тому, що під час досудового розслідування Б. давав неправдиві показання, заперечуючи свою вину. На цій підставі дії Б. було кваліфіковано за ч. 1 ст. 384 КК України «Завідомо неправдиве показання».

Чи є правильним висновок суду? Чи є дії Б. кримінально протиправними?

Задача 4.

Д. уночі зупинив на вулиці жінку та, погрожуючи їй ножем, почав вимагати віддати йому сумку. Злякана жінка виконала вимогу Д. У сумці грошей не виявилося, а знаходилися лише засоби особистої гігієни.

Чи є дії Д. малозначними?

Задача 5.

Л., перебуваючи в стані алкогольного сп'яніння, з хуліганських мотивів та з особливою жорстокістю вбив Б. Його дії були кваліфіковані за п.п. 4, 7 ч. 2 ст. 115 КК України.

Чи належить вчинене Л. діяння до особливо тяжких злочинів?

Задача 6.

М., який раніше був засуджений за шахрайство, намагався в тролейбусі вчинити кишенькову крадіжку в О., витягнувши гаманець без грошей. Вартість гаманця складала лише 250 гривень.

Чи є дії М. малозначними?

Задача 7.

Залишаючи без нагляду будинок на період відпустки, Ш. вирішив попередити можливе проникнення до нього. З цією метою він підвів електричний струм до металевих частин дверей та вікон. Перевіряючи ефективність пристрою, Ш. був уражений електричним струмом.

Чи є дії Ш. злочином?

Задача 8.

Під час керування автомобілем Ж. перевищив встановлену швидкість, внаслідок чого вчинив наїзд на двох неповнолітніх осіб, які переходили вулицю. Від отриманих ушкоджень вони померли на місці пригоди. Його дії були кваліфіковані за ч. 3 ст. 286 КК України.

Яким за ступенем тяжкості є злочин, котрий вчинив Ж.?

Задача 9.

Під час роботи за верстатом учень слюсаря М. протягнув руку за штангенциркулем. Випадково доторкнувшись до працюючої паяльної лампи, що стояла поруч з верстатом, М. через сильне больове відчуття різко відсмикнув руку. Цим рухом він наніс удар Д., який стояв позаду нього, спостерігаючи за роботою М. Спричинене тілесне ушкодження призвело до втрати зору на одне око у потерпілого.

Чи є дії М. злочинними?

Задача 10.

К., зустрічаючись із С., запропонував їй одружитись. Вони подали заяву до РАЦСу. Після цього К. вступив із С. у статеві зносини, а потім відмовився реєструвати шлюб. С. завагітніла від К.

Чи є дії К. злочинними?

Задача 11.

Протягом п'яти років А. та Н. жили разом і вели спільне господарство. За гроші, що заробляв А., Н. купляла собі одяг та інші речі. Одного разу А. посварився з Н., після чого остання пішла жити до своєї матері. Скориставшись її відсутністю, А. забрав деякі речі та продав їх. Отримані від продажу гроші він витратив. А. було засуджено за ч. 3 ст. 185 КК України.

Чи можна вважати дії А. злочинними?

Чи є законним вирок суду щодо А.?

Задача 12.

Н. продав Л. ноутбук, гроші за який останній пообіцяв віддати через тиждень. Однак у визначений час Л. гроші не віддав, а ноутбук повернути відмовився. Тоді Н. таємно проник до його квартири та забрав свій ноутбук.

Чи є дії Н. злочином?

Задача 13.

К. з метою самозахисту виготовив і носив із собою ніж, який по своїх характеристиках відповідав холодній зброї.

Чи є дії К. злочинними?

Задача 14.

Патрульні поліцейські за порушення правил дорожнього руху зупинили для автомобіль, який рухався по Донецькому шосе. Під час перевірки документів, зважаючи на зовнішні фактори, у поліцейських виникли достатні підстави вважати, що особа має при собі річ, обіг якої заборонено чи обмежено або яка становить загрозу життю чи здоров'ю такої особи або інших осіб. Під час поверхневої перевірки було виявлено декілька гранат Ф-1. Водій заявив, що придбав гранати у невідомих осіб з метою захисту від можливих злочинців у дорозі.

Чи є дії водія злочинними?

Задача 15.

М. та Г. разом працювали на підприємстві. Під час перерви вони жартома почали боротися. Г. уперся головою в груди М. та спробував перекинути його через себе, але той не піддався. Раптом Г. нахилив голову та упав. Через кілька хвилин він помер. Як встановила експертиза, під час останнього зусилля стався перелом хребців шиї, від чого Г. і помер.

Чи вчинено М. злочин?

Задача 16.

До 14-річного Х. звернулася по допомогу незнайома жінка. Вона розповіла, що проживає одна у квартирі на першому поверсі багатоповерхового будинку. Жінка повідомила, що вона вийшла на хвилинку до сусідки, а тепер не може потрапити додому, бо двері зачинилися, а ключі вона не взяла. Жінка попросила Х. влізти в кімнату через кватирку та відчинити двері зсередини. Хлопець виконав прохання незнайомої жінки, але коли виходив з квартири, був затриманий поліцейськими разом із жінкою. Згодом з'ясувалося, що жінка була раніше неодноразово судима за крадіжки та використала Х. для проникнення в квартиру з метою крадіжки.

Чи є дії Х. злочинними?

Задача 17.

М. вирішив закінчити життя самогубством. Для цього він таємно заволодів автомобілем, що належав сусіду, розігнав його та спрямував на будівлю магазину. Внаслідок цього М. заподіяв собі легкі тілесні ушкодження, а автомобіль та будівлю магазину пошкодив.

Чи є дії М. злочинними?

Задача 18.

Пізно увечері біля одного з барів м. Полтави близько п'ятнадцяти молодих хлопців, перебуваючи у стані алкогольного сп'яніння, вчинили бійку. Наряд поліції з двох осіб, що прибув на місце події, закликав припинити хуліганські дії. Зваживши, що наряд був нечисленний, хлопці кинулися на поліцейських, та, збивши з ніг, почали їх бити. Один з поліцейських зробив попереджувальний постріл угору, але це не допомогло. Після цього він розпочав прицільний вогонь по молодикам. Одному з нападників були заподіяні смертельні ушкодження, а інші почали тікати.

Чи було вчинено злочин поліцейським і молодиками?

Задача 19.

Ч. дізнався, що П. збирає гроші для придбання автомобіля та зберігає їх вдома. Своєму приятелеві Ч. сказав, що через два-три місяці збирається викрасти ці гроші. Через два дні Ч. посварився зі своїм приятелем і останній сповістив про його наміри поліцію.

Чи є дії Ч. злочинними?

Задача 20.

У. зґвалтував невідомий і про це вона нікому не розповіла. Через тиждень у неї були інтимні стосунки зі своїм другом П., після чого останній захворів на венеричну хворобу. З'ясувалося, що заразився він від У., а остання заразилася від невідомого, який її зґвалтував.

Чи є діяння У. злочинними?

ТЕМА 5. СКЛАД ЗЛОЧИНУ

Задача 1.

Тринадцятирічний Ш. вступив у банду та в її складі вчинив кілька нападів на інкасаторів, під час яких двох з них було вбито, а гроші на суму, яка становить особливо великий розмір, викрадено.

Чи є в діях Ш. склад злочину, передбачений ст. 257 КК України?

Задача 2.

С., погрожуючи розголосити відомості, що ганьблять Н., вступив з нею в статеві зносини.

Чи є в діях С. склад злочину, передбачений ч. 1 ст. 152 КК України?

Задача 3.

Уночі невідомі особи проникли в магазин, звідки викрали промислові товари на суму 31 тис. гривень. Розслідуванням встановлено, що тієї ночі сторож І. на роботі не був, а знаходився на весіллі у племінника.

Чи є в діях І. склад злочину, передбачений ст. 197 КК України?

Задача 4.

Г. їхав в одному купе з С. Уночі С. зійшов на станції Фастів, а вранці Г. виявив, що С. на столику забув свій годинник. Г. забрав цей годинник собі.

Чи є в діях Г. склад злочину, передбачений ст. 193 КК України?

Задача 5.

П'ятнадцятирічні учні Ч. і Б. вирішили пожартувати та зателефонували до поліції, повідомивши, що школу, в якій вони навчаються, заміновано. Мінери кілька годин обстежували всі приміщення школи, але вибухівки не виявили.

Чи є в діях Ч. і Б. склад злочину, передбачений ч. 1 ст. 259 КК України?

Задача 6.

П. їхав на власному автомобілі з м. Умані до м. Києва. На дорозі він помітив збиту автомобілем людину. Зупинивши транспортний засіб, П. встановив, що потерпіла особа одержала тяжкі ушкодження та перебуває у загрозовому для життя стані. Перелякавшись, що його можуть визнати винним у наїзді на пішохода, П. залишив потерпілого, нікому не повідомивши про пригоду. Потерпілий через деякий час помер на місці події.

Чи є в діях П. склад злочину, передбачений ч. 3 ст. 135 КК України?

Задача 7.

Б. прийшов у гості до свого приятеля П., але останнього дома не було. Знаючи, де П. ховає ключ від квартири, Б. вирішив зайти і зачекати його. Перебуваючи у квартирі, П. побачив годинник марки «TISSOT» вартістю 11 тис. гривень, який лежав на столі. Забравши годинник, Б. вийшов на вулицю, але був затриманий дільничним офіцером поліції.

Чи є в діях Б. склад злочину, передбачений ч. 3 ст. 185 КК України?

Задача 8.

К. викрав у колишньої дружини малолітнього сина С., який за рішенням суду щодо розірвання шлюбу був переданий на виховання матері. Свої дії К. мотивував тим, що його колишня дружина не дозволяла йому зустрічатися з сином, вела аморальний спосіб життя, приводила додому різних чоловіків, пиячила, біла сина. Це було підтверджено проведеною перевіркою.

Чи є в діях К. склад злочину, передбачений ч. 2 ст. 146 КК України?

Задача 9.

Н. взяв у пункті прокату холодильник і телевізор, які через деякий час продав, а гроші витратив на спиртні напої. Повертати взяті на прокат речі або сплатити їх вартість Н. відмовився.

Чи є в діях Н. склад злочину, передбачений ч. 1 ст. 190 КК України?

Задача 10.

Начальник відділу превенції територіального органу поліції Ю. попросив директора ринку Л. надати йому безкоштовно вісім кілограмів свіжого м'яса, щоб відсвяткувати свій день народження. За це Ю. пообіцяв Д. «забезпечити надійну охорону його бізнесових інтересів» у майбутньому.

Чи є в діях Ю. склад злочину, передбачений ч. 3 ст. 368 КК України?

Задача 11.

Майстер виробничого навчання Вищого професійного училища будівництва та дизайну Є. запропонував неповнолітнім Б. і М. відсвяткувати отримання першої стипендії. Неповнолітні купили пляшку горілки, яку з майстром розпили у майстерні училища. Про цей факт стало відомо директору училища, який повідомив у поліцію.

Чи є в діях Є. склад злочину, передбачений ч. 2 ст. 304 КК України?

Задача 12.

Б. і Г. за допомогою відмички проникли у квартиру. Поряд з іншим майном вони викрали шкіряне пальто вартістю 6 тис. гривень, у кишені якого знаходився пістолет «Форт». Зброю потерпілий зберігав незаконно.

Чи є в діях М і Г. склад злочину, передбачений ч. 2 ст. 262 КК України?

Задача 13.

К. і Б. проникли у приміщення автосалону з метою викрасти автомобіль «Мерседес». Відключивши сигналізацію, вони підкотили автомобіль до дверей приміщення та стали заливати пальне в бак. Оскільки в автосалоні було темно, Б. попросив Г. запалити сірника. Від кинутого на підлогу сірника виникла пожежа, внаслідок чого автомобіль «Мерседес», вартістю 1 млн. 900 тис. гривень, згорів.

Чи є в діях К. і Б. склад злочину, передбачений ст. 196 КК України?

Задача 14.

Ф., погрожував К. розголошенням відомостей, що ганьблять його, якщо останній не поверне гроші, які Ф. дав К. у борг, а той відмовився їх повернути.

Чи є в діях Ф. склад злочину, передбачений ч. 1 ст. 355 КК України?

Задача 15.

Б., перебуваючи в стані алкогольного сп'яніння, з хуліганських мотивів у нічний час стріляв з обрізу по вуличних ліхтарях, внаслідок чого грубо порушив громадський порядок і спричинив майнову шкоду на суму 8 тис. гривень. Викликаний громадянами наряд поліції затримав Б.

Чи є в діях Б. склад злочину, передбачений ч. 1 ст. 194 КК України?

Задача 16.

Продавець магазину І., не знаючи про те, що гиря, якою вона користувалася, замість 1 кг важить 920 г, продавала громадянам овочі та фрукти.

Чи є в діях І. склад злочину, передбаченого КК України?

Задача 17.

Н. позавчора вчинив зґвалтування В. (ч. 1 ст. 152 КК України), вчора розбій (ч. 1 ст. 187 КК України), а сьогодні – незаконне заволодіння транспортним засобом (ч. 2 ст. 289 КК України).

Якими за конструкцією об'єктивної сторони є склади зґвалтування, розбою та незаконного заволодіння транспортним засобом?

Задача 18.

Диспозиція ст. 379 КК України викладена таким чином: «Вбивство або замах на вбивство судді, народного засідателя чи присяжного або їх близьких родичів у зв'язку з їх діяльністю, пов'язаною із здійсненням правосуддя».

Який це склад злочину за конструкцією об'єктивної сторони?

Задача 19.

Диспозиція ч. 1 ст. 262 КК України викладена так: «Викрадення, привласнення, вимагання вогнепальної зброї (крім гладкоствольної мисливської), бойових припасів, вибухових речовин, вибухових пристроїв чи радіоактивних матеріалів або заволодіння ними шляхом шахрайства».

Який це склад злочину за конструкцією об'єктивної сторони?

Задача 20.

Б. під час керування автомобілем вчинив наїзд на пішохода, який помер на місці події. Під час досудового розслідування з'ясувалося, що ДТП сталося через прихований технічний брак гальмівної системи автомобіля, допущений при виробництві автомобіля.

Який елемент складу злочину, передбаченого ч. 2 ст. 286 КК України, відсутній?

ТЕМА 6. ОБ'ЄКТ ЗЛОЧИНУ

Задача 1.

Шістнадцятирічний М. дуже хотів мати нарізну мисливську рушницю. Вночі він проник до квартири громадянина Ф. і викрав таку рушницю.

Що є об'єктом і предметом цього злочину?

Задача 2.

К., бажаючи помститися П., з метою заподіяння тілесних ушкоджень, знайшов пізно ввечері темний куток біля під'їзду будинку останнього. Побачивши, що П. заходить до під'їзду, К. вистрелив в нього з пістолета, який нелегально придбав на ринку, а потім втік. Пізніше було встановлено, що К. вистрелив не у П., а в М., який одразу помер на місці злочину.

*Чи впливає на кримінальну відповідальність така помилка К.?
Визначте ознаки об'єкта злочину.*

Задача 3.

Х. у нічний час, погрожуючи вбивством, відібрав у громадянки Є. її хутряну шапку та золоті вироби (обручку та сережки). На підтвердження погрози він під час скоєння злочину тримав у руці пістолет, тобто вчинив розбійний напад.

*Скільки злочинів вчинив Х.?
Визначте ознаки об'єкта злочину (злочинів).*

Задача 4.

Поліцейський О. за винагороду в 1 тис. доларів США надав підозрюваному Г. деяку інформацію, що містилася у розпочатому проти останнього кримінальному провадженні.

Скільки злочинів вчинив О.?

Визначте ознаки об'єкта злочину (злочинів).

Задача 5.

Б. і З., знаходячись у потязі, розпивали спиртні напої та нецензурно лялись. Коли Д. зробив їм зауваження, Б. зненацька вихопив з кишені ножа та вдарив ним Д., заподіявши йому тяжкі тілесні ушкодження. Зазначені дії були кваліфіковані за ч. 1 ст. 121, ч. 2 ст. 263, ч. 4 ст. 296 КК України.

Визначте ознаки об'єктів цих злочинів.

Задача 6.

Неповнолітній Б. зайшов до свого знайомого повнолітнього П., який попросив віднести Ч. поліетиленовий пакет. Б. здогадувався про те, що було в пакеті, оскільки знав, що Ч. постійно вживає наркотичні засоби, хоча П. про вміст пакету нічого не говорив. Б. погодився віднести пакет, але по дорозі був затриманий працівниками поліції. Під час поверхневої перевірки в пакеті були виявлені наркотичні засоби, що підтвердили результати проведеної експертизи. Дії П. були кваліфіковані за ч. 2 ст. 307 КК України.

Визначте ознаки об'єкта цього злочину.

Задача 7.

Р., який працював на автотранспортувачі, порушуючи інструкцію з техніки безпеки, навантажив і почав перевозити територією меблевої фабрики вантаж, частина якого впала на одного з учнів професійно-технічного училища, які були на фабриці на екскурсії, заподіявши йому тілесні ушкодження середньої тяжкості.

Визначте об'єкт вчиненого Р. злочину?

Задача 8.

Директор будівельної компанії ІІ. умисно ухилялися від сплати податків, що призвело до фактичного ненадходження до бюджетів чи державних цільових фондів коштів у великих розмірах. Працівниками правоохоронних органів була виявлена така протиправна діяльність та відкрите кримінальне провадження за ознаками злочину, передбаченого ч. 2 ст. 212 КК України.

Визначте ознаки об'єкта цього злочину.

Задача 9.

Перебуваючи в стані алкогольного сп'яніння та керуючи автомобілем, Я. збив Ц., заподіявши їй тяжкі тілесні ушкодження. Дії Я. були кваліфіковані за ч. 2 ст. 286 КК України.

Визначте ознаки об'єкта цього злочину.

Задача 10.

Д. і Т. тривалий час перебували у неприязних стосунках. Коли вони зустрілися на вулиці, то почали гучно лаятися. Т., вважаючи Д. вагітною, щосили вдарила останню кілька разів у живіт, але потім виявилось, що Д. не була вагітною та тілесних ушкоджень їй взагалі не було заподіяно.

Чи впливає така помилка на кримінальну відповідальність?

Визначте ознаки об'єкта злочину, який вчинила Т.

Задача 11.

Ю., перебуваючи у стані наркотичного сп'яніння, зайшов до кінотеатру «Супутник» та намагався пройти до зали, де демонструвався фільм, але його не пропустили контролери. Ю. почав кричати, що він депутат міської ради, а потім відштовхнув контролера, увірвався до глядацької зали, дістав ніж і почав бігати з нею в залі, погрожуючи глядачам. Контролеру, яка намагалася припинити його протиправні дії, Ю. наніс середньої тяжкості тілесні ушкодження. Всі глядачі розбіглися, демонстрацію фільму було зірвано.

Скільки злочинів вчинив О.?

Визначте ознаки об'єкта злочину (злочинів).

Задача 12.

Колишній слідчий Д. зустрів на вулиці раніше засудженого ним за умисне вбивство З., який щойно звільнився з кримінально-виконавчої установи. З. упізнав Д. і став погрожувати останньому вбивством за те, що Д. начебто незаконно притягнув його до кримінальної відповідальності. Дії З. були кваліфіковані за ч. 1 ст. 345 КК України.

Визначте ознаки об'єкта цього злочину.

Задача 13.

Вночі Ч. прийшов на цвинтар, де знайшов декілька могил, що були огорожені решітками з кольорового металу. З корисливих мотивів Ч. виламав решітки з могил і наступного дня продав їх як металобрухт. Дії Ч. були кваліфіковані за ч. 3 ст. 297 КК України.

Визначте ознаки об'єкта цього злочину.

Задача 14.

Б. придбав у невстановленої особи імітаційні запали до учбово-імітаційних гранат і незаконно зберігав їх у своїй квартирі. Вироком суду Б. було засуджено за вчинення злочину, передбаченого ч. 1 ст. 263 КК України.

Чи можуть бути запали до учбово-імітаційних гранат предметами злочину, передбаченого ч. 1 ст. 263 КК України?

Задача 15.

До Р. завітав У., який запропонував купити у нього декілька металевих кутків за пляшку горілки. Р. погодився, дав пляшку горілки та спитав де У. взяв кутки. На це У. відповів, що викрав кутки зі сховища підприємства де він працює. Тоді Р. запропонував У. піти та викрасти ще декілька металевих кутків, за що він пообіцяв заплатити. У дав згоду на таку пропозицію.

Про один чи декілька злочинів йдеться у цьому випадку?

Визначте ознаки об'єкта злочину (злочинів).

Задача 16.

На кордоні українськими митниками була затримана вантажівка, що мала перевезти транзитом через територію України різноманітні побутові товари у великих розмірах. Деякі з цих товарів не були задекларовані, а водій автомобіля пояснив, що не знає які саме товари везуть, оскільки оформленням документації він не займався, а робили це службові особи транспортної компанії. За даним фактом уповноважені працівники правоохоронних органів відкрили кримінальне провадження за вчинення злочину, передбаченого ч. 2 ст. 201 КК України. Товари і транспортні засоби вилучені.

Чи правомірні дії уповноважених працівників правоохоронних органів?

Про який злочин йдеться?

Визначте ознаки об'єкта цього злочину.

Задача 17.

Т., збираючись на полювання, зарядив свою рушницю та поклав її на стіл, а сам вийшов на подвір'я будинку у справах. Його малолітня донька, побачивши на столі рушницю, вирішила погратися з нею, але це призвело до пострілу, що завдало їй тяжких тілесних ушкоджень.

Про який злочин йдеться?

Визначте ознаки об'єкта цього злочину.

Задача 18.

На території української митниці був затриманий громадянин іноземної країни О., який приховував від митного контролю 10 тис. доларів США, антикварну зброю та 60 г. героїну. Дії О. були кваліфіковані за ч. 1 ст. 201 та ч. 3 ст. 305 КК України.

Визначте ознаки об'єкта злочину.

Чи впливає розмір відповідних предметів злочину на його кваліфікацію?

Задача 19.

Громадянин А. незаконно захопив земельну ділянку особливо цінної землі. Його дії були кваліфіковані за ст. 356 КК України.

Чи правильно є така кваліфікація?

Визначте ознаки об'єкта злочину, який вчинив А.

Задача 20.

Громадянок України Ч. і Ж. продали за кордон для заняття проституцією. Зазначені дії були кваліфіковані за ч. 2 ст. 149 КК України. Під час досудового розслідування Ч. і Ж. заявили, що вони бажали свого продажу та надали на це свою згоду.

Визначте ознаки об'єкта цього злочину.

Чи можна вважати Ч. і Ж. потерпілими від злочину та чи вплине така їх заява на кримінальну відповідальність тих осіб, які вчинили їх продаж?

ТЕМА 7. ОБ'ЄКТИВНА СТОРОНА ЗЛОЧИНУ

Завдання до теми:

1. Наведіть приклади злочинів:
  - а) з матеріальним складом;
  - б) з формальним складом;
  - в) з усіченим складом.
2. Назвіть злочини, що вчиняються шляхом:
  - а) фізичного та психічного впливу на потерпілу особу;
  - б) шляхом бездіяльності;
  - в) шляхом дії або бездіяльності.
3. Назвіть обов'язкові ознаки об'єктивної сторони у злочині з матеріальним, формальним та усіченим складом.
4. Визначте момент закінчення злочинів, передбачених статтями 135, 146, 152, 257, 258, 289, 302, 368 КК України.
5. Назвіть статтю Особливої частини КК України, в диспозиції якої безпосередньо вказується:
  - а) місце вчинення злочину;
  - б) знаряддя вчинення злочину;
  - в) засоби вчинення злочину;
  - г) час вчинення злочину;
  - г) спосіб вчинення злочину;
  - д) обстановка вчинення злочину;
6. Чим відрізняються знаряддя та засоби вчинення злочину від предмета злочину?

Задача 1.

У магазині Б. взяв із полиці рулон тканини та поклав його до своєї сумки. Біля виходу з магазину охорона затримала Б.

Розкрийте обов'язкові ознаки об'єктивної сторони цього злочину.

Задача 2.

Ш. таємно викрав з приміщення дачного будинку С. телевізор, але про крадіжку С. дізнався лише від поліцейських, які затримали Ш. у будинку.

Коли цей злочин буде вважатися вчиненим:

- а) у момент проникнення до житла?
- б) у момент, коли Ш. доторкнувся до телевізора?
- в) у момент, коли Ш. вилучив телевізор і мав реальну можливість ним розпорядитися чи користуватися?
- г) у момент, коли потерпілий С. дізнався про викрадення?

Задача 3.

П., керуючи власним автомобілем, не зупинився на червоне світло світлофора, внаслідок чого збив Р., який помер на місці пригоди. Діяння П. було кваліфіковане за ч. 2 ст. 286 КК України.

Назвіть усі ознаки об'єктивної сторони цього складу злочину.

Визначте, злочин був вчинений діями, бездіяльністю чи іншим чином?

Задача 4.

О. уклав договір із заготівельною конторою про відстріл бабаків. Згідно з правилами, полювання на бабаків у цій місцевості дозволялося з 15 липня. О. розпочав полювання у червні та до початку полювання здобув 90 бабаків. Під час досудового розслідування адвокат підозрюваного О. просив кримінальне впровадження закрити за відсутністю складу злочину, передбаченого ст. 248 КК України, оскільки він вважав, що О. мав дозвіл на відстріл бабаків.

Чи правильними є такі дії адвоката?

Задача 5.

С. ударив рукою в обличчя П. Від удару П. впав на підлогу та сильно вдарився головою, а через три дні помер. При розслідуванні кримінального впровадження виявилось, що смерть П. викликана запаленням кори головного мозку, причиною якого було розходження кісткових швів черепа за наявності у П. застарілого процесу запалення середнього вуха.

Чи існує причинний зв'язок між діями С. і наслідками у вигляді смерті П.?

Задача 6.

Г. побачивши К., який намагався викрасти велосипед. Г. побіг за ним, щоб його затримати. Намагаючись втекти, К. на велосипеді виїхав на проїзну частину дороги, де його збила автомашина. Від заподіяних тілесних ушкоджень він помер на місці події.

Чи знаходяться тяжкі наслідки в причинному зв'язку з діями Г.?

Задача 7.

Ж. заподіяв Б. тяжкі тілесні ушкодження. Б. потрапив до лікарні, де лікар недбало віднісся до своїх обов'язків (не зробив вчасно хірургічної операції), через що Б. помер.

Чи існує причинний зв'язок між діями Ж. і смертю Б.?

Охарактеризуйте об'єктивну сторону злочинів, які були вчинені.

Задача 8.

Ш., перебуваючи в стані алкогольного сп'яніння, запропонував Т. проїхатися на щойно купленому ним автомобілі. Т. погодилася та коли вони виїхали на дорогу, Ш. сильно розігнав автомобіль. Т. почала дорікати Ш. за його дії, тоді Ш., висміюючи боягузтво Т., виїхав на зустрічну смугу, спрямовуючи авто на зустрічний транспорт. Т., злякавшись неминучого настання аварії, вистрибнула з автомобіля та загинула.

Чи є причинний зв'язок між діями Ш. та загибеллю Т.?

Чи повинен Ш. нести кримінальну відповідальність за ч. 2 ст. 286 КК України?

Задача 9.

С. у ніч на 1 квітня побив свою дружину, потім сповістив про це до швидкої допомоги. Черговий швидкої допомоги на виклик не відреагував, оскільки знав, що С. любив пожартувати. Дружина від завданих тілесних ушкоджень померла. За висновком судово-медичної експертизи, тілесні ушкодження були не сумісні з життям.

Чи є причинний зв'язок між бездіяльністю чергового швидкої допомоги та наслідками (смертю потерпілої)?

Охарактеризуйте об'єктивну сторону.

Задача 10.

Водій Л., працюючи на будівельному підприємстві, отримував будівельні матеріали зі складу й віз їх на будівельний майданчик. Частину матеріалів він завозив собі додому, оскільки знав, що рахувати матеріали у нього ніхто не буде. Дії Л. були кваліфіковані за ч. 1 ст. 191 КК України.

Визначте предмет злочину та спосіб його вчинення.

Задача 11.

В. запропонував неповнолітньому С. безкоштовно спробувати наркотичний засіб, але той відмовився. Тоді В. зв'язав С. та проти його волі ввів йому наркотики. Поставивши у залежність С. від наркотиків, В. почав продавати їх С. за гроші. Дії В. були кваліфіковані за ч. 3 ст. 314 і ч. 1 ст. 307 КК України.

Визначте предмет і знаряддя вчинення цих злочинів.

Задача 12.

Б., будучи в нетверезому стані, зустрів подружню пару К. та У., які поверталися додому. Б. почав ображати їх через неприязні стосунки в минулому, а коли його попросили відійти, ножем наніс удар К. в нижню частину живота. Через півгодини К. було доставлено до лікарні, де під час операції він помер. Експертиза зробила висновок, що у результаті поранення, які наніс потерпілому Б., була пошкоджена передня стінка шлунку, а смерть наступила від закриття дихальних шляхів блювотними масами. Сильне виділення блювотних мас було спричинене подразненням слизової оболонки шлунку у результаті поранення та під впливом наркозу, під яким проходила операція.

Чим характеризується об'єктивна сторона складу злочину, який вчинив Б.?

Чи перебувають дії Б. у причинному зв'язку зі смертю К.?

Задача 13.

У неосвітленому під'їзді будинку Д. напав на О. та, погрожуючи іграшковим пістолетом, почав вимагати у неї негайно віддати гроші. У цей момент до під'їзду хтось зайшов. Д. злякався цього та втік.

Чим характеризується об'єктивна сторона складу злочину, який вчинив Д.?

Чи була в його діях добровільна відмова від доведення злочину до кінця?

Задача 14.

Бажаючи зайнятися полюванням, П. прийшов на територію заповідника. Побачивши дикого кабана, він зарядив мисливську рушницю та натиснув на спусковий гачок, але пострілу не відбувся. У цей момент П. був затриманий. Під час проведення експертизи виявилось, що набої були непридатні для використання.

Чи підлягає П. кримінальній відповідальності?

Задача 15.

С., з метою заволодіння грошима, напав на Ч., заподіявши їй тяжкі тілесні ушкодження, проте злочинний намір до кінця довести не встиг, оскільки був затриманий.

Визначте момент закінчення цього злочину (ч. 4 ст. 187 КК України).

Задача 16.

З метою одержання кредиту К. повідомив службовій особі банку про те, що має у власності будинок. Під час перевірки служба безпеки банку виявила відсутність набуття у власність К. будь-якої нерухомості.

Чи можна К. притягти до відповідальності за шахрайство (ст. 190 КК України)?

Задача 17.

П. сконструював прилад, за допомогою якого протягом двох років занижував показники лічильника електричної енергії. Його дії були кваліфіковані за ст. 188-1 КК України.

Визначте спосіб вчинення цього злочину.

Задача 18.

К. знаходився в магазині «Хутро». Скориставшись тим, що продавець М. відійшла за товаром до іншого відділу, зайшов за прилавком, відкрив касовий апарат і таємно заволодів грошима в сумі 46 тис. гривень. Його дії були кваліфіковані за ч. 3 ст. 185 КК України.

Чим характеризується об'єктивна сторона цього злочину?

Задача 19.

А. та І., перебуваючи в стані сп'яніння, із хуліганських спонукань побили З. кулаками й ногами, заподіявши йому перелом кісток носу з розривом хряща (середньої тяжкості тілесні ушкодження) та численні синці обличчя й тулубу. Від гострого недокрів'я, спричиненого тривалою та значною носовою кровотечею внаслідок захворювання крові – порушення її згортання (гемофілія), З. помер.

Чи є причиновий зв'язок між діями А. та І. й смертю З.?

Задача 20.

С. підтримував інтимний зв'язок з дружиною Х. Останній прийшов до С. і почав просити його припинити зустрічі з дружиною. Коли С. замахнувся на Х. металевим брусом, той вирвав його та наніс ним понад 20 ударів по голові С. Від ушкоджень останній помер на місці. Згідно з висновком судово-медичної експертизи, кожен із нанесених К. ударів міг спричинити смерть.

Визначити спосіб вчинення злочину. Чи може К. нести відповідальність за вбивство, вчинене з особливою жорстокістю?

ТЕМА 8. СУБ'ЄКТ ЗЛОЧИНУ

Задача 1.

П'ятнадцятирічний Н. 9 вересня, тобто за два дні до свого дня народження, придбав на ринку в незнайомій жінки наркотичний засіб. Після чого перевіз його на громадському транспорті до місця свого помешкання. Цей засіб Н. вжив особисто шляхом ін'єкції 16 вересня. Щодо Н. було відкрите кримінальне провадження за незаконне придбання, зберігання та перевезення наркотичного засобу без мети збуту (ч. 1 ст. 309 КК України). Адвокат оскаржив рішення відносно відкриття кримінального провадження, зазначивши, що Н. взагалі не повинен нести кримінальну відповідальність.

Чи підлягає скарга адвоката задоволенню?

Задача 2.

Третього січня цього року Ш. зі своїми друзями святкував своє 14-річчя. О 22 год. 00 хв. всі гості розійшлися. Залишився лише двоюрідний брат іменинника К., з яким вони вирішили прогулятися містом. Через 10 хв. після того, як гості розійшлися, вони вийшли з дому. Коли Ш. і К. проходили по вул. Глібова, вони безпідставно з хуліганських мотивів стали чіплятися до Ж. Грубо порушуючи громадський порядок і проявляючи явну неповагу до суспільства та особливу зухвалість, Ш. ножем, який був у нього, наніс чотири удари в ділянку грудей Ж. Продовжуючи хуліганські дії Ш. і К. збили потерпілого з ніг і почали бити його по голові та тулубу.

Ш. було засуджено за хуліганство, вчинене із застосуванням холодної зброї (ч. 4 ст. 296 КК України), за носіння холодної зброї (ч. 2 ст. 263 КК України) та за спричинення умисного тяжкого тілесного uszkodження (ч. 1 ст. 121 КК України). Адвокат оскаржив вирок суду, вважаючи, що його винесено з порушенням закону.

Чи підлягає скарга адвоката задоволенню?

Варіант: Ш. вчинив зазначені злочинні дії о 00 год. 30 хв. наступного дня.

Задача 3.

П'ятнадцятирічний А. вступив у злочинну організацію та в її складі вчинив декілька умисних вбивств. А. було засуджено за ч. 1 ст. 255 (участь у злочинах, вчинюваних злочинною організацією) та п. 13 ч. 2 ст. 115 КК України (умисне вбивство, вчинене особою, яка раніше вчинила умисне вбивство).

Чи правильне рішення прийняв суд?

Задача 4.

Сімнадцятирічний Б. умовив тринадцятирічного Т. вчинити крадіжку чужого майна, що вони спільно і скоїли. Дії Б. суд кваліфікував як крадіжку, вчинену за попередньою змовою групою осіб (ч. 2 ст. 185 КК України) та втягнення неповнолітнього у злочинну діяльність (ч. 1 ст. 304 КК України).

Чи правильно суд дав оцінку діям Б.?

Чи може Б. нести кримінальну відповідальність за ч. 1 ст. 304 КК України?

Задача 5.

Чотирнадцятирічний М. прийшов в гості до свого знайомого Ш., де став вихвалитися шкіряною сумкою та золотим портсигаром. Коли Ш. запитав, де він взяв ці речі, М. відповів, що вкрав їх у батька з його шафи. Наступного дня Ш. пішов до уповноважених органів і повідомив про крадіжку М. У зв'язку з цим слідчим було розпочато кримінальне провадження за ч. 3 ст. 185 КК України (крадіжка, поєднана з проникненням у житло).

Адвокат оскаржив рішення слідчого про відкриття кримінального провадження, вимагаючи його припинення.

Чи підлягає скарга задоволенню?

Задача 6.

К. був притягнутий до кримінальної відповідальності за ч. 1 ст. 122 КК України за те, що о 21 год. 50 хв. у вагоні трамвая безпричинно заподіяв складаним ножем поранення двом невідомим йому пасажиром, після чого вискочив з вагона на ходу. Судово-психіатрична експертна комісія дійшла висновку, що К. страждає на гостре психічне захворювання в формі інфекційного психозу та під час інкримінованого йому діяння не міг усвідомлювати свої дії та керувати ними. Суд звільнив К. від кримінальної відповідальності, застосувавши до нього примусові заходи медичного характеру.

Чи правильне рішення прийняв суд щодо К.?

Задача 7.

Ф. прийшов додому в стані алкогольного сп'яніння. Настрій в нього був пригнічений. Дома Ф. почав сваритися зі своєю співмешканкою Ш., а потім почав завдавати їй удари. З метою захисту Ш. схопила ніж і вдарила Ф. у груди, від чого останній помер.

Щодо Ш. було розпочато кримінальне провадження за ст. 118 КК України, однак під час досудового розслідування вона захворіла на психічне захворювання, у неї виник реактивний стан. За постановою суду, до Ш. були застосовані примусові заходи медичного характеру. Через один рік вона виликувалася.

Чи підлягає Ш. кримінальній відповідальності?

Задача 8.

За грабіж В. було засуджено до чотирьох років позбавлення волі. Відбувши два роки покарання, він захворів на психічне захворювання, яке позбавило його можливості усвідомлювати свої дії та керувати ними. Пробувши два роки у психіатричному закладі, В. виликувався та був направлений для відбування покарання.

Чи правильним є рішення суду?

Задача 9.

До громадянина П. зайшов його товариш з пляшкою горілки. Хоча П. був сильно втомлений після нічного чергування, однак випив з товаришем 200 г. горілки. Після цього П. раптово, без будь-якого приводу, став ламати меблі та бити посуд. На спробу товариша зупинити його П. не реагував та продовжував руйнувати все навколо, під час чого завдав товаришу тяжке тілесне ушкодження.

Щодо П. було розпочате кримінальне провадження за ч. 1 ст. 121 КК України. Судово-психіатрична експертиза встановила, що П. перебував у стані патологічного сп'яніння.

Чи підлягає П. кримінальній відповідальності?

Задача 10.

Громадянин Я. у приймальні громадян Генеральної прокуратури України, будучи незадоволеним роз'ясненнями, які йому надала прокурор відділу з питань розгляду листів та прийому громадян В., повалив останню на підлогу та, приставивши їй до шиї складаний ніж, став давити, вимагаючи негайно виплатити йому грошову компенсацію. Останнє він аргументував тим, що виховувався у дитячому будинку та має складне життя. Після того, як на допомогу В. прибув охоронець, який відірвав від неї Я., останній схопив вазон із квітами, кинув його в потерпілу, внаслідок чого їй були заподіяні середньої тяжкості тілесні ушкодження.

Комплексна психолого-психіатрична експертиза виявила у Я. ознаки олігофренії легкого ступеня дебільності з емоційно-вольовою

недостатністю та схильністю до невротичних форм реагування та зазначила, що індивідуально-психологічні особливості П. істотно вплинули на його поведінку в ситуації правопорушення, суттєво обмежили здатність П. усвідомлювати свої дії та керувати ними.

У судовому засіданні В. свідчила, що коли вона давала роз'яснення Я. з приводу виплати йому грошової компенсації, вона звернула увагу на його незвичайний погляд, тому вийшла з кабінету, щоб покликати охоронця.

Суд визнав П. обмежено осудним і засудив його за ч. 2 ст. 345 КК України. Факт визнання П. обмежено осудним був врахований при призначенні йому покарання.

Чи правильне рішення прийняв суд?

Задача 11.

Громадянка Р., працюючи головним бухгалтером ТОВ «Десна», за попередньою змовою з продавцем відділу продуктів С., протягом двох місяців шляхом приписки неіснуючих касових ордерів викрала майно цього товариства на суму 58 тис. гривень.

Вироком суду Р. і С. були засуджені до двох років позбавлення волі за заволодіння чужим майном шляхом зловживання службовою особою своїм службовим становищем (ч. 2 ст. 191 КК України).

Чи правильне рішення прийняв суд?

Задача 12.

Громадянин Л., працюючи нічним сторожем в АТП № 89, за гроші в сумі 600 гривень дозволив К. протягом місяця ставити свій особистий автомобіль на території стоянки цього підприємства. Щодо Л. слідчий розпочав кримінальне провадження за одержання службовою особою неправомірної вигоди (ч. 1 ст. 368 КК України).

Чи правильним є рішення слідчого?

Задача 13.

Громадянка В. була засуджена за умисне вбивство своєї новонародженої дитини (ст. 117 КК України). У ході слідства було встановлено, що В. мала злочинний умисел, спрямований на вбивство новонародженого під час пологів, задовго до їх настання. Вона намагалася приховати вагітність, нікому про неї не говорила, заперечувала її факт, продовжувала працювати, не оформлюючи декретної відпустки. Відчувши початок пологів, за допомогою ні до кого не звернувшись, сусіду по квартирі заборонила викликати швидку

медичну допомогу і про майбутні пологи нічого повідомила. З метою позбавити життя новонароджену дитину В. двічі вдарила її по голові.

Прокурор подав апеляційну скаргу на вирок, вказавши, що дії В. треба кваліфікувати не за ст.117 КК України, а за п. 2 ч. 2 ст.115 КК України у зв'язку з тим, що В. під час пологів і відразу після них не перебувала в особливому психічному стані, який обмежував її здатність усвідомлювати свої дії та керувати ними.

Чи підлягає скарга прокурора задоволенню?

Задача 14.

Громадянин Н. був засуджений за умисне вбивство своєї співмешканки Д. за ч. 1 ст. 115 КК України. Під час досудового розслідування було встановлено, що між Н. і Д. виникла сварка через те, що остання пізно прийшла додому та сказала, що зустрічалася з колишнім співмешканцем. Під час сварки Н. вирішив убити Д. На кухні він узяв столовий ніж, повернувся в кімнату, зачинив двері кімнати на ключ, а потім завдав П. декілька ударів ножем, внаслідок яких потерпіла відразу ж померла.

Адвокат оскаржив обвинувальний вирок, вважаючи, що злочин вчинено в стані сильного душевного хвилювання (фізіологічного афекту).

Чи підлягає скарга адвоката задоволенню?

Задача 15.

Громадянин Л., який хворів на алкоголізм, зі своїм знайомим Ц. спільно розпивали спиртні напої. Через деякий час між ними виникла сварка, в ході якої Л. декілька раз вдарив Ц. кулаком у груди та один раз металевим прутком по голові. Від отриманих тілесних ушкоджень Ц. помер.

Судово-психіатрична експертиза визнала Л. хворим на алкоголізм та зазначила, що під час інкримінованого йому діяння Л. був здатний усвідомлювати свої дії та керувати ними.

Л. було засуджено за вчинення умисних тяжких тілесних ушкоджень, що спричинили смерть потерпілого, а також до нього було застосоване примусове лікування.

Чи правильним є рішення суду?

Задача 16.

К. разом з С. і П., перебуваючи у вагоні електрички, підійшли до двох жінок. К. почав до них чіплятися, потім в однієї з жінок

відібрав гроші, годинник, проїзний квиток і вдарив її рукою в око. У цей час С. вдарив іншу жінку і сказав, щоб вона віддала йому золоті сережки та годинник, що та й зробила. Після цього С. разом з товаришами пересіли на іншу електричку. Згодом С. був затриманий поліцією.

На судовому засіданні було встановлено, що С. перебуває на обліку у психіатра з приводу розумової відсталості легкого ступеня дебільності. Судово-психіатрична експертиза дійшла висновку, що в С. наявні ознаки олігофренії легкого ступеня дебільності, однак, під час вчинення інкримінованого йому діяння, він був здатний усвідомлювати свої дії та керувати ними.

С. було засуджено за грабіж, поєднаний з насильством, яке не є небезпечним для життя чи здоров'я потерпілого. Адвокат оскаржив вирок суду, вважаючи, що С. треба визнати обмежено осудною особою та врахувати цю обставину при призначенні покарання, що, на думку адвоката, не було зроблено.

Чи підлягає скарга адвоката задоволенню?

Задача 17.

Повертаючись з роботи додому, Р. дорогою випив близько 200 г. горілки та пива. Продовжуючи свій шлях, він заскочив у вагон трамвая, грубо порушував громадський порядок, відмовився контролерам заплатити штраф за безкоштовний проїзд, став грубо та цинічно лаятися, не хотів слідувати з ними до органу поліції, тому вдарив одного із зазначених контролерів і активно фізично їм протидіяв. За допомогою іншого контролера він все ж таки з великими зусиллями був доставлений до органу поліції.

Судово-психіатрична експертиза визнала, що Р. не страждає психічним захворюванням та під час вчинення інкримінованого йому діяння був здатний усвідомлювати свої дії та керувати ними. Він лише перебував у стані сильного алкогольного сп'яніння. Р. було засуджено за ч. 3 ст. 296 КК України. Суд призначив йому покарання у максимальному розмірі санкції, оскільки злочин було вчинено за обтяжуючих обставин – у стані алкогольного сп'яніння.

Чи правильним є рішення суду?

Задача 18.

Громадянин М. з друзями відпочивав у кафе, де вони вживали безалкогольні напої. Під час відпочинку К., скориставшись тимчасовою відсутністю М., щоб пожартувати підсипав у його склянку

наркотичну речовину. Випивши вміст склянки, М. опинився в стані наркотичного сп'яніння. Повертаючись додому на машині, М., не зупинився на червоне світло світлофора, вчинив наїзд на пішохода.

М. було засуджено за порушення правил безпеки дорожнього руху, що спричинило потерпілому тяжке тілесне ушкодження, до восьми років позбавлення волі з позбавленням права керувати транспортними засобами на три роки. Такий розмір покарання суд мотивував тим, що М. вчинив злочин у стані сп'яніння, тобто за обтяжуючих обставин.

Адвокат оскаржив вирок, вважаючи, що його винесено з порушенням закону.

Про яке порушення йде мова?

Задача 19.

Громадянка М., працюючи реалізатором ТОВ «Малютко». Будучи матеріально відповідальною особою, вона незаконно обернула на свою користь майно товариства, яке перебувало в її правомірному володінні, а саме 300 книг «Азбука для малят», на загальну суму 12 тис. гривень. Після цього М. протягом 10 днів протиправно продавала ці книги нествановленим особам на ринку «Фестивальний», а отримані від їх продажу гроші витратила на власні потреби.

М. засудили за заволодіння чужим майном шляхом зловживання службовою особою своїм службовим становищем (ч. 2 ст. 191 КК України). Адвокат оскаржив вирок, посилаючись на порушення закону.

Про яке порушення йде мова?

Задача 20.

Раніше засуджений за грабіж З., маючи на меті відкрито викрасти майно свого знайомого П. вступив у злочинну змову з п'ятнадцятирічними Б. і Д., з якими розробив план вчинення злочину.

Відповідно до плану З. повинен був привести свого знайомого П. до будинку № 21 по вул. Північній для того, щоб П. продав йому свій мобільний телефон та ноутбук. У цей час за вказаною адресою їх мали чекати Б. і Д., які під приводом «попрохати закурити» в П. будуть до нього образливо чіплятися, після чого Б. повинен забрати мобільний телефон, а Д. – ноутбук.

Реалізуючи злочинний план, З. привів П., в якого з собою в сумці був ноутбук, а в руці мобільний телефон за вказаною адресою.

Після цього до них підійшли Б. і Д., які відкрито, за попередньою змовою групою осіб, викрали майно П.

Б. і Д. засудили за ч. 2 ст. 186 КК України, а З. – за ч. 5 ст. 27 та ч. 2 ст. 186 КК України.

Чи правильним є рішення суду?

ТЕМА 9. СУБ'ЄКТИВНА СТОРОНА ЗЛОЧИНУ

Задача 1.

Вкажіть, які зі злочинів, передбачених розділом II «Злочини проти життя та здоров'я особи» Особливої частини КК України, характеризуються:

- а) умисною формою вини;*
- б) необережною формою вини;*
- в) змішаною формою вини.*

Задача 2.

Х., прагнучи заволодіти майном перехожого О., пізно увечері напав на нього та, погрожуючи складеним ножом, відібрав особисті речі – гаманець, куртку та портфель.

Розкрийте суб'єктивну сторону вчиненого Х. злочину.

Визначте ознаки інтелектуального та вольового моментів виду умислу, якими характеризується вина Х.

Задача 3.

Н., відчуваючи злість до С., підмовив Я. вистрелити в того з рушниці, переконуючи його, що рушниця заряджена тільки порохом і постріл лише налякає С. Взявши рушницю, Я. вистрелив, але зброя виявилася зарядженою картечкою, через що С. було вбито.

Чи є вина в гр. Н. та Я. при спричиненні смерті С.?

Якщо «так», то визначте форму та вид вини вчинених Н. та Я. злочинів.

Якщо «ні», то за якими підставами?

Задача 4.

Задля охорони свого квітника електрик за фахом Т. загородив його непомітно сталевим дротом і підключив до електромережі. Один із сусідів Т., вмикаючи електричне освітлення вулиці, потрапив під напругу і був смертельно травмований.

Визначте форму та вид вини вчиненого Т. злочину.

Задача 5.

П., щоб помститися своєму знайомому Р., підпалив вночі його будинок. Він думав, що в будинку нікого нема, однак внаслідок цього загинуло дві особи.

Визначте форму і вид вини П. щодо підпалу та стосовно смерті людей.

Задача 6.

Н. і Ш. розпивали спиртні напої в квартирі останнього та вели бесіду між собою. Увечері близько 23.00 господар відкрив вікна у кімнатах. У цей час внизу біля під'їзду мив автомобіль К., який дуже гучно включив музику в салоні своєї машини та не реагував на зауваження мешканців під'їзду. Обурений поведінкою К., Ш. схопив пляшку із залишками горілки і поцілив прямо в його голову. Такими діями К. були спричинені середньої тяжкості тілесні ушкодження.

Визначте психічне ставлення Ш. до того, що відбулося.

Варіант 1: Почувши дзвінок у двері та побоюючись дорікань з боку дружини, Ш. схопив недопиту пляшку горілки й викинув її через вікно. Пляшка впала на голову перехожому В., спричинивши йому середньої тяжкості тілесні ушкодження.

Варіант 2: Бесіда Н. і Ш. затягнулася до глибокої ночі. «Зараз ми порушимо тишу ночі», – сказав Ш., показуючи на темний отвір вікна, та кинув пляшку вниз, спричинивши середньої тяжкості тілесні ушкодження водію таксі У., який повертався додому з роботи.

Варіант 3: Почувши дзвінок у двері, Ш. сховав пляшку на підвіконні та пішов відкривати двері дружині. Від протягу вікно раптово зачинилося і пляшка впала донизу. Мешканцю Ю., який у цей час перебував під вікнами будинку, були спричинені середньої тяжкості тілесні ушкодження.

Задача 7.

Ф., під час тривалого відрядження свого чоловіка, завагітніла від знайомого по роботі. Приховуючи свою вагітність, Ф. постійно нервувала. Народивши у себе вдома дитину, вона одразу задушила її.

Розкрийте суб'єктивну сторону вчиненого Ф. злочину.

Визначте ознаки інтелектуального та вольового моментів виду умислу, якими характеризується вина Ф.

Варіант: Через три дні після народження дитини Ф. отримала телеграму про прибуття її чоловіка. Побоюючись розправи з його боку, Ф. втопила дитину в ставку.

Задача 8.

У Ж. склалися неприязні стосунки з сім'єю К., яка свого часу повідомила у поліцію про вчинене ним незаконне полювання. Крім цього, К. неодноразово робила Ж. зауваження у зв'язку з порушенням ним громадського порядку. Якось увечері він взяв мисливську рушницю та підійшов до будинку К. Помітивши у заштореному вікні обриси людської фігури і, вважаючи, що це хтось з подружжя К., Ж. прицілився та вистрелив. Вбитим виявився гість К. – О., який у цей час був у них вдома.

Ж. було засуджено за необережне вбивство О. та замах на умисне вбивство К.

Чи правильне рішення суду?

Визначте психічне ставлення Ж. до того, що відбулося.

Задача 9.

На кондитерську фабрику завезли два вагони цукру-сирцю. Стояла суха сонячна погода й директор фабрики наказав вивантажити товар на заасфальтований майданчик під відкритим небом. Будь-яких вказівок накрити цукор він не давав. Наступного дня пішли заливні дощі та багато цукру разом з водою стекло в каналізацію. Внаслідок цього діяння фабрики були спричинені тяжкі наслідки.

Визначте психічне ставлення директора фабрики до вчиненого ним злочину.

Задача 10.

Колона автобусів з людьми дуже повільно рухалася вулицями міста у супроводі працівників патрульної поліції. Водій Г. відкрив журнал і почав його дивитися, не помітивши різкої зупинки транспортного засобу, що їхав попереду. Через це, одному з пасажирів автобусу, яким керував Г., були спричинені середньої тяжкості ушкодження.

Визначте форму та вид вини вчиненого Г. злочину.

Назвіть ознаки інтелектуального і вольового моментів наявного у Г. виду вини.

Задача 11.

Д. застав свою дружину вдома з Ю. під час статевих зносин. Сильно обурений такою сценою, він у розпачі кілька разів вдарив Ю. по голові стільцем, що стояв поруч. Заподіяні Ю. тілесні ушкодження спричинили смерть Ю.

*Розкрийте суб'єктивну сторону вчиненого Д. злочину.
Визначте ознаки інтелектуального та вольового моментів
умислу, якими характеризується вина Д.*

Задача 12.

М., під час будівництва гаражу розмішував вапняний розчин ручкою в гумовій рукавиці. Діти, що гралися за низькою огорожею поруч, почали його дратувати. Щоб прогнати їх, він махнув рукою в їх бік. При цьому залишки вапняного розчину злетіли з його рукавиці та потрапили в око хлопчика, заподіявши хімічний опік очей. Згідно з висновком судово-медичної експертизи, ці ушкодження були визнані тяжкими.

Визначте форму і вид вини вчиненого М. злочину.

Задача 13.

З метою заволодіння комп'ютерною технікою озброєний обрізом П. проник до будинку однієї з міських телерадіокомпаній, обеззброїв і зв'язав охоронця, засунувши йому в рот великий кляп. Кляп перекрив дихальні шляхи і сторож згодом помер.

Охарактеризуйте суб'єктивну сторону вчиненого П. злочину та визначте його ставлення до вчиненого ним діяння та його наслідків.

Задача 14.

Водій Б., керуючи автомобілем у стані наркотичного сп'яніння, порушив правила дорожнього руху та здійснив наїзд на пішохода О. Потерпілий помер на місці події.

Визначте психічне ставлення Б. до вчиненого ним діяння.

Задача 15.

Під час розбою потерпілому Ч. було заподіяно тяжке тілесне ушкодження. Внаслідок втрати великої кількості крові він помер. Підозрюваний С. на допиті показав, що він не хотів вбивати Ч., а тільки завдав удар ножем у живіт для того, щоб останній не міг чинити опору.

Визначте форму і вид вини С. щодо завдання тяжкого тілесного ушкодження, що спричинило смерть особи.

Який мотив і мета розбою?

Задача 16.

Ф. виготовив саморобний пістолет та одного разу вирішив продемонструвати його якісні властивості друзям. Для цього вони пішли до лісу. Там, Ф. запропонував своєму другові З. стати біля дерева, а сам почав цілитися з п'яти метрів таким чином, за його словами, щоб останній почув посвист кулі. Проте куля влучила в плече З. і спричинила йому тяжке тілесне ушкодження.

Визначте психічне ставлення Ф. до вчинених ним виготовлення, зберігання і носіння вогнепальної зброї та до поранення З.

Задача 17.

Громадянину Є. замовили за винагороду вбивство приватного підприємця У. Спланувавши вбивство, Є. чекав підходящого моменту. Одного разу він наблизився до У., який стояв у колі охоронців та інших людей, кинувши всередину гранату. Від вибуху гранати загинули приватний підприємець У., один охоронець та одна стороння особа.

Розкрийте суб'єктивну сторону вчинених Є. злочинів.

Задача 18.

Тренер з плавання Ш. займалася у басейні з групою новачків – учнів молодших класів. Діти зі спеціальними дощечками у руках плавали уздовж позначених буйками доріжок. Раптом у Ш. задзвонив мобільний телефон і щоб поговорити, вона відійшла на відстань від групи своїх вихованців. Через кілька хвилин почулися голосні крики дітей, які кликали на допомогу. Кинувшись у воду один з тренерів підняв з дна басейна дівчинку, що потонула. Після надання першої медичної допомоги, дитину негайно було доставлено до реанімаційного відділення лікарні, однак врятувати її не вдалося.

Чи повинна Ш. відповідати за смерть дівчинки?

Якщо «так», то визначте психічне ставлення Ш. до вчиненого нею діяння.

Якщо «ні», то за якими підставами?

Задача 19.

Робітник одного колективного підприємства вийшов на роботу в стані алкогольного сп'яніння. Щоб уникнути дорікань керівництва та відпочити після безсонної ночі, він зарився в зерно та заснув. У цей час водій самоскида Т. привіз на тік пшеницю. Не побачивши перепон, Т. почав здавати машиною до бурту, внаслідок чого задавив робітника, який спав у зерні.

*Чи винний у тому, що сталося, водій самоскида Т.?
Якщо «так», то визначте форму і вид його вини.
Якщо «ні», то за якими підставами?*

Задача 20.

Під час обробних робіт багатоповерхового будинку маляр Л. вирішив пожартувати над іншою робітницею О. Він підхопив її та підняв над відкритою платформою ліфта. Не втримавши рівноваги він впустив робітницю, яка за висновком судово-медичної експертизи отримала тяжке тілесне ушкодження.

Визначте форму та вид вини Л.

ТЕМА 10. СТАДІЇ ВЧИНЕННЯ ЗЛОЧИНУ

Задача 1.

О., маючи намір на умисне заподіяння смерті своєму чоловіку Л., на ґрунті неприязних з ним стосунків познайомилась з Б., який за 40 тис. гривень погодився виконати її прохання та вбити Л. Тоді О. передала Б. 20 тис. гривень завдатку за виконання замовлення, фотокартку Л. та повідомила місце можливого його перебування та номерні знаки автомобіля. Однак вбивство вчинено не було, оскільки Б. був працівником поліції, що діяв з метою викриття злочинної діяльності О.

Визначте стадію вчинення умисного злочину.

Задача 2.

Д., з метою вчинення крадіжки чужого майна, шляхом вільного доступу проник до охоронюваної території тракторної бригади ТОВ «Акрос», де, використовуючи різак по металу, таємно вилучив із приміщення тракторної бригади прогін для кран-балки довжиною 12 метрів, але був затриманий працівниками поліції безпосередньо під час вчинення злочину. Потенційна шкода, яка могла бути завдана ТОВ «Акрос», оцінена на суму 7 тис. гривень.

Визначте стадію вчинення умисного злочину.

Задача 3.

П., бажаючи вчинити крадіжку, перебуваючи в стані алкогольного сп'яніння та використовуючи саморобний пристрій, відчинив входні двері та проник до продуктового магазину. Перебуваючи в приміщенні, П. був затриманий власником магазину.

Визначте стадію вчинення умисного злочину.

Задача 4.

І., перебуваючи в приміщенні магазину «Зара», намагалася таємно викрасти шкіряну жіночу куртку вартістю 12,8 тис. гривень, одягнувши її під своє пальто. Вийшовши з магазину, вона пройшла з десяток метрів, але була помічена та зупинена охоронцем цього ж магазину, який повертався з перерви на роботу та побачив, що з-під її одягу стирчить фірмовий лейбл. Він попросив І. пройти до магазину, де її затримав наряд поліції.

Визначте стадію вчинення умисного злочину.

Задача 5.

Т., скориставшись зайнятістю продавця магазину косметики, поклала у власну жіночу сумочку основу під макіяж вартістю 400 гривень, рідку помаду для губ вартістю 700 гривень, три пілочки для нігтів вартістю 160 гривень кожна, ножиці вартістю 650 гривень. При виході з магазину спрацювала сигналізація і Т. була затримана охоронцями магазину.

Визначте стадію вчинення умисного злочину.

Задача 6.

А., перебуваючи в стані алкогольного сп'яніння, вирішив зґвалтувати літню громадянку В. Задля цього він проник на територію домоволодіння, де проживала В., та, використовуючи справжній пістолет «ТТ», який носив із собою, наніс удар рукояткою в обличчя потерпілій, збивши її з ніг. Сівши на неї зверху, А. почав наносити удари кулаком в різні частини тіла В. Потерпіла чинила опір і голосно кричала. Побойючись бути затриманим, А. залишив подвір'я.

Визначте стадію вчинення умисного злочину.

Скільки злочинів вчинив А.?

Якщо декілька, то чи всі вони були закінченими?

Задача 7.

П., гуляючи парком, знайшов поліетиленовий пакет з набоями в кількості 1500 одиниць до малокаліберної рушниці та приніс його додому, де і зберігав. Згодом, маючи на меті збути їх, П. направився до пункту прийому металобрухту. Він намагався продати або обміняти їх на продукти харчування та спиртне, але був затриманий працівниками поліції. Згідно висновку балістичної експертизи вилучені патрони є бойовими припасами до нарізної спортивної та промислово-мисливської вогнепальної зброї, калібру 5,6 мм.

Визначте стадію вчинення умисного злочину.

Скільки злочинів вчинив П.?

Якщо декілька, то чи всі вони були закінченими?

Задача 8.

Х. для власного вживання придбав у нестановленої слідством особи наркотичний засіб. Увечері цього ж дня поведінка Х. викликала підозру у працівників митних органів при проходженні ним митного контролю в міжнародному пункті пропуску «Конотоп» Сумської митниці. У процесі особистого огляду й огляду речей Х. було виявлено та вилучено скляну пляшку з речовиною темного кольору. Згідно висновку хімічної експертизи, дана речовина є особливо небезпечним наркотичним засобом – опієм ацетильованим, в перерахунку на суху речовину, вагою 120 г.

Визначте стадію вчинення умисного злочину.

Скільки злочинів вчинив Х.?

Якщо декілька, то чи всі вони були закінченими?

Задача 9.

Ф., перебуваючи у приміщенні магазину «Екомаркет» таємно викрав три пачки печива вартістю 45 гривень кожна, завдавши своїми діями матеріальної шкоди на суму 135 гривень.

Визначте стадію вчинення умисного злочину.

Задача 10.

К., з метою заволодіння чужим майном, на 37 км автомобільної дороги М-30 сполученням Київ – Чоп за допомогою ножиць по металу позрізав алюмінієві дорожні знаки. Своїми діями державному підприємству Київоблавтодор К. заподіяв збитки на суму 85 тис. гривень.

Визначте стадію вчинення умисного злочину.

Задача 11.

Між Л. та П., які розпивали спиртні напої в літній кухні помешкання Л., виникла сварка, в ході якої Л. замкнув П. у погребі та тримав останнього дві доби, поки не пройшла образа.

Визначте стадію вчинення умисного злочину.

Задача 12.

Ш., перебуваючи в стані алкогольного сп'яніння та грубо порушуючи громадський порядок, підійшов до М., наступив йому на

взуття, спровокував сварку, в ході якої наніс удар кулаком в щелепу, зламавши їй та заподіявши М. тілесні ушкодження середньої тяжкості.

Визначте стадію вчинення умисного злочину.

Скільки злочинів вчинив М.?

Якщо декілька, то чи всі вони були закінченими?

Задача 13.

Д., перебуваючи у своєму житловому будинку з громадянкою Р., схотів вступити з нею в статевий зв'язок. Коли він повалив Р. на підлогу, вона закричала, що є неповнолітньою. Усвідомивши, що може бути притягнутим до кримінальної відповідальності за згвалтування неповнолітньої, Д. припинив свої дії.

Чи є в діях Д. добровільна відмова при незакінченому злочину?

Якщо є, то на якій стадії вчинення умисного злочину вона відбулася?

Задача 14.

П., працюючи у відділі конструкторського бюро проектного інституту з С., знала, що остання отримала премію в сумі 10 тис. гривень і поклала їх до себе в сейф. Вирішивши викрасти цю суму під час обідньої перерви, скориставшись моментом, коли у відділі нікого не було, не помітивши в дверях громадян У. та П., котрі спостерігали за її діями, за допомогою підбору ключа відкрила сейф С., взяла з нього гроші та попрямувала до виходу, де була затримана С.

Визначити стадію вчинення умисного злочину.

Варіант: П. була затримана на автобусній зупинці, коли вийшла з приміщення відділу (інституту).

Задача 15.

Л., перебуваючи в позашлюбних стосунках із М., попередньо домовилась з ним про вчинення вбивства її чоловіка Д. Як потім повідомила Л., стосунки були напружені, а у разі розірвання шлюбу, все майно залишалося Д. Увечері, в під'їзді будинку, де мешкало подружжя Л. і Д., М. наніс п'ять ударів важким предметом по голові чоловікові, зовнішньо схожому на Д. Від нанесених травм чоловік помер. Потім з'ясувалося, що потерпілим виявився випадковий громадянин Т.

Визначте стадію вчинення умисного злочину.

Скільки злочинів вчинив М.?

Якщо декілька, то чи всі вони були закінченими?

Задача 16.

Пізно ввечері З., скориставшись відсутністю відвідувачів у кафе, погрожуючи мисливським ножем, який носив із собою, вчинив напад на касира Ш., прагнучи заволодіти виручкою у касі, однак грошей там не виявилось. Після такої невдачі З. швидко вибіг з кафе та зник у невідомому напрямку.

Визначте стадію вчинення умисного злочину.

Скільки злочинів вчинив З.?

Якщо декілька, то чи всі вони були закінченими?

Задача 17.

Між Г. та Д. під час розпивання на вулиці алкогольних напоїв виникла сварка на ґрунті особистих неприязних стосунків. Згодом сварка переросла в бійку, під час якої Г. вихопив складаний ніж та зі словами «Я тебе вб'ю» наніс удар цим ножем у ліву частину грудної клітини, заподіявши колото-різану рану спини. Після виклику карети швидкої допомоги кимось із перехожих життя Д. було врятовано.

Визначте стадію вчинення умисного злочину.

Скільки злочинів вчинив Г.?

Якщо декілька, то чи всі вони були закінченими?

Задача 18.

К., запропонувала М., за 3 тис. доларів США вбити її чоловіка, на що останній погодився. Після чого К. передала М. гроші, фотокартку чоловіка та вказала на можливе місце його знаходження. Увечері цього ж дня М. зустрів чоловіка К., дістав пістолет і двічі натиснув на спусковий гачок, але постріли не відбулися, тому що патрони були відвологлими.

Чи можна вважати дії К. та М. закінченим злочином?

Скільки злочинів вчинив М.?

Якщо декілька, то чи всі вони були закінченими?

Задача 19.

Ш. та П. попередньо домовились про вчинення крадіжки. Вони мали інформацію, що в сейфі, розташованому в кабінеті бухгалтера підприємства, де вони працювали, знаходяться грошові кошти на суму 290 тис. гривень. Проникнувши до кабінету та відкривши двері сейфу вони виявили, що сейф порожній.

Визначте стадію вчинення умисного злочину.

Задача 20.

Т. та А. вирішили викрасти автомобіль «Ауді», що належав Ж. Уночі вони шляхом підбору ключів відкрили ворота металевого гаражу, але приміщення виявилось порожнім. Після чого Т. та А. викрали комплект зимової гуми вартістю 26 тис. гривень.

Визначити стадію вчинення умисного злочину.

Чи є в діях Т. та А. добровільна відмова від вчинення незаконного заволодіння транспортним засобом?

ТЕМА 11. СПІВУЧАСТЬ У ЗЛОЧИНІ

Задача 1.

Студенти політехнічного університету В., С. та Р. домовились про викрадення грошових коштів з рахунків громадян з використанням електронно-обчислювальних машин. Із цією метою В. та Р. домовилися з працівниками кількох банків К. і Ч., які надавали їм інформацію, що стосувалася рахунків вкладників банку. Після цього, С., користуючись своїми знаннями у сфері комп'ютерних технологій, переводив грошові кошти з цих рахунків на власний рахунок та рахунок В. та Р.

Які ознаки співучасті характеризують злочинну діяльність згаданих осіб?

Задача 2.

Маючи не зняту та не погашену судимість за вчинення крадіжки, А. і Л. знову вчинили п'ять крадіжок з проникненням у житло, в ході яких викрали гроші у сумі понад 280 тис. гривень, коштовності та цінні речі.

Про яку форму співучасті у злочині йдеться?

Задача 3.

В. запропонував неповнолітнім К. (14 років) та І. (15 років) вчинити крадіжку з магазину електронної техніки. Вночі, під'їхавши до магазину, В. залишився на вулиці біля автомобілю, а К. та І. розбили скло на вікні, проникли в приміщення магазину, звідки винесли два телевізори та десять мобільних телефонів і віддали їх В. Після цього В. продав викрадене на ринку за 25 тис. гривень, і через декілька днів віддав К. та І. по 5 тис. гривень кожному.

Визначте форму співучасті у злочині та види співучасників злочину.

Задача 4.

М., знаючи, що його знайомі П. та О. займаються викраденням автомобілів, при зустрічі пообіцяв, що придбає у них викрадений автомобіль марки «Лексус». Через тиждень П. запропонував М. придбати в нього за ціною нижчою від ринкової викрадений автомобіль марки «Лексус».

Визначте форму співучасті у злочині та види співучасників злочину.

Чи можна говорити про те, що у даному випадку йдеться про причетність до злочину?

Задача 5.

Ф., бажаючи стати одноособовим власником фірми, вирішив позбутися двох своїх партнерів по бізнесу. Він зустрівся зі своїм знайомим К., керівником охоронної фірми, якому розповів про свої наміри. К. пообіцяв допомогти за грошову винагороду у розмірі 25 тис. доларів США вбити цих партнерів по бізнесу. Ф. віддав К. обумовлену суму грошей, а також передав останньому фото своїх партнерів по бізнесу та надав інформацію про їх місце роботи й проживання. Наступного дня К. викликав до себе в офіс двох своїх підлеглих В. та С. і запропонував їм вчинити вбивство протягом тижня, а місце та спосіб вони мали обрати на власний розсуд. В. і С. встановили вибуховий пристрій у службовому автомобілі фірми. В результаті вибуху загинули обидва партнери по бізнесу Ф., а також водій фірми та випадковий перехожий.

Визначити роль кожного із співучасників у вчиненні злочину.

Задача 6.

З метою вчинення крадіжки Д., О. та Р. проникли через вікно до квартири громадянки М. Коли вони виходили з помешкання з викраденими речами, то до приміщення зайшла сімдесятирічна господиня. Д. миттєво вихопив з кишені мисливського ножа та вдарив жінку в живіт. Остання від отриманого поранення померла на місці.

Визначте відповідальність кожного із співучасників злочину.

Задача 7.

Б. домовився з громадянином іноземної держави П. про збут в Україні наркотичних засобів. Б. отримав від П. 40 г. героїну, який передав студентам закладу вищої освіти К., В. та А. для подальшого збуту наркотичного засобу. Останні, розділивши героїн на окремі дози, реалізовували його студентам закладів освіти міста.

Визначте форму співучасті у злочині та види співучасників злочину.

Задача 8.

Л. запропонувала раніше судимому за розбій У. вчинити викрадення коштовностей із квартири її колеги по роботі Ф. У. разом з Л. прийшли до квартири Ф. Потім Л. натиснула на дзвінок, а У. сховався. Коли Ф. відчинила двері, У. заскочив у квартиру, а Л. залишилася у під'їзді будинку. У. декілька разів вдарив Ф. по голові кастетом, потім, долаючи опір потерпілої, згвалтував її та, взявши з квартири гроші й коштовності, залишив помешкання. Про те, що він заподіяв тілесні ушкодження Ф. та згвалтував її, У. нічого Л. не розповів. Внаслідок удару по голові Ф. втратила велику кількість крові та померла через годину.

Визначте форму співучасті у злочині та види співучасників злочину.

Чи був у діях У. ексцес виконавця?

Задача 9.

Б., маючи намір викрасти з приміщення фірми комп'ютер і ксерокс, попросив свого знайомого С. поїхати до будівлі фірми, щоб відвести цю техніку до його приватного будинку. Близько 2 год. 00 хв. вони приїхали до приміщення фірми, але С. відмовився йти разом з Б. і вчиняти крадіжку, відповівши, що він буде чекати його в авто. Б. виніс техніку та разом із С. вони завантажили викрадене до салону автомобіля. У подальшому Б., після продажу викраденої техніки, розрахувався з С. за витрачене пальне.

Чи вчинено злочин у співучасті?

Якщо наявна співучасть у злочині, то визначте її форму та види співучасників злочину.

Задача 10.

Ж. домовилася з раніше судимим за вбивство Г., що останній уб'є її чоловіка. Також вони визначилися із сумою винагороди за злочин. Половину грошей Ж. надала Г. одразу, а половину – після вчинення злочину. Г. зустрів чоловіка Ж. у під'їзді будинку та пострілом з пістолета у голову вбив його.

Визначте форму співучасті у злочині та види співучасників злочину.

Задача 11.

К. познайомився з трьома малолітніми Х., Б. та Ш., які втекли з дому та займалися жебрацтвом. К. надав їм їжу та одяг, а потім умовив їх на вчинення крадіжок з магазинів. У той час, коли К. відволікав увагу продавців-консультантів, звертаючись до них з різними питаннями, Х., Б. та Ш. одягали на себе та ховали під одягом різні речі, вчиняючи в такий спосіб їх крадіжку з магазину. Протягом місяця малолітні обікрали п'ять магазинів. Викрадений товар вони віддавали К., який його реалізовував на ринку, незначну частину грошей він віддавав малолітнім та купував їм продукти харчування.

Чи можна говорити про співучасть у злочині за таких умов?

Ким у даному випадку є К.?

Задача 12.

Завідуючий складу побутової техніки Д. запропонував Б. та Р. вчинити крадіжку телевізорів і ноутбуків зі складу, пообіцявши відключити сигналізацію та залишити відімкнутими двері приміщення. Б. та Р. погодились на цю пропозицію. Про домовленість вчинити крадіжку Д. розповів своїй дружині, яка переконала останнього відмовитись від вчинення злочину. Д. погодився на умовляння дружини. Ввечері він включив сигналізацію та закрив приміщення, про що негайно повідомив Б. та Р. Однак ті не відмовились від наміру вчинити крадіжку та, зламавши замок, викрали з приміщення складу телевізор та два ноутбуки.

Визначте роль Д., Б. і Р. у вчиненні злочину.

Чи наявна у діях Д. добровільна відмова у вчиненні злочину?

Варіант: *Д. не повідомив Б. і Р. про свою відмову від участі в злочині та про те, що він не буде виконувати обіцяні дії.*

Задача 13.

С., К., Р., Д. та Ч. створили злочинну групу, учасники якої шляхом погроз та насильства примушували підприємців платити їм частину своїх прибутків. Для прикриття своєї злочинної діяльності С. зареєстрував охоронну фірму, а К., Р. та Д. були працівниками цієї фірми.

С., який був директором фірми, керував злочинною діяльністю групи: визначав, яким чином буде відбуватись вимагання коштів, здійснював контроль над надходженням коштів та їх витрачанням, підшукував нових учасників групи. К. з Р. спілкувались з підприємцями, яким погрожували насильством, а Д. з іншими

учасниками групи регулярно забирали гроші у жертв вимагання.

Ч., будучи працівником органів доходів і зборів, дізнавався про отримані прибутки платниками податків і передавав цю інформацію С., який за цими даними вирішував, хто з підприємців буде наступною жертвою злочину.

Визначте форму співучасті у злочині та види співучасників злочину.

Задача 14.

В., Р. та П. домовились убити свого товариша по бізнесу Т., який заважав їм «відмивати» кошти, здобуті злочинним шляхом. На спільні кошти вони замовили вбивство Т., однак вбивця не зміг позбавити життя Т. у зв'язку з тим, що був затриманий поліцейськими за раніше вчинений злочин. Дізнавшись про те, що вбивство не відбулося, спільники наступних спроб вбити Т. не зробили.

Чи підлягають В., Р. та П. кримінальній відповідальності?

Задача 15.

В. створив організовану групу (до її складу також увійшли А., Б., С., Ж.), учасники якої займалися незаконним заволодінням транспортних засобів. Члени групи відслідковували автомобілі іноземного виробництва представницького класу, відключали на них сканером сигналізацію, заволодівали ними, переправляли їх за межі території України, підробляли документи на транспортні засоби та потім продавали на ринках країн близького зарубіжжя. Під час одного з епізодів власник автомобіля Г. побачив, що невідомі заволодівають його транспортним засобом і намагався їм перешкодити. Член організованої групи А. вбив Г. у присутності інших її учасників. Організатору групи В. про факт вбивства не було повідомлено.

Чи підлягає В. кримінальній відповідальності за вбивство?

Задача 16.

Ч., посварившись з Г. та його друзями, розповів про конфлікт своєму брату Ю. та разом із ним повернувся на місце пригоди. Ю. взяв із собою ніж, про що Ч. не знав. Підійшовши до хлопців, що сиділи на лавці, Ч. вдарив одного з них – І. Розпочалася бійка. Ю. двічі вдарив Г. ножем у груди, а потім поранив З. У цей час Ч. завдав кулаками ударів пораненому Г. Від отриманих ножових поранень Г. у лікарні помер.

Визначити роль кожного із співучасників у вчиненні злочину.

Задача 17.

Ш. підбурив неповнолітніх К. та Г. вчиняти крадіжки з квартир громадян на перших поверхах будинків. При цьому К. або Г. проникали до квартир через квартиру вікна та потім передавали викрадені речі Ш. На час вчинення крадіжок К. і Г. не виповнилося 14 років.

*Чи можна говорити про співучасть у злочині за таких умов?
Ким у даному випадку є Ш.?*

Задача 18.

До О., який ремонтував власний автомобіль, підійшли трое підлітків і запитали чи не купить він у них за зниженими цінами колеса до автомобіля. О. погодився. Після цього підлітки вночі зняли колеса з чужого автомобіля, а наступного дня принесли їх О., одержавши обумовлену суму грошей.

*Чи можна говорити про співучасть у злочині за таких умов?
Якщо «так», то визначте форму співучасті у злочині та види співучасників злочину.*

Задача 19.

Працівник геологорозвідувальної служби П. під час полювання помітив на світанку, що в кущах поблизу селища щось ворухнеться. Вважаючи, що то ведмідь побіг до будинку, розбудив Ж. і повідомив про це. Вони взяли рушницю, підкралися до берега річки та здійснили постріли в кущі, звідки чутно було тріск гілок. Пострілом з рушниці П. був убитий К., який там випадково перебував, а куля з рушниці Ж. не зачепила останнього.

*Чи можна говорити про співучасть у злочині за таких умов?
Визначити роль П. і Ж. у вчиненні злочину.*

Варіант: Внаслідок того, що рушницю П. та Ж. були новими й раніше з них постріли не здійснювалися, експертизою не встановлено з чиєї рушниці було вбито К.

Задача 20.

Водій А. віз директора заводу Р. на вокзал. Через несправності в моторі дорогою вони зупинилися на півгодини. Побояючись запізнитися на потяг, Р. наказав водієві їхати дуже швидко. Внаслідок перевищення швидкості на мокрому асфальті А. не впорався з керування при повороті, виїхав на тротуар і збив пішохода Д., який від заподіяних тілесних ушкоджень помер на місці події.

*Чи можна говорити про співучасть у злочині за таких умов?
Визначити роль А. і Р. у вчиненні злочину.*

Варіант: Р. лише попрахав А. їхати швидше.

ТЕМА 12. МНОЖИННІСТЬ ЗЛОЧИНІВ

Задача 1.

І. організував озброєну групу в складі п'яти осіб. Протягом 6 місяців вони здійснювали напади на інкасаторські машини з метою заволодіння грошима. Допомігав їм в отриманні інформації про рух автомобілів інспектор патрульної поліції К. Переховував злочинців Г., який раніше був засуджений за крадіжку та грабіж.

Визначте вид множинності злочинів.

Задача 2.

Громадянин П. знайшов посвідчення та спеціальний жетон поліцейського. Під виглядом поліцейського він разом з В. і К. увійшли в оселю підприємця Д. і почали вимагати повернути державі начебто вкрадені останнім грошові кошти. Після отримання грошей вони побили Д. (заподіяли тяжкі тілесні ушкодження) та заволоділи його телевизором, відеокамерою, мобільним телефоном і коштовностями. Через місяць вони таємно проникли до квартири Д. та викрали різні коштовності.

Визначте вид множинності злочинів.

Задача 3.

Раніше судимий за бандитизм К. разом з І. таємно проникли до кафе. Викравши 3 пляшки горілки вони пішли в дитячий садок та розпили їх. Через 2 год. ці громадяни знову повернулись до кафе та заволоділи ще 2 пляшками коньяку та музичним центром. Під час залишення приміщення їх намагався затримати поліцейський у форменому одязі, який випадково проходив повз кафе. Заподіявши останньому середньої тяжкості тілесні ушкодження, злодії втекли.

Чи має місце множинність злочинів?

Якщо «так», то визначте її вид.

Задача 4.

К., працюючи на машинобудівному заводі, підмовив С. та Л. виносити із заводу різні запчастини та збувати їх на ринку. Для прикриття своєї злочинної діяльності вони відкрили фірму та, оформивши документи на дружину С., почали відраховувати певні суми грошей головному інженеру заводу та працівникові охорони Б. Займаючись такою злочинною діяльністю протягом року та не сплачуючи податки, вони своїми діями заподіяли державі збитки на суму 1 млн. 300 тис. гривень.

Чи є в діях винних осіб множинність злочинів?

Якщо «так», то визначте її вид.

Задача 5.

І. вирішив убити свою дружину та для цього підмовив за винагороду свого знайомого Р., який раніше був судимий за умисне вбивство. Отримав гроші, Р. залучив до цієї справи ще трьох осіб, які протягом року вчинили в місті крадіжки з квартир. Одного дня злодії увірвалися до квартири І. та вбили дружину І. й її коханця.

Визначте вид множинності злочинів.

Задача 6.

Уповноважена особа Р. протягом двох років за грошову винагороду допомагала зменшувати суми податкових платежів підприємцю Т. Дізнавшись про махінації цих осіб, підприємець Г. почав вимагати від підприємця Т. 5 тис. доларів США. Домовившись між собою, Р. і Т. доручили раніше судимому за розбій А. вбити Г. При спробі реалізувати злочинну мету за допомогою вибухівки А. заподіяв Г. лише легкі тілесні ушкодження. Через тиждень він реалізував свій умисел, вбивши Г. в лікарні. При цьому було поранено 5 хворих осіб, які знаходились в одній палаті з Г.

Визначте вид множинності злочинів у діях Р., Т. і А.

Задача 7.

К. був затриманий на митниці під час спроби перевезти валізу із старовинними іконами. У ході розслідування було встановлено, що К. раніше притягувався до кримінальної відповідальності за контрабанду, оскільки незаконно перевозив іноземну валюту через митний кордон України.

Чи мала тут місце множинність злочинів у діях К.?

Задача 8.

Неповнолітній С. вночі написав на будинку слова нецензурного змісту та намалював непристойні малюнки. Слідчий відкрив кримінальне провадження за ч. 1 ст. 296 КК України. Суд звільнив С. від кримінальної відповідальності і застосував до нього, згідно ст. 105 КК України, такий виховний захід, як застереження. Прокурор оскаржив таке рішення, посилаючись на повторне вчинення особою таких дій.

Чи підлягає скарга прокурора задоволенню?

Задача 9.

К. було притягнуто до кримінальної відповідальності за ч. 1 ст. 152 КК України. Під час розслідування кримінального провадження у К. розвинувся реактивний психоз. Згідно з висновком судово-психіатричної експертизи К. потребував застосування примусових

заходів медичного характеру. У зв'язку з цим, суд своєю постановою звільнив його від кримінальної відповідальності та застосував до нього примусовий захід медичного характеру – поміщення в психіатричну лікарню. Після трьох років лікування К. був звільнений і після цього знову вчинив зґвалтування. Слідчий кваліфікував його дії за ч. 2 ст. 152 КК України як зґвалтування, вчинене повторно.

Чи правильним є рішення слідчого?

Задача 10.

За вбивство К. було засуджено за ч. 1 ст. 115 КК України до 10 років позбавлення волі. Через п'ять місяців після вступу вироку у законну силу К. втік із кримінально-виконавчої установи. Через 5 років його затримали після нового вбивства.

Визначте вид множинності злочинів.

Задача 11.

Вироком суду К. засуджено за ч. 3 ст. 296 КК України за хуліганство, вчинене особою раніше судимою за хуліганство. Адвокат К. подав скаргу, в якій вказав, що в діях його клієнта відсутній рецидив злочинів, тому що раніше (у 2000 р.) він був засуджений за ч. 1 ст. 206 КК України (редакція до 1 вересня 2001 р.), яка відсутня в чинному Кримінальному кодексі.

Чи правомірною є скарга адвоката?

Задача 12.

П'ятнадцятирічний П. був притягнутий до кримінальної відповідальності за ч. 2 ст. 296 КК України. За ст. 47 КК України його було передано на поруки педагогічному колективу його школи.

Через шість місяців П. знову вчинив хуліганські дії, передбачені ч. 1 ст. 296 КК України.

Чи є в діях П. повторність злочинів?

Варіант: *Через рік П. знов учинив хуліганські дії, передбачені ч. 2 ст. 296 КК України.*

Задача 13.

Г., перебуваючи у стані наркотичного сп'яніння, вчинив на вулиці вбивство фінським ножом випадкового перехожого. Злякавшись кримінальної відповідальності він заховав труп у підвалі багатоповерхового будинку і підпалив сміття, що знаходилось у тому приміщенні. Внаслідок пожежі П., який жив у підвалі задихнувся від диму.

Чи є в діях Г. повторність злочинів?

Задача 14.

Р., керуючи автомобілем із перевищенням швидкості, вчинив наїзд на громадянина У., якому були заподіяні середньої тяжкості тілесні ушкодження. Побоюючись відповідальності, Р. зник з місця пригоди. Під час втечі Р. не впорався з керуванням свого автомобіля, який зіткнувся із маршрутним таксі. Двоє громадян загинуло на місці, а третій отримав тяжке тілесне ушкодження.

Визначте вид множинності злочинів.

Задача 15.

К. був засуджений за ч. 2 ст. 185 КК України на чотири роки позбавлення волі. Адвокат подав скаргу, аргументуючи неправомірність рішення суду тим, що його клієнт вчинив крадіжку вперше, а вказівка суду на вчинене раніше викрадення холодної зброї у громадянина А. не є правильною. Викрадення холодної зброї, зазначив адвокат, не посягає на відносини власності і не передбачене ст. 185 КК України. Тому, згідно з ч. 1 ст. 32 КК України, у діях К. відсутня повторність злочинів. Адвокат вказав, що дії його підзахисного слід перекваліфікувати на ч. 1 ст. 185 КК України.

Чи підлягає скарга адвоката задоволенню?

Задача 16.

Х., працюючи на заводі з виготовлення вогнепальної зброї, вирішив викрасти один із пістолетів. Для цього протягом трьох днів, непомітно для охорони, після закінчення робочого дня, він виносив складові частини пістолета. При спробі викрадення останньої Х. був затриманий працівниками охорони заводу.

Чи є у діях Х. множинність злочинів?

Задача 17.

С., п'ять років тому була засуджена до штрафу за зайняття гральним бізнесом (ч. 1 ст. 203-2 КК України). Працюючи касиром ПП «Лотерея-Віват», на початку цього року С. знов почала займатися гральним бізнесом.

Чи є у діях С. множинність злочинів?

Задача 18.

Д., раніше судимий за розбій (ч. 1 ст. 187 КК України), у складі організованої групи вчинив вимагання (ч. 4 ст. 189 КК України).

Визначте вид множинності злочинів.

Задача 19.

Л. два дні поспіль ходив на полювання у заповідник. У перший день він не здобув нічого, а на другий день вполював дикого кабана.

Чи має місце у діях Л. множинність злочинів?

Задача 20.

Громадянин Б. під час полювання вчинив убивство через необережність одного з мисливців, за що був засуджений за ч. 1 ст. 119 КК України до покарання у виді позбавлення волі. Через рік після відбуття покарання Б. вчинив крадіжку з проникненням у житло, відповідальність за яку передбачена ч. 3 ст. 185 КК України.

Чи є у діях Б. множинність злочинів?

ТЕМА 13. ОБСТАВИНИ, ЩО ВИКЛЮЧАЮТЬ ЗЛОЧИННІСТЬ ДІЯННЯ

Задача 1.

Громадянина Т. зателефонували невідомі особи та, погрожуючи вбити його доньку, почали вимагати принести у зазначене ними місце 500 тис. гривень. При цьому вони попередили, що у разі звернення до поліції, кількість можливих потерпілих (близьких йому осіб) може збільшитись. Громадянин Т. погодився, але замість грошей взяв із собою на зустріч мисливський ніж. Прибувши на місце зустрічі, Т. вихопив ніж і завдав особам, що вимагали гроші, численні удари. В результаті одна особа загинула на місці, а двом були заподіянні тяжкі тілесні ушкодження.

Обґрунтуйте, наявна чи відсутня в діях Т. необхідна оборона?

Задача 2.

Перебуваючи в стані алкогольного сп'яніння, С. почав чіплятися до незнайомого йому К., а потім став його бити, наносячи удари руками та ногами, заподіявши легкі тілесні ушкодження. Не зупинившись на цьому, С. витягнув із кишені ніж та почав розмахувати ним, погрожуючи порізати К. У процесі боротьби К. вирвав ніж з рук С. і вдарити ним його. Від завданого удару С. помер.

Обґрунтуйте, чи є в діях К. необхідна оборона?

Задача 3.

Громадянин В. запросив до себе на дачу 17-річну Н. де вони розпили пляшку горілки. Скориставшись сп'янінням своєї знайомої, В. намагався вступити з нею в статевий зв'язок, але Н. була проти цього

та опиралась. Тоді В. вдарив її кулаком в обличчя, повалив на диван і став заламувати руки. Продовжуючи опір і відчуваючи, що В. значно сильніший, Н. дотягнулась до журнального столика, на якому знаходилась їжа, та, схопивши виделку, нанесла нею нападанику два удари в горло, заподіявши йому тяжкі тілесні ушкодження.

Обґрунтуйте, чи є в діях Н. необхідна оборона?

Задача 4.

Повертаючись вночі додому, Ц. побачив на темних сходах силует людини, що повільно направляла на нього револьвер. Вважаючи, що це чекав на нього вбивця, К. вихопив свій зареєстрований травматичний пістолет Форт-12Р і з відстані трьох кроків кілька разів вистрілив в силует. Пораненим, якому були завдані тяжкі тілесні ушкодження, виявився приятель Ц., який просто хотів пожартувати над ним, погрожуючи іграшковим пістолетом.

Обґрунтуйте, наявна чи відсутня в діях Ц. яка-небудь обставина, що виключає злочинність діяння?

Задача 5.

М., йшов увечері з весілля додому та побачив лежачого на вулиці поруч із відкритим автомобілем непритомного З., побитого невідомими. Помістивши його на заднє сидіння, М. намагався доставити його до лікарні. По дорозі, не маючи достатніх навичок керування автомобілем та перебуваючи в стані алкогольного сп'яніння, М. не впорався з керуванням та в'їхав у кювет, що призвело до перевертання автомобіля. В результаті одержаних від аварії травм З. помер.

Обґрунтуйте, наявна чи відсутня в діях М. яка-небудь обставина, що виключає злочинність діяння?

Задача 6.

Уночі в двері приватного будинку, де проживав П. із дружиною та трьома малолітніми дітьми, почав стукати руками і ногами невідомий, вимагаючи відкрити двері та погрожував в іншому випадку виламати їх. У цей день П. зняв з рахунку в Ощадбанку 900 тис. гривень, для покупки авто та тому вважав, що в його квартиру намагається проникнути злодій. З метою самозахисту П. взяв молоток, відчинив двері і кілька разів вдарив невідомого по голові, заподіявши йому тяжкі тілесні ушкодження. Слідством було встановлено, що невідомим виявився Ч., який, перебуваючи в стані алкогольного сп'яніння, переплутав будинки та вважав, що стукає в двері будинку свого знайомого.

Обґрунтуйте, наявна чи відсутня в діях П. яка-небудь обставина, що виключає злочинність діяння?

Задача 7.

Громадянин К. на ґрунті ревнощів неодноразово погрожував своїй дружині розправою, бив та ображав її. Одного разу, прийшовши додому вночі в стані сильного алкогольного сп'яніння, він знову вчинив скандал та, погрожуючи розправою, став наблизитися до дружини. Побоюючись за своє життя вона схопила зі столу кухонний ніж і вдарила ним чоловіка у груди. Від отриманого поранення К. помер.

Обґрунтуйте, чи діяла дружина К. в обстановці необхідної оборони?

Задача 8.

Т. у нічний час, перебуваючи у стані наркотичного сп'яніння, зустрів на вулиці С. та попросив у нього закурити. Отримавши відмову, він накинувся на С. і спробував вдарити його ножем. Злякавшись, С. почав тікати, але Т. погнався за ним. З метою самозахисту С. підібрав з землі металевий прут і тричі вдарив ним нападника, після чого втік і про те, що трапилося повідомив в поліцію. Від отриманих травм Т. помер.

Обґрунтуйте, чи є в діях С. необхідна оборона?

Задача 9.

Д. розбив скло автомобіля та проник всередину. Це помітив У. та вирішив затримати його. Підійшовши до Д., У. почав вимагати від нього припинити свої дії та почав викликати поліцію. У відповідь Д. вийшов з автомобіля та з погрозами побиття почав підходити до У. Тоді У. схопив залізну арматуру, що лежала поруч, та вдарив нею по руці Д., заподіявши йому середньої тяжкості тілесні ушкодження. Позбавлений можливості чинити опір, Д. був затриманий.

Обґрунтуйте, відсутнє чи наявне в діях У. перевищення меж необхідної оборони?

Задача 10.

Озброєний обрізом рушниці Н. зайшов до відділення банку та, погрожуючи працівниці банку Ч. зброєю, наказав передати йому всю готівку, яка є була в касі банку. Побоюючись за своє життя Ч. передала Н. 350 тис. гривень.

Обґрунтуйте, наявна чи відсутня в діях Ч. яка-небудь обставина, що виключає злочинність діяння?

Задача 11.

Близько 4-ої год. ранку в хірургічне відділення обласної лікарні був доставлений М. із загостренням апендициту. Оглянувши хворого, черговий лікар Н. прийняв рішення негайно провести операцію. Для загального наркозу Н. застосував новий анестезіологічний засіб, який ще не пройшов належну апробацію в хірургії. При цьому в лікарні були й сертифіковані анестезіологічні засоби. Під час проведення операції М. помер від раптової зупинки серця, реанімаційні заходи до позитивного результату не привели.

Обґрунтуйте, наявна чи відсутня в діях Н. яка-небудь обставина, що виключає злочинність діяння?

Задача 12.

Під час бойових дій рядовий К. відмовився виконувати наказ свого командира – капітана З., який вимагав розстріляти взятого в полон військовослужбовця.

Обґрунтуйте, наявна чи відсутня в діях К. яка-небудь обставина, що виключає злочинність діяння?

Задача 13.

Навчаючись на 3 курсі університету, Ф. мав незадовільні оцінки з профілюючих предметів та систематично прогулював заняття. Щоб його не відрахували, Ф. вирішив завдати незначної шкоди своєму здоров'ю, шляхом імітації нападу злочинців, внаслідок чого потрапити до лікарні та отримати академічну відпустку. З цією метою він виготовив саморобний вогнепальний пристрій, зарядив його порохом і поклав в ствол частини цвяху. Спочатку проханнями, а після й погрозами розправи, Ф. змусив свого товариша Т. вистрелити йому в руку. В результаті пострілу, Ф. отримав тяжке поранення і руку довелось ампутувати.

Обґрунтуйте, наявна чи відсутня в діях Т. яка-небудь обставина, що виключає злочинність діяння?

Задача 14.

Перехожий Л. помітив, що невідомі громадяни, якими виявилися Ш. та О., намагаються викрасти речі з припаркованого транспортного засобу. Зробивши зауваження цим особам, Л. у відповідь почув нецензурну лайку та погрози. До нього підійшов Ш. і вдарив його кулаком в обличчя. Л. відійшов та вийняв з кишені куртки складаний ніж, попередивши, що вдарить ним будь-кого, хто почне

його чіпати. Ш. та О. продовжували наближуватися до Л., який виставив ніж поперед себе і почав ним розмахувати у різні боки, одночасно відходячи до зупинки громадського транспорту. В цей час Ш. накинувся на нього і Л. ножем вдарив його у шию. Від смертельного поранення Ш. помер.

Обґрунтуйте, відсутнє чи наявне в діях Л. перевищення меж необхідної оборони?

Задача 15.

Близько 9-ої години вечора між сусідами К. та А. виникла сварка на побутовому ґрунті, в ході якої К. почав кричати на А. та погрожував їй розправою. Цього ж вечора А. розповіла про це своєму чоловіку С., який пішов до квартири К., щоб поговорити з останнім. Проте між двома чоловіками також виник конфлікт, в результаті якого К. схопив кухонний ніж і намагався ним вдарити С. Різким рухом С. вихопив із рук К. ніж і збив його з ніг. Після цього С. наніс численні удари ножем по тулубу К. В результаті отриманих поранень К. помер на місці.

Обґрунтуйте, відсутнє чи наявне в діях С. перевищення меж необхідної оборони?

Задача 16.

В., знаходячись у стані алкогольного сп'яніння, грубо порушив правила дорожнього руху, розпочавши рух по зустрічній смузі зі швидкістю 100 км/год. У зустрічному напрямку рухався автомобіль під керуванням О. Коли між транспортними засобами залишалось декілька метрів і створювалась реальна загроза зіткнення, О. спробував звернути у сторону, проте не впорався з керуванням, внаслідок чого автомобіль на швидкості вдарився в залізну огорожу. Три пасажери, які знаходилися у машині О. отримали тяжкі тілесні ушкодження. В. усвідомивши, що винен у ДТП, зник з місця події.

Обґрунтуйте, наявна чи відсутня в діях О. яка-небудь обставина, що виключає злочинність діяння?

Задача 17.

Д. та П. попросили у продавця ювелірного магазину подивитися декілька пар жіночих сережок з діамантами. Отримавши прикраси, вони почали тікати з магазину. Намагаючись затримати правопорушників, працівник поліції охорони Ф. крикнув їм: «Стояти! Стріляти буду!». Однак це не зупинило Д. та П., які продовжували

бігти до виходу з торговельного центру, де знаходився ювелірний магазин. Тоді Ф. здійснив у них декілька вистрілів із вогнепальної зброї, в результаті чого Д. був вбитий, а П. отримав тілесні ушкодження середньої тяжкості.

Обґрунтуйте, наявна чи відсутня в діях Ф. яка-небудь обставина, що виключає злочинність діяння?

Задача 18.

Під час масових заворушень до приміщення одного з відділів поліції, в якому перебували троє поліцейських, з натовпу перед будинком у вікно хтось вкинув гранату Ф-1. Капрал Ю. миттєво схопив гранату та викинув її назад у вікно. Від розриву гранати четверо людей загинуло, а семеро дістали тілесні ушкодження різного ступеня тяжкості.

Обґрунтуйте, наявна чи відсутня в діях Ю. яка-небудь обставина, що виключає злочинність діяння?

Задача 19.

Увечері, вигулюючи собаку, Я. почув жіночий крик про допомогу. Завернувши в парк він побачив як двоє невідомих б'ють ногами та руками невідомого йому чоловіка. На вимогу Я. припинити побиття людини один із нападників кинувся на нього. Я. не розгубився і збив злочинця з ніг. Падаючи злочинець ударився головою об бордюр і помер.

Обґрунтуйте, відсутнє чи наявне в діях Я. перевищення меж необхідної оборони?

Задача 20.

Неповнолітній М. та повнолітній К. вночі намагалися заволодіти автомобілем Mercedes-Benz S 350d. У цей час їх дії помітив власник транспортного засобу Ш. Взявши рушницю та патрони, заряджені шротом, Ш. підійшов до хлопців і крикнув: «Ну, що, покатаєте?», а потім вистрілив угору. М. та К. почали тікати, тоді Ш. зробив постріл по втікачах. Десять дробин потрапили у спину М., який помер на місці. К. було заподіяно легкі тілесні ушкодження. Ш. стверджував, що не мав наміру заподіяти шкоди потерпілим, а лише хотів налякати хлопців і вважав, що стріляє холостими патронами. В ході досудового розслідування було встановлено, що дружина Ш., прибираючи будинок, до холостих патронів, які лежали біля рушниці, поклала й кілька заряджених, які раніше лежали окремо. Ш. не знав про це.

Обґрунтуйте, наявна чи відсутня в діях Ш. яка-небудь обставина, що виключає злочинність діяння?

ТЕМА 14. ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Задача 1.

А. вчинив завідомо незаконне затримання (ч. 1 ст. 371 КК України) підозрюваного В. (без складання протоколу). До суду надійшов обвинувальний акт стосовно А. Суд у судовому засіданні виніс ухвалу про закриття кримінального провадження, вказуючи на підстави зазначені в ст. 46 КК України:

- 1) А. вчинив злочин невеликої тяжкості (ч. 1 ст. 371 КК України);
- 2) В. повідомив, що він примирився з А.;
- 3) В. відшкодовані завдані незаконним затриманням збитки.

Чи правильним є рішення суду?

Задача 2.

Під час розгляду кримінального провадження в суді щодо У., який вчинив злочин, передбачений ст. 356 КК України, потерпілий Д. заявив, що з ним примирився. У зв'язку з цим суд своєю ухвалою закryw кримінальне провадження, посилаючись на підстави, зазначені в ст. 46 КК України.

Чи правильним є рішення суду?

Задача 3.

З., готуючись до вбивства О., незаконно придбав, носив і зберігав при собі пістолет ТТ, але потім добровільно відмовився від доведення підготовленого злочину до кінця.

Чи підлягає З. звільненню від кримінальної відповідальності за готування до умисного вбивства та за незаконне придбання, зберігання та носіння вогнепальної зброї?

Задача 4.

П., знайшовши на зупинці бандуру в чохлах з документами, в яких вказувалось на особливу історичну цінність цієї речі, привласнив її. До органів поліції та місцевого самоврядування про знахідку не заявив.

У ході проведення оперативно розшукових заходів правоохоронним органам стало відомо про злочин (ст. 193 КК України), вчинений П. Останній, щиро розкався, визнав свою вину та, щоб уникнути притягнення до кримінальної відповідальності,

усунув заподіяну шкоду, повернувши бандуру.

Дайте кримінально-правову оцінку цієї ситуації.

Задача 5.

До суду звернувся колектив підприємства «Верес» із клопотанням, прийнятим на загальних зборах, про передачу на поруки підсудного Ж., який вчинив злочин передбачений ч. 1 ст. 194 КК України. У судовому засіданні було винесено ухвалу про закриття кримінального провадження.

Підсудного Ж., який вперше вчинив злочин та щиро покався, було звільнено судом від кримінальної відповідальності з передачею на поруки трудовому колективу.

Чи правильним є рішення суду?

Задача 6.

Раніше судимому за розбій М., Ф. та Х. замовили вбивство Р. При спробі реалізувати злочинну мету за допомогою вибухівки, М. заподіяв Р. лише легкі тілесні ушкодження. Через 15 років Х. повідомив поліцію про обставини вчинення цього злочину.

Дайте кримінально-правову оцінку ситуації.

Чи можуть бути притягнуті до кримінальної відповідальності М., Ф. та Х.?

Задача 7.

С., ухиляючись від сплати податків, завдав державі шкоду у великих розмірах. Під час розгляду кримінального провадження, судом з'ясовано, що С. вперше вчинив злочин передбачений ч. 2 ст. 212 КК України, сплатив податки та відшкодував завдані збитки.

Чи існують підстави для звільнення С. від кримінальної відповідальності за вчинений ним злочин?

Задача 8.

В. придбав на ринку пістолет і протягом шести років він таємно зберігав його у себе в квартирі. Під час обшуку цей пістолет був вилучений. Слідчий відкрив кримінальне провадження за ч. 1 ст. 263 КК України. В. написав скаргу в прокуратуру на дії слідчого. У скарзі він зазначив, що слідчий припустився помилки, так не врахував строки давності притягнення до кримінальної відповідальності.

Чи існують підстави для задоволення скарги В.?

Варіант: В. подарували мисливський ніж.

Задача 9.

На підставі Закону України «Про амністію», Ф. підлягав імперативному та безумовному звільненню від кримінальної відповідальності. Ф. заперечував проти припинення кримінального провадження, однак суд постановив обвинувальний вирок із звільненням засудженого від покарання.

Дайте кримінально-правову оцінку цієї ситуації.

Задача 10.

Суд звільнив від кримінальної відповідальності неповнолітнього Т., застосувавши до нього (ч. 2 ст. 105 КК України) обмеження дозвілля та встановивши особливі вимоги до поведінки неповнолітнього, який вперше вчинив злочин невеликої тяжкості.

Чи правильним є рішення суду?

Задача 11.

У віці 17 років Н. вчинив тяжкий злочин. При цьому Н. не ухилявся від суду та слідства, тому через вісім років його було звільнено судом від кримінальної відповідальності.

Чи правильним є рішення суду?

Порівняйте положення ст. 49 КК України та ст. 106 КК України і вкажіть на їх особливості.

Задача 12.

Громадянин України Ж. отримав від представників іноземної держави пропозицію щодо здійснення державної зради. Після погодження Ж. дали конкретне злочинне завдання, але ніяких дій на його виконання він не вчинив, добровільно заявивши органам державної влади про свій зв'язок із представниками іноземної держави та про отримане завдання.

Обґрунтуйте, чи може бути Ж. звільнений від кримінальної відповідальності за вчинення цього злочину?

Задача 13.

Іноземець О. збирав відомості, що становлять державну таємницю України, з метою передачі їх іноземній організації. Побояючись викриття, він згодом вирішив добровільно повідомити про вчинене органам державної влади України, що дозволило відвернути шкоду, котра могла бути заподіяна шпигунством інтересам України.

Обґрунтуйте, чи може бути О. звільнений від кримінальної відповідальності за вчинення цього злочину?

Задача 14.

Керівник підприємства Д. протягом п'яти місяців використовував кошти, призначені для виплати заробітної плати робітникам, на свої забаганки. До моменту повідомлення підозри у вчиненні злочину Д. виплатив робітникам заробітну плату у повному обсязі.

Дайте кримінально-правову оцінку цієї ситуації.

Задача 15.

Шляхом надання транспорту Ю. сприяв створенню злочинної організації, яка ставила собі за мету вчинення особливо тяжких злочинів. Ю. також дав згоду бути її учасником. Незабаром він добровільно заявив правоохоронним органам про створення такої організації та активно сприяв розкриттю цього злочину.

Дайте кримінально-правову оцінку цієї ситуації.

Задача 16.

Ч. створив не передбачене законами України воєнізоване формування, в якому брала участь велика кількість молодих людей. Це воєнізоване формування мало організаційну структуру військового типу (єдиноначальність, звання, підпорядкованість, дисципліну, проводилась стройова та фізична підготовка). Коли Ч. позбавили керівництва цією організацією, він добровільно вийшов з такого формування і повідомив про його існування органи державної влади.

Дайте кримінально-правову оцінку цієї ситуації.

Задача 17.

Л. добровільно здав до відділу поліції вогнепальну зброю, яку зберігав дома два роки. Передбаченого законом дозволу на зберігання такої зброї він не мав.

Чи існують підстави для звільнення Л. від кримінальної відповідальності за вчинений ним злочин?

Задача 18.

Суд звільнив К. від кримінальної відповідальності за незаконне заволодіння транспортним засобом (злочин було вчинено вперше). Було з'ясовано, що К., під час заволодіння транспортним засобом, погрожував потерпілому застосуванням насильства, небезпечного для життя чи здоров'я.

Чи правильним є рішення суду?

Задача 19.

Н. було затримано за збереження сухої макової соломи. Він пояснив, що зберігав її для особистих потреб. За рішенням суду Н. було звільнено від кримінальної відповідальності. Підставою такого рішення стало те, що Н. дійсно страждав від наркотичної залежності, потребував лікування від неї, звернувся до лікувального закладу і розпочав лікування добровільно.

Чи правильним є рішення суду?

Задача 20.

Я. добровільно здав до відділу поліції 45 л. ацетону, що призначався для виробництва наркотичних засобів, а також вказав на джерело його придбання.

Дайте кримінально-правову оцінку цієї ситуації.

ТЕМА 14. ПОКАРАННЯ ТА ЙОГО ВИДИ

Задача 1.

Неповнолітню В. за крадіжку смартфона було засуджено до 2 місяців позбавлення волі.

Чи правильним є рішення суду?

Задача 2.

За привласнення чужого майна в особливо великих розмірах Г. було засуджено до позбавлення волі на строк 8 років з конфіскацією майна, яке є його власністю. Серед майна був житловий будинок в сільській місцевості, в якому Г. та його сім'я (малолітні діти включно) постійно та давно проживали. Вважаючи, що жилий будинок не підлягає конфіскації, Г. подав апеляцію на вирок в цій частині.

Чи підлягає апеляція Г. задоволенню?

Задача 3.

П. у минулому році був засуджений за вчинення злочину, передбаченого ч. 1 ст. 296 КК України, а в цьому році знов вчинив хуліганські дії, за що був притягнутий до кримінальної відповідальності за ч. 2 ст. 296 КК України. Суд призначив П. покарання у виді штрафу.

Чи правильним є рішення суду?

Задача 4.

Вироком суду Г. засуджено за ч. 3 ст. 289 КК України до позбавлення волі на строк 10 років з конфіскацією майна. На вирок суду адвокат засудженого подав апеляцію, в якій просив суд змінити вирок і не призначати додаткового покарання – конфіскації майна у зв'язку з тим, що Г. незаконно заволодів автомобілем не з корисливою метою, а з ціллю доїхати до іншого міста, а таке заволодіння не містить корисливого мотиву, тому відповідно до ч. 2 ст. 59 КК України не повинно тягти за собою покарання у виді конфіскації майна.

На апеляцію адвоката прокурор подав заперечення, в якому зазначив, що конфіскація майна призначена Г. у повній відповідності з законом, оскільки санкція ч. 3 ст. 289 КК України передбачає вказане покарання як додаткове.

Яке рішення має прийняти суд?

Задача 5.

П., перебуваючи в нічному клубі в стані алкогольного сп'яніння, брутально лаявся, на що отримав зауваження від охоронця цього закладу Г. У відповідь П. ударив охоронця Г. по обличчю рукою. Для припинення таких дій, відвідувачі нічного клубу Т. і Ц. спробували затримати П., але П. чинив опір і вдарив ножем у груди Т., що спричинило смерть потерпілого, а потім наніс Ц. ножем тяжкі тілесні ушкодження.

За вчинене винного було засуджено до довічного позбавлення волі. Адвокат засудженого оскаржив вирок, мотивуючи це тим, що його підзахисний – раніше не судимий, має на утриманні двох дітей, тому до нього може бути застосоване позбавлення волі на певний строк.

Чи підлягає скарга адвоката задоволенню?

Задача 6.

Неповнолітнього Г. за розбійний збройний напад було засуджено до 12 років позбавлення волі.

Чи правильним є рішення суду?

Задача 7.

К., що працював заступником декана одного з медичних університетів, визнано винним в одержанні неправомірної вигоди повторно. За ч. 2 ст. 368 КК України його засуджено до позбавлення волі на строк 6 років з позбавленням права обіймати посади, пов'язані

з виховними функціями, на строк 3 роки. Одночасно за вироком суду його позбавили звання капітана медичної служби, вченого звання доцента та наукового ступеню кандидата медичних наук.

Чи правильним є рішення суду?

Задача 8.

Ж. засуджено до довічного позбавлення волі за умисне вбивство при обтяжуючих обставинах. Злочин було вчинено в день, коли йому виповнилося 18 років.

Чи правильним є рішення суду?

Задача 9.

Заступника начальника відділу поліції засуджено за перевищення влади, що супроводжувалося насильством (ч. 2 ст. 365 КК України) до позбавлення волі на строк 5 років. Крім того, суд позбавив П. спеціального звання майор поліції, а також вніс подання про позбавлення його державних нагород.

Чи правильним є рішення суду?

Задача 10.

С. було засуджено за вчинення злочину, передбаченого ст. 132 КК України. При цьому суд застосував до С. покарання у виді громадських робіт на строк 40 годин.

Чи правильним є рішення суду?

Задача 11.

С., керуючи власним автомобілем, на ґрунті особистих неприязних стосунків, умисно збив та переїхав К., який від одержаних ушкоджень помер на місці події. За ч. 1 ст. 115 КК України С. було засуджено до позбавлення волі на строк 10 років. У вирокі суду також зазначалося, що автомобіль, як знаряддя злочину, підлягає спеціальній конфіскації. Вважаючи вирок суду неправильним, С. подав апеляцію, в якій просив змінити вирок, виключивши з нього припис про спеціальну конфіскацію автомобіля, оскільки начебто за умисне вбивство без обтяжуючих обставин спеціальна конфіскація майна за законом не передбачена.

Чи підлягає апеляція С. задоволенню?

Задача 12.

Вироком суду першої інстанції В. було засуджено за ненадання допомоги особі, яка перебувала в небезпечному для життя стані, до штрафу в розмірі 400 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. На цей вирок В. подав апеляцію, в якій просив замінити штраф арештом на мінімальний строк, оскільки останній передбачений у санкції ч. 1 ст. 136 КК України, а для нього ця міра покарання є більш прийнятною.

Чи може бути задоволена апеляція В.?

Задача 13.

За вчинення розбійних нападів на громадян П. був засуджений до 2 років виправних робіт та 5 років позбавлення волі.

Чи правильним є рішення суду?

Задача 14.

Лікар-терапевт П. на прохання своєї знайомої З. зробила їй вдома аборт. За вчинення злочину, передбаченого ч. 1 ст. 134 КК України, її було засуджено до обмеження волі на строк 1 рік з позбавленням права займатися медичною практикою на строк 3 роки. В апеляції П. просила замінити обмеження волі штрафом і не застосовувати до неї додаткове покарання у виді позбавлення права займатися медичною практикою, оскільки дане покарання не передбачене санкцією ч. 1 ст. 134 КК України.

Чи підлягає апеляція П. задоволенню?

Задача 15.

Р. засуджено за вчинення злочину, передбаченого ч. 4 ст. 191 КК України, до позбавлення волі на строк 6 років з позбавленням права займати посади в сфері торгівлі строком на 3 роки. На цей вирок прокурор подав апеляцію, в якій зазначив, що додаткове покарання у виді позбавлення права обіймати «будь-які посади в сфері торгівлі» призначати не потрібно.

Як має бути вирішена ця ситуація апеляційним судом?

Задача 16.

Ф. засуджена за вчинення злочину, передбаченого ч. 1 ст. 140 КК України, до обмеження волі на строк 2 роки з позбавленням права займатися медичною практикою на строк 3 роки. В апеляції адвокат засудженої просив виключити з вироку покарання у виді позбавлення

права займатися певною діяльністю (медичною практикою), оскільки поряд з обмеженням волі воно передбачено в санкції ч. 1 ст. 140 КК України як альтернативне основне покарання і суд не мав права призначати за один злочин обидва покарання одночасно.

Чи підлягає апеляція адвоката задоволенню?

Задача 17.

До військовослужбовців строкової служби С. та Л. суд застосував покарання у виді службового обмеження на 3 роки.

Чи правильним є рішення суду?

Задача 18.

Після святкування свого дня народження К., якому в цей день виповнилося 18 років, взяв участь у бійці. Під час бійки К. завдав два удари складеним ножем в серце Ф. і чотири удари в шию Ш. Внаслідок цього Ф. помер у лікарні наступного дня, а Ш. – через 5 днів. Щодо К. розпочате кримінальне провадження за вчинення злочину, передбаченого п.п. 1 і 7 ч. 2 ст. 115 КК України.

Чи може суд призначити К. покарання у виді довічного позбавлення волі?

Задача 19.

Б., керуючи автомобілем, перевищив дозволenu швидкість і вчинив наїзд на пішохода, внаслідок чого останній отримав середньої тяжкості тілесні ушкодження. За ч. 1 ст. 286 КК України Б. засуджено до арешту на строк 6 місяців. В апеляції Б. прохав врахувати його особу та призначити замість арешту покарання у виді виправних робіт, оскільки, хоча йому і виповнилося 62 роки, він продовжує працювати, позитивно характеризується як за місцем роботи, так і за місцем проживання.

Чи підлягає апеляція Б. задоволенню?

Задача 20.

За вчинення злочину, передбаченого ч. 4 ст. 143 КК України, суд застосував до Г. покарання у виді обмеження волі на строк 6 років.

Чи правильним є рішення суду?

ТЕМА 16. ПРИЗНАЧЕННЯ ПОКАРАННЯ

Задача 1.

Вироком суду за ч. 2 ст. 121 КК України М. засуджений до покарання у виді 10 років позбавлення волі. Призначаючи максимальне в межах санкції покарання, суд в якості обставин, які його обтяжують, вказав на те, що М. вчинив тяжкий злочин, внаслідок якого настали тяжкі наслідки у виді смерті потерпілого, вину не визнав, не дивлячись на її повну доведеність органами досудового слідства, щиро не покаювся у вчиненому злочині.

Чи відповідає вимогам закону призначене М. покарання?

Задача 2.

Раніше судимий за грабіж С., перебуваючи у стані алкогольного сп'яніння, вчинив крадіжку. За ч. 2 ст. 185 КК України його було засуджено до покарання у виді 4 років обмеження волі. Призначаючи це покарання, суд послався на визнання С. своєї вини, позитивну характеристику за місцем проживання та ту обставину, що на його утриманні знаходиться неповнолітня дитина.

Прокурор звернувся до апеляційного суду, поставивши питання про скасування вироку у зв'язку з невідповідністю призначеного покарання тяжкості злочину та особі засудженого, оскільки С. вчинив злочин повторно, під час вчинення злочину перебував у стані алкогольного сп'яніння.

Чи обґрунтованими є доводи суду першої інстанції та прокурора?

Які з наведених обставин має врахувати апеляційний суд при призначенні покарання С.?

Задача 3.

Безробітні К., Р. та В. із хуліганських мотивів заподіяли легкі тілесні ушкодження потерпілому Ч. і були визнанні винними у вчиненні злочину, передбаченого ч. 2 ст. 296 КК України. Суд призначив кожному з них покарання у виді 2 років і 6 місяців обмеження волі, зазначивши в якості обтяжуючих обставин вчинення злочину групою осіб за попередньою змовою та в стані алкогольного сп'яніння.

Чи відповідає вимогам закону призначене К., Р. і В. покарання?

Задача 4.

Б. та Д. здійснили закінчений замах на вбивство з корисливих мотивів за попередньою змовою групою осіб. За ч. 2 ст. 15, п.п. 6 та 12 ч. 2 ст. 115 КК України кожного з них засуджено до покарання у виді 10 років позбавлення волі. При призначенні покарання в якості обтяжуючих обставин суд вказав на завдання злочином тяжких наслідків, вчинення злочину за попередньою змовою групою осіб. Також суд зазначив, що враховує ступінь тяжкості вчиненого злочину, його стадію, вчинення злочину уперше, щире каяття обвинувачених, їх позитивні характеристики за місцем проживання.

Прокурор оскаржив вирок у зв'язку з невідповідністю призначеного покарання тяжкості злочину та особі засуджених, зазначаючи, що суд не врахував факт вчинення особливо тяжкого злочину і призначив занадто м'яке покарання.

Чи відповідає вимогам закону призначене Б. та Д. покарання?

Задача 5.

П. було засуджено за вчинення злочину, передбаченого ч. 1 ст. 121 КК України, до покарання у виді 5 років позбавлення волі, а за вчинення злочину, передбаченого ч. 4 ст. 296 КК України, – до 6 років позбавлення волі. На підставі ст. 70 КК України судом призначене остаточне покарання у виді 11 років позбавлення волі.

За яким правилом суд призначив остаточне покарання П.?

Чи відповідає призначене покарання вимогам ст. 70 КК України?

Задача 6.

М. було засуджено за вчинення злочину, передбаченого ч. 1 ст. 185 КК України, до покарання у виді 3 років позбавлення волі, а за вчинення злочину, передбаченого ч. 2 ст. 186 КК України, – до 5 років позбавлення волі. На підставі ст. 70 КК України судом призначене остаточне покарання у виді 6 років і 6 місяців позбавлення волі.

За яким правилом суд призначив остаточне покарання М.?

Чи відповідає призначене покарання вимогам ст. 70 КК України?

Задача 7.

В. було засуджено за вчинення злочину, передбаченого ст. 257 КК України, до покарання у виді 12 років позбавлення волі, а за вчинення злочину, передбаченого ч. 2 ст. 187 КК України, – до 8 років позбавлення волі. На підставі ст. 70 КК України судом призначене остаточне покарання у виді 15 років позбавлення волі.

Чи відповідає вимогам закону призначене В. покарання?

Задача 8.

Г. було засуджено за вчинення злочину, передбаченого ч. 1 ст. 152 КК України, до покарання у виді 4 років позбавлення волі. Після відбуття 2 років позбавлення волі він вчинив у кримінально-виконавчій установі вбивство з корисливих мотивів (п. 6 ч. 2 ст. 115 КК України), за яке йому було призначено покарання у виді 15 років позбавлення волі. Застосовуючи положення ст. 71 КК України, суд за сукупністю вироків визначив остаточне покарання у виді 19 років позбавлення волі з конфіскацією майна.

Чи відповідає вимогам закону призначене Г. покарання?

Задача 9.

Р. було засуджено за вчинення злочину, передбаченого ч. 2 ст. 189 КК України, до покарання у виді 5 років позбавлення волі. Під час відбування покарання Р. вчинив втечу з місця позбавлення волі і був засуджений за вчинення злочину, передбаченого ч. 1 ст. 393 КК України, до покарання у виді 4 років позбавлення волі. На підставі положень ст. 71 КК України остаточне покарання йому призначено судом у виді 7 років позбавлення волі.

За якими правилами суд призначив остаточне покарання Р.?

Чи відповідає призначене покарання вимогам ст. 71 КК України?

Задача 10.

Л. було засуджено за вчинення злочину, передбаченого ч. 2 ст. 206 КК України, до покарання у виді 3 років позбавлення волі, а за вчинення злочину, передбаченого ч. 3 ст. 204 КК України, – до 5 років позбавлення волі зі спеціальною конфіскацією. Суд призначив йому остаточне покарання у виді 7 років позбавлення волі.

Чи відповідає вимогам закону призначене Л. покарання?

Задача 11.

Г. було засуджено за вчинення злочину, передбаченого ч. 2 ст. 271 КК України, до покарання у виді 2 років обмеження волі, а за вчинення злочину, передбаченого ч. 1 ст. 194 КК України, – до 1 року виправних робіт з відрахуванням у дохід держави 15 % із суми заробітку. На підставі частин 1–3 ст. 70 КК України судом призначене йому остаточне покарання у виді 2 років і 4 місяців обмеження волі з позбавленням права обіймати керівні посади у підприємницьких структурах.

За якими правилами суд призначив остаточне покарання Г.?

Чи відповідає призначене покарання вимогам закону?

Задача 12.

Р. було засуджено за вчинення злочину, передбаченого ст. 257 КК України, до покарання у виді 10 років позбавлення волі. Під час відбування покарання він вчинив злочин, передбачений ч. 2 ст. 121 КК України, за який був засуджений до покарання у виді 9 років позбавлення волі. Невідбуте за попереднім вироком покарання становило 8 років позбавлення волі. На підставі ст. 71 КК України суд призначив Р. остаточне покарання у виді 17 років позбавлення волі.

Чи відповідає вимогам закону призначене Р. покарання?

Задача 13.

За викрадення зброї та бойових припасів начальника військового складу Ш. було засуджено за ч. 2 ст. 410 КК України до покарання у виді 2 років позбавлення волі. Керуючись частинами 1–2 ст. 69 КК України, суд мотивував своє рішення наявністю кількох обставин, що пом'якшують покарання.

Чи відповідає вимогам закону призначене Ш. покарання?

Задача 14.

Є. було засуджено за вчинення злочину, передбаченого ч. 2 ст. 209-1 КК України, до покарання у виді штрафу у розмірі 4 тис. неоподаткованих мінімумів доходів громадян. Незастосування покарання у виді позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю суд обґрунтував положеннями ст. 69 КК України.

Чи відповідає вимогам закону призначене Є. покарання?

Задача 15.

Між сусідами Н. та К. виник конфлікт через використання земельної ділянки, під час якого Н. заподіяв К. середньої тяжкості тілесні ушкодження. Судом Н. визнано винним у вчиненні злочину, передбаченого ч. 1 ст. 122 КК України, та йому призначено покарання у виді 5 років позбавлення волі.

Суд мотивував призначення максимального розміру покарання у виді позбавлення волі тим, що потерпілий К. є представником ромської національності, а також до обставин, що обтяжують покарання, відніс ще декілька обставин, не передбачених ст. 67 КК України.

Чи відповідає вимогам закону призначене Н. покарання?

Задача 16.

Я. було засуджено за готування до злочину, передбаченого ч. 1 ст. 115 КК України, до покарання у виді 10 років позбавлення волі. Призначаючи таке покарання, суд зазначив у вирoku, що Я. готувався до вчинення особливо тяжкого злочину, свою вину не визнав, незважаючи на її повне доведення органами досудового слідства, не розкався у тому, що хотів вчинити вбивство.

Чи відповідає вимогам закону призначене Я. покарання?

Задача 17.

Ж. було засуджено за замах на злочин, передбачений ч. 3 ст. 289 КК України, до покарання у виді 10 років позбавлення волі. Призначення такого розміру покарання суд мотивував тим, що Ж. здійснив замах на злочин, який є особливо тяжким і виступав організатором такого злочину, завдав потерпілому великої матеріальної шкоди, яку не відшкодував, та не розкався у вчиненому.

Чи відповідає вимогам закону призначене Ж. покарання?

Задача 18.

Вироком суду Л. було засуджено за вчинення злочину, передбаченого ч. 4 ст. 187 КК України, до покарання у виді 8 років позбавлення волі. Під час відбування покарання він вчинив нові злочини, передбачені ч. 2 ст. 309 та ч. 1 ст. 115 КК України, за які його було засуджено відповідно до 4 та 10 років позбавлення волі. Невідбуте за попереднім вирокom покарання становило 5 років позбавлення волі. На підставі ст. 71 КК України суд призначив Л. остаточне покарання у виді 15 років позбавлення волі.

Чи відповідає вимогам закону призначене Л. покарання?

Задача 19.

К. був засуджений до покарання у виді довічного позбавлення волі. В порядку помилування довічне позбавлення волі йому було замінене покаранням у виді 25 років позбавлення волі. Під час відбування цього покарання (через 6 місяців після засудження) К. заподіяв умисні тяжкі тілесні ушкодження іншому засудженому, за що знов був засуджений за ч. 2 ст. 121 КК України до 10 років позбавлення волі.

Визначте, яке остаточне покарання повинен призначити К. суд за сукупністю вироків?

Задача 20.

Р. вчинив шахрайство з фінансовими ресурсами (ч. 2 ст. 222 КК України) і службове підроблення (ч. 1 ст. 366 КК України). За перший злочин суд призначив йому покарання у виді 3 років позбавлення волі, за другий – 1 рік обмеження волі. Призначаючи остаточне покарання за сукупністю злочинів, суд застосував принцип повного складання призначених покарань.

Чи відповідає вимогам закону призначене Р. покарання?

ТЕМА 17. ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД ПОКАРАННЯ

Задача 1.

Медсестра лікарні О., внаслідок недбалого ставлення до своїх професійних обов'язків, не виконала вказівки лікаря про застосування до п'ятнадцятирічного хворого Б. ліків, що спричинило йому тілесні ушкодження середньої тяжкості. У судовому засіданні О. зазначила, що усвідомила свою вину у вчиненому злочині, широко шкодує про вчинене та засуджує свою поведінку. Вона також повністю відшкодувала завдані матеріальні збитки, оплативши подальше лікування потерпілого. Суд визнав О. винною у вчиненні злочину, передбаченого ч. 2 ст. 140 КК України, та, враховуючи зазначені вище обставини й сумлінне виконання винною своїх обов'язків у минулому, прийняв рішення про її звільнення від покарання на підставі ч. 4 ст. 74 КК України.

Чи правильним є рішення суду?

Які обставини суд повинен обов'язково враховувати при прийнятті рішення про звільнення від покарання у зв'язку з втратою особою суспільної небезпечності? Чи визнається особа, звільнена від покарання на підставі ч. 4 ст. 74 КК України, такою, що не має судимості?

Задача 2.

15 грудня три року тому назад на майно П. було накладено арешт. Незважаючи на це, наступного дня він продав свій автомобіль одному із знайомих, який від'їжджав на постійне місце проживання до Польщі. Через тиждень П. зателефонував до поліції і повідомив про викрадення його автомобіля. На початку цього року щодо П. було відкрито кримінальне провадження за вчинення злочину, передбаченого ч. 1 ст. 388 КК України, а наприкінці січня суд виніс обвинувальний вирок, наклавши на останнього штраф у розмірі 2 тис. гривень. Не погодившись із рішенням суду, П. подав апеляцію, в якій зазначив, що з моменту вчинення злочину минув строк давності, закінчення якого є підставою для звільнення його від покарання.

Яке рішення повинен прийняти апеляційний суд?

У яких випадках звільнення засудженого від покарання є обов'язком для суду?

Назвіть безумовні види звільнення від покарання.

Задача 3.

Суд визнав В. винним у вчиненні злочину, передбаченого ч. 2 ст. 150 КК України, та призначив йому покарання у виді позбавлення волі на строк 4 роки. Проте, враховуючи особу винного та інші обставини кримінального провадження, суд дійшов висновку про можливість виправлення засудженого без відбування покарання і прийняв рішення про застосування до В. ст. 75 КК України, поклавши на нього обов'язок періодично з'являтися для реєстрації до уповноваженого органу з питань пробачії. Протягом іспитового строку засуджений один раз без поважних причин не з'явився для реєстрації.

Яке рішення повинен прийняти суд після закінчення іспитового строку?

Задача 4.

А. була затримана за збут підроблених білетів державної лотереї. Під час проведення обшуку за місцем її проживання з'ясувалося, що на квартирі обвинуваченої збиралися молоді люди, які з метою одурманювання вживали лікарські засоби. Сама ж А. з шестирічною дитиною мешкала у своїй матері, а на квартиру приходила щотижня для отримання грошей за використання її житла. Суд визнав А. винною у вчиненні злочинів, передбачених ч. 1 ст. 199 КК України та ст. 322 КК України, і, призначивши покарання за кожний злочин окремо, визначив остаточне покарання у виді шести років позбавлення волі.

Чи є підстави для звільнення А. від відбування покарання за ст. 79 КК України?

Чи може суд при застосуванні до А. ст. 79 КК України покласти на засуджену обов'язок повідомляти уповноважений орган з питань пробації про зміну свого місця проживання?

Які кримінально-правові наслідки можуть настати у разі застосування до А. ст. 79 КК України?

Задача 5.

Член виборчої комісії Є. під час проведення виборів умисно порушив таємницю голосування і був засуджений за ст. 159 КК України до штрафу у розмірі 10 тис. гривень. Після винесення обвинувального вироку Є. захворів і 2,5 роки перебував на амбулаторному лікуванні, що перешкодило виконанню вироку. З метою одержання необхідних ліків, перебуваючи в лікарні, Є. двічі використовував завідомо підроблені документи, останній раз – чотири місяці тому.

Чи буде приведений у виконання обвинувальний вирок щодо Є. після його одужання?

Назвіть умови, при яких застосовується звільнення від відбування покарання у зв'язку із закінченням строків давності виконання обвинувального вироку?

Задача 6.

У. був засуджений за вчинення злочину, передбаченого ч. 1 ст. 211 КК України, до 2 років позбавлення волі з позбавленням права займати керівні посади в державних установах протягом 3 років. Після відбуття половини строку основного покарання У., на підставі ст. 81 КК України, достроково звільнили від подальшого відбування основного і додаткового покарання. Через 1 рік і 5 місяців У. вчинив новий злочин, внаслідок чого суд скасував умовно-дострокове звільнення та до покарання, призначеного за новим вироком, повністю приєднав невідбуту частину покарання за попереднім вироком.

Чи правильним є рішення суду?

Як обчислюється іспитовий строк при достроковому звільненні засуджених як від основного, так і від додаткового покарання?

З якого моменту починається перебіг строку погашення судимості при умовно-достроковому звільненні особи від відбування лише основного покарання?

Задача 7.

Суд, розглядаючи матеріали кримінального провадження про можливість умовно-дострокового звільнення Г., засудженого до 10 місяців виправних робіт, відмовив у застосуванні до нього ст. 81 КК України, мотивуючи своє рішення невеликим строком призначеного покарання.

Чи правильним є рішення суду?

Які підстави необхідні для застосування умовно-дострокового звільнення щодо Г.?

Задача 8.

Т. було визнано винним і засуджено за вчинення злочинів, передбачених ч. 5 ст. 185, ч. 3 ст. 186, ч. 1 ст. 304 КК України. Але до моменту проголошення обвинувального вироку вийшов закон про амністію, положення якого поширювались, зокрема, на дії Т., які були кваліфіковані за ч. 1 ст. 304 КК України. Суд прийняв рішення про звільнення засудженого від покарання за втягнення неповнолітніх у злочинну діяльність, а за інші злочини, вчинення яких виключало застосування амністії, призначив покарання у виді позбавлення волі на 7 років.

Обґрунтуйте, чи мав право суд у даному випадку застосовувати амністію?

Задача 9.

Вироком суду Ш. було засуджено за ч. 2 ст. 296 КК України на 1 рік і 6 місяців позбавлення волі із звільненням його від відбування покарання з випробуванням. Враховуючи тяжкість злочину та особу винного, суд встановив 2 роки іспитового строку. Через 8 місяців постановою суду Ш. звільнено від відбування покарання внаслідок акта амністії, як особу, що на день набрання Закону України «Про амністію» чинності відбула одну третину призначеного строку покарання.

Чи правильним є рішення суду?

Чи є вплив третини іспитового строку підставою до застосування амністії?

Задача 10.

У лютому 2017 р. у К. вчинив злочин середньої тяжкості, а у вересні 2017 р. вироком суду його було засуджено до позбавлення волі строком на 2 роки і 6 місяців. При призначенні покарання суд, враховуючи 7 місяців, які К. провів у слідчому ізоляторі, визнав йому

остаточне покарання в 1 рік і 11 місяців та, керуючись ст. 3 Закону України від 16 липня 2016 року «Про амністію у 2016 році» (набрав чинності 7 вересня 2017 року), а саме: «Звільнити від відбування покарання у виді позбавлення волі на певний строк та від інших покарань, не пов'язаних з позбавленням волі, осіб, крім тих, які підлягають звільненню від відбування покарання на підставі статті 1 цього Закону, засуджених за злочини, що не є тяжкими та особливо тяжкими та не поєднані з насильством, небезпечним для життя і здоров'я, якщо вони на день набрання чинності цим Законом відбули не менше однієї чверті призначеного строку основного покарання», звільнив К. від відбування покарання.

Чи правильно діяв суд, застосувавши до К. амністію?

Задача 11.

За заявою потерпілого Б., згідно зі ст.ст. 477 і 478 КПК України, було відкрито кримінальне провадження щодо Ж. за ч. 1 ст. 126 КК України. У судовому засіданні суд прийняв рішення про застосування до обвинуваченого амністії та закриття кримінального провадження. Потерпілий Б., не погодився з таким рішенням суду, мотивуючи це п. 7 ч. 1 ст. 284 КПК України, та подав апеляцію, в якій зазначив, що це кримінальне провадження підлягає закриттю лише в разі його примирення з обвинуваченим.

Чи підлягає апеляція Б. задоволенню?

Чи можна застосовувати амністію до підсудного, який не визнає своєї вини і заперечує проти амністування?

Задача 12.

Суд визнав п'ятнадцятирічного Ж. винним у вчиненні злочину, передбаченого ст. 297 КК України. Але, враховуючи щире каяття і добровільне та повне усунення заподіяної злочином шкоди, суддя постановив про звільнення Ж. від покарання, застосувавши ст. 105 КК України, та призначив примусовий захід виховного характеру у виді направлення останнього до професійного училища соціальної реабілітації строком на 2 роки. Через 7 місяців рішенням суду Ж. було звільнено зі спеціальної навчально-виховної установи на підставі Закону України «Про амністію», в якому зазначалося: «Звільнити від покарання у виді позбавлення волі та від інших покарань, не пов'язаних з позбавленням волі, засуджених за злочини, що не є тяжкими, осіб, які на момент вчинення злочину були неповнолітніми».

Чи правомірне рішення суду про застосування до Ж. акта амністії?

Задача 13.

Суд засудив Т. за вчинення злочину, передбаченого ч. 1 ст. 152 КК України, до 5 років позбавлення волі. Через рік після засудження актом помилування Т. було скорочено невідбуту частину покарання наполовину.

Визначте мінімальний строк, який повинен відбутися Т., після відбуття якого він може бути умовно-достроково звільнений від подальшого відбування покарання?

Чи може здійснюватись помилування особи, яка раніше звільнялась умовно-достроково від покарання і знову вчинила умисний злочин?

Чи має право на подання клопотання про помилування особа, засуджена судом іноземної держави та передана для відбування покарання в Україну?

Задача 14.

П., внаслідок злочинної недбалості, порушив встановлені законодавством вимоги пожежної безпеки, що спричинило виникнення пожежі, якою заподіяно майнову шкоду підприємству в розмірі 89 тис. гривень. Кваліфікуючи дії винного за ч. 2 ст. 270 КК України, суд призначив йому покарання у виді позбавлення волі на строк 6 років. Під час перебування у кримінально-виконавчій установі П. зразково виконував вимоги режиму та свої трудові обов'язки, додержувався дисципліни, вказівок адміністрації. Через два роки суд, враховуючи зазначені вище обставини, замінив засудженому невідбуту частину покарання обмеженням волі на строк до 4 років.

Чи мав право суд застосовувати до П. положення ст. 82 КК України?

Чи міг суд замінити П. невідбуту частину покарання обмеженням волі на строк більше п'яти років?

Чи може бути засноване умовно-дострокове звільнення при заміні невідбутної частини покарання більш м'яким?

Задача 15.

Під час відбування покарання у виді позбавлення волі на 3 роки за вчинення злочину, передбаченого ч. 2 ст. 301 КК України, Ш. захворів на психічну хворобу, що позбавило його можливості усвідомлювати свої дії. Відповідно до ст.ст. 84, 92–95 КК України засудженого звільнили від покарання за хворобою із застосуванням примусового заходу медичного характеру. Через 1 рік і 10 місяців Ш. одужав.

Яке рішення повинен прийняти суд, якщо:

а) Ш. захворів після відбуття 1 року призначеного покарання;

б) прийнято Закон України «Про амністію», в якому передбачалось, зокрема, звільнення від покарання у виді позбавлення волі осіб, не відбула частина строку покарання яких на день набрання цим Законом чинності становила менше шести місяців.

Задача 16.

К. було засуджено за злочин, передбачений ч. 1 ст. 442 КК України, до 15 років позбавлення волі. Із дня набрання чинності обвинувальним вироком його не було виконано протягом 15 років.

Чи можливе за таких умов застосування до К. звільнення від відбування покарання у зв'язку із закінченням строків давності виконання обвинувального вироку?

Задача 17.

С. засуджено за злочин невеликої тяжкості, передбачений ч. 1 ст. 135 КК України, до 2 років позбавлення волі. Протягом 3 років С. ухилявся від відбування покарання. Після цього звернувся до суду з проханням звільнити його від відбування покарання у зв'язку із закінченням строків давності виконання обвинувального вироку.

Чи можливе за таких умов звільнення С. від відбування покарання?

Задача 18.

Ц. вчинив злочин, передбачений ч. 3 ст. 258 КК України, та був засуджений до довічного позбавлення волі. Але протягом 15 років вирок стосовно Ц. не було виконано. У зв'язку з цим Ц. звернувся до суду з проханням звільнити його від відбування покарання на підставі перебігу строків давності виконання обвинувального вироку.

Чи може суд за таких умов звільнити Ц. від відбування покарання?

Задача 19.

Б. було засуджено за злочин середньої тяжкості, передбачений ч. 1 ст. 309 КК України, до 3 років позбавлення волі. Суд на підставі ст. 75 КК України звільнив засудженого Б. від відбування покарання з випробуванням і призначив йому іспитовий строк тривалістю 3 роки. Протягом іспитового строку Б. вчинив три адміністративних правопорушення, які потягли за собою адміністративні стягнення.

Яке рішення повинен винести суд стосовно Б.?

За яких умов засуджений, якого звільнили від відбування покарання з випробуванням, під час іспитового строку може бути направлений для відбування призначеного покарання?

Задача 20.

Громадянка Ж., яка мала дитину віком 2 років, за вчинення тяжкого злочину, передбаченого ч. 1 ст. 121 КК України, була засуджена до позбавлення волі на строк 6 років. Її адвокат в кримінальному провадженні виступив із клопотанням перед судом щодо звільнення її від відбування покарання з випробуванням, керуючись положеннями ст. 79 КК України. Суд задовольнив звернення адвоката. Через один рік Ж. передала дитину в дитячий будинок, змінила місце проживання і не повідомила уповноважений орган з питань пробації.

Яке рішення повинен прийняти суд?

ТЕМА 18. СУДИМІСТЬ

Задача 1.

Вироком суду С. був визнаний винним у вчиненні злочинів, передбачених ч. 1 ст. 366 і ч. 1 ст. 367 КК України. На підставі ч. 1 ст. 49 КК України його було звільнено від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності.

Чи можна вважати С. особою, що має судимість?

Задача 2.

У лютому минулого року П. був засуджений за злочин, передбачений ч. 3 ст. 212 КК України, до 20 тис. неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з позбавленням права обіймати посади, пов'язані з веденням обліку товарно-матеріальних цінностей строком на три роки з конфіскацією майна. Ухвалою апеляційного суду вирок щодо П. було скасовано і закрито кримінальне провадження за відсутністю складу злочину. У травні минулого року П. вчинив злочин, передбачений ч. 1 ст. 212 КК України.

Чи можна вважати П. особою, що має судимість на момент вчинення нового злочину?

Задача 3.

М. був засуджений судом за ч. 2 ст. 185 КК України до трьох років позбавлення волі. У період відбування покарання було встановлено, що до засудження за цей злочин він вчинив інший злочин, передбачений ч. 2 ст. 186 КК України. Новим вироком суду його було засуджено до шести років позбавлення волі, а на підставі ч. 4 ст. 70 КК України остаточне покарання було визначене у виді чотирьох років позбавлення волі із зарахуванням відбутого покарання

за першим вироком. При засудженні М. за злочин, передбачений ч. 2 ст. 186 КК України, суд, виходив з того, що М. був раніше двічі судимий, а тому призначив йому покарання у розмірі максимальної межі санкції за цей злочин.

Чи можна визнати обґрунтованим вирок суду щодо призначення покарання?

Задача 4.

Проти П. було відкрито кримінальне провадження за ч. 5 ст. 27 і ч. 3 ст. 191 КК України та щодо нього був обраний захід забезпечення кримінального провадження – тримання під вартою. Досудове розслідування та судові провадження тривали більше року, але пособництво з боку П. у привласненні чужого майна, вчиненого за попередньою змовою групою осіб, так і не було доведено. У результаті суд засудив його за ч. 1 ст. 367 КК України із застосуванням ч. 2 ст. 69 КК до штрафу в розмірі 50 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян і на підставі ч. 5 ст. 72 КК України повністю звільнив від відбування покарання.

Чи буде П. визнаватися таким, що має судимість, після набрання вироком законної сили?

Задача 5.

За вироком суду Т. було визнано винним у вчиненні злочинів, передбачених ч. 1 ст. 209 і ч. 2 ст. 210 КК України. За сукупністю злочинів на підставі ст. 70 КК України остаточне покарання було призначене у виді чотирьох років позбавлення волі. На підставі Закону України «Про амністію» Т. було звільнено від відбування покарання.

Чи можна вважати Т. особою, раніше засудженою?

Задача 6.

Вироком суду К. був визнаний винним у вчиненні злочину, передбаченого ч. 2 ст. 191 КК України, та йому було призначено покарання у виді чотирьох років позбавлення волі. На підставі Закону України «Про амністію» призначене К. покарання було скорочено на половину.

Чи виникає у К. судимість?

Задача 7.

Вироком суду у червні позаминулого року Ш. було засуджено за ч. 2 ст. 186 КК України до п'яти років позбавлення волі. Ухвалою апеляційного суду у серпні позаминулого року вирок було змінено: покарання пом'якшено до трьох років позбавлення волі, а на підставі ст. 75 КК України Ш. було звільнено від його відбування з випробуванням з іспитовим строком на один рік. У липні минулого року Ш. вчинив новий злочин.

Чи можна вважати Ш. особою, що має судимість момент вчинення злочину?

Задача 8.

С. було засуджено за ст. 205 КК України до трьох років обмеження волі, за ч. 2 ст. 190 КК України – до трьох років позбавлення волі, за ч. 1 ст. 201 КК України – до шести років позбавлення волі.

В якому порядку може бути погашена судимість С.?

Чи впливає на обчислення строку погашення судимості дострокове звільнення від покарання?

Задача 9.

П. був засуджений вироком суду за вчинення злочину, передбаченого ч. 3 ст. 185 КК України, до п'яти років позбавлення волі. У період відбування покарання він був умовно-достроково звільнений з місць позбавлення волі на один рік і п'ять місяців. Через два роки після звільнення щодо П. до суду надійшло клопотання про зняття судимості.

Чи може суд задовольнити таке клопотання?

Задача 10.

Я. був засуджений судом за ч. 2 ст. 190 КК України до п'яти років позбавлення волі. У період відбування покарання він був умовно-достроково звільнений на два роки і три місяці. Через один рік щодо Я. до суду надійшло клопотання про зняття судимості.

Чи може суд задовольнити таке клопотання?

Задача 11.

Вироком суду З. було засуджено за ч. 1 ст. 353 КК України до двох років обмеження волі, за ч. 2 ст. 355 КК України – до трьох років позбавлення волі, а за сукупністю злочинів остаточне покарання було визначене у виді трьох років позбавлення волі. Покарання З. відбув повністю. До закінчення строку погашення судимості за ці злочини З.

вчинив новий злочин, за який був засуджений судом, але від кримінальної відповідальності його звільнили на підставі ст. 49 КК України у зв'язку із закінченням строків давності.

Яким чином слід обчислювати строк погашення судимості З.?

Задача 12.

Вироком суду від 5 квітня минулого року П. був засуджений за ч. 1 ст. 248 КК України до штрафу у розмірі ста неоподаткованих мінімумів доходів громадян. Вирок набув чинності 17 травня минулого року. Штраф було сплачено 28 травня минулого року. Проте 20 травня минулого року П. вчинив новий злочин.

Чи можна вважати П. судимим на момент вчинення нового злочину?

Задача 13..

І. був засуджений вироком суду за злочин, передбачений ч. 2 ст. 286 КК України, до п'яти років позбавлення полі з позбавленням права керувати транспортними засобами строком на два роки. У порядку помилування І. достроково був звільнений від відбування покарання строком один рік і шість місяців.

Яким чином слід обчислювати строк погашення судимості І.?

Задача 14.

За вчинення злочину, передбаченого ст. 124 КК України, у січні цього року Н. було засуджено за вироком суду без призначення покарання, тоді як у лютому цього року К. був реабілітований за вчинення злочину, передбаченого ч. 1 ст. 110 КК України.

Чи можна вважати Н. і К. такими, що мають судимість?

Задача 15.

Л. був засуджений за вчинення злочину, передбаченого ч. 1 ст. 286 КК України, до обмеження волі на строк 3 роки з позбавленням права керувати транспортними засобами на строк 3 роки зі звільненням від відбування покарання з випробуванням. За вироком суду йому був встановлений іспитовий строк тривалістю 2 роки. По його закінченню Л. був остаточно звільнений від відбування покарання на підставі ч. 1 ст. 78 КК України.

З якого моменту Л. буде визнаватися таким, що не має судимості?

Варіант: *У період іспитового строку Л. був направлений для відбування покарання, призначеного вироком, на підставі ч. 2 ст. 78 КК України.*

Задача 16.

Б. був засуджений за ч. 1 ст. 367 КК України до штрафу в розмірі 100 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян із позбавленням права обіймати певні посади на строк 2 роки і сплатив штраф через 4 місяці після набрання вироком законної сили.

Який термін має минути після набрання вироком законної сили для того, щоб судимість у Б. вважалася погашеною?

Варіант: Б. був засуджений за ч. 1 ст. 367 КК України до виправних робіт на строк 2 роки з позбавленням права обіймати певні посади на строк 3 роки і відбув основне покарання повністю.

Задача 17.

К. був засуджений за вчинення злочину, передбаченого ч. 1 ст. 383 КК України, до позбавлення волі на строк 2 роки, за вчинення злочину, передбаченого ч. 1 ст. 398 КК України, – до обмеження волі на строк 3 роки, за сукупністю вчинених злочинів – до позбавлення волі на строк 2 роки 6 місяців.

Через який строк після відбуття покарання К. буде визнаватися таким, що не має судимості?

Варіант: К. був засуджений за вчинення злочину, передбаченого ч. 1 ст. 383 КК України, до обмеження волі на строк 3 роки, за вчинення злочину, передбаченого ч. 1 ст. 398 КК України, – до позбавлення волі на строк 2 роки, за сукупністю вчинених злочинів – до позбавлення волі на строк 2 роки 6 місяців.

Задача 18.

В. був засуджений за вчинення злочину, передбаченого ч. 2 ст. 377 КК України, до обмеження волі на строк 4 роки, за вчинення злочину, передбаченого ч. 1 ст. 378 КК України, – до позбавлення волі на строк 4 роки, за сукупністю вчинених злочинів – до позбавлення волі на строк 6 років.

Через який строк після відбуття покарання В. буде визнаватися таким, що не має судимості?

Варіант: В. був засуджений за вчинення злочину, передбаченого ч. 2 ст. 377 КК України до позбавлення волі на строк 4 роки, за вчинення злочину, передбаченого ч. 1 ст. 378 КК України, – до позбавлення волі на строк 4 роки, за сукупністю вчинених злочинів – до позбавлення волі на строк 6 років.

Задача 19.

М. був засуджений за вчинення злочину, передбаченого ч. 3 ст. 191 КК України, до позбавлення волі на строк 4 роки з позбавленням права обіймати певні посади на строк 2 роки, за вчинення злочину, передбаченого ч. 1 ст. 366 КК України, – до обмеження волі на строк 3 роки з позбавленням права обіймати певні посади на строк 2 роки, за сукупністю вчинених злочинів – до позбавлення волі на строк 5 років з позбавленням права обіймати певні посади на строк 3 роки.

Через який строк після відбуття основного покарання М. буде визнаватися таким, що не має судимості?

Варіант: За вчинення злочину, передбаченого ч. 3 ст. 191 КК України, М. був засуджений до обмеження волі на строк 4 роки з позбавленням права обіймати певні посади на строк 2 роки, за вчинення злочину, передбаченого ч. 1 ст. 366 КК України, – до обмеження волі на строк 3 роки з позбавленням права обіймати певні посади на строк 2 роки, за сукупністю вчинених злочинів – до обмеження волі на строк 5 років з позбавленням права обіймати певні посади на строк 3 роки.

Задача 20.

О. був засуджений за вчинення злочину, передбаченого ч. 3 ст. 286 КК України, до позбавлення волі на строк 8 років із позбавленням права керувати транспортними засобами на строк 3 роки, за вчинення злочину, передбаченого ч. 1 ст. 135 КК України, – до позбавлення волі на строк 2 роки, за сукупністю вчинених злочинів – до позбавлення волі на строк 10 років з позбавленням права керувати транспортними засобами на строк 3 роки.

Через який строк після відбуття основного покарання О. буде визнаватися таким, що не має судимості?

Варіант: О. був засуджений за вчинення злочину, передбаченого ч. 2 ст. 286 КК України, до позбавлення волі на строк 8 років із позбавленням права керувати транспортними засобами на строк 3 роки, за вчинення злочину, передбаченого ч. 1 ст. 135 КК України, – до позбавлення волі на строк 2 роки, за сукупністю вчинених злочинів – до позбавлення волі на строк 10 років з позбавленням права керувати транспортними засобами на строк 3 роки.

ТЕМА 19. ІНШІ ЗАХОДИ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОГО ХАРАКТЕРУ

Задача 1.

Т. вчинила умисне вбивство свого чоловіка. Під час досудового розслідування в неї розвинувся реактивний психоз. Лікарсько-експертною комісією було рекомендовано направити Т. до психіатричного закладу на лікування. У зв'язку з цим суд звільнив Т. від кримінальної відповідальності та застосував до неї примусові заходи медичного характеру.

Чи правильним є рішення суду?

Задача 2.

В ухвалі суду щодо Р. зазначено: «Вина Р. у вчиненні умисного вбивства з хуліганських мотивів повністю підтверджена, але у зв'язку з тим, що він визнаний неосудним, кримінальне провадження щодо нього підлягає закриттю, а сам Р. підлягає направленню на лікування до психіатричного закладу із суворим наглядом». Р. захворів після вчинення злочину на психічну хворобу.

Чи правильним є рішення суду?

Задача 3.

За вчинення умисного тяжкого тілесного ушкодження М. було засуджено до п'яти років позбавлення волі. Відбувши половину строку покарання, М. утік з місця позбавлення волі. Через сім років його затримали під час спроби вчинити крадіжку. Оскільки виникли сумніви щодо осудності М., його направили на судово-психіатричну експертизу. Комісією лікарів-психіатрів було встановлено, що М. перебуває в реактивному стані, який розвинувся на фоні травматичної енцефалопатії. За психічним станом він не здатний усвідомлювати свої дії та підлягає направленню на примусове лікування до психіатричного закладу.

Яке рішення має прийняти суд?

Задача 4.

К. порушив чинні на транспорті правила (ст. 291 КК України). Під час досудового розслідування йому була призначена судово-психіатрична експертиза, оскільки він перебував на обліку у лікаря-психіатра. Висновком лікарсько-експертної комісії було підтверджено, що К. страждає на біполярний афективний розлад, через що йому було

визнано обмежено осудним і рекомендовано направити на лікування до психіатричного закладу із звичайним наглядом. Згодом слідчий прийняв рішення про закриття кримінального провадження щодо К. через відсутність складу злочину, а саме, тяжких наслідків діяння.

Чи можуть бути застосовані до К. примусові заходи медичного характеру?

Задача 5.

Т. вчинив суспільно небезпечне діяння, не пов'язане з посяганням на життя інших осіб. Суд застосовував до нього примусові заходи медичного характеру у виді госпіталізації до психіатричного закладу із посиленням наглядом. Через шість місяців лікар-психіатр, який здійснював лікування Т., направив до суду заяву про заміну обраного заходу щодо Т. на госпіталізацію до психіатричного закладу із суворим наглядом через погіршення психічного стану хворого.

Яке рішення має прийняти суд?

Задача 6.

М. вчинив крадіжку велосипеда. Висновком судово-психіатричної експертизи було встановлено, що М. страждає на олігофренію легкого ступеня дебільності, а тому під час вчинення злочину не був здатним повною мірою усвідомлювати свої дії та керувати ними.

Яке рішення має прийняти суд?

Задача 7.

В. було засуджено за шахрайство до двох років обмеження волі. Під час відбування покарання В. захворів на психічну хворобу, у зв'язку з чим його направили на лікування до психіатричного закладу із звичайним наглядом. Через рік психічний стан В. нормалізувався. Ухвалою суду застосування примусових заходів медичного характеру щодо В. було припинено, а його самого направлено до кримінально-виконавчої установи для подальшого відбування покарання.

Чи правильним є рішення суду?

Задача 8.

Б. вчинив суспільно небезпечне діяння, не пов'язане з посяганням на життя інших осіб. Амбулаторна судово-психіатрична експертиза виявила у Б. алкогольний амнестичний синдром, який позбавляв його здатності усвідомлювати свої дії та керувати ними. Лікарсько-експертна

комісія рекомендувала направити Б. на лікування до психіатричного закладу з посиленням наглядом. Суд виніс ухвалу про призначення Б. примусового заходу медичного характеру у виді госпіталізації до психіатричного закладу із суворим наглядом.

Чи правильним є рішення суду?

Задача 9.

Під впливом мареневих переживань Х. наніс своїй дружині 28 колото-різаних ран ножем, в результаті чого настала смерть потерпілої. Актом комплексної стаціонарної психолого-психіатричної експертизи Х. було визнано неосудним (діагноз – корсаковський психоз). Суд застосував до Х. примусові заходи медичного характеру у виді госпіталізації до психіатричного закладу із суворим наглядом. Через 4 місяці представник психіатричного закладу звернувся до суду із заявою про припинення примусового лікування Х. через його одужання. Суд відмовив у задоволенні заяви, мотивувавши своє рішення замалим строком перебування Х. у психіатричному закладі, що не відповідає тяжкості вчиненого діяння.

Чи обґрунтованим є рішення суду?

Задача 10.

За вчинення насильницького грабежу Д. був засуджений за ч. 2 ст. 186 КК України до позбавлення волі на строк 5 років. Через 8 місяців після початку відбування покарання Д. захворів на психічну хворобу, у зв'язку з чим його направили на лікування до психіатричного закладу із звичайним наглядом. Через 4,5 роки Д. одужав, і примусові заходи медичного характеру щодо нього були припинені.

Чи підлягає Д. покаранню за вчинений ним злочин?

Варіант: За вчинення насильницького грабежу Д. був засуджений за ч. 2 ст. 186 КК України до позбавлення волі на строк 6 років.

Задача 11.

Щодо Т. було розпочато кримінальне провадження за ч. 1 ст. 309 КК України, а саме, за зберігання наркотичного засобу без мети збуту. У суді Т. свою вину визнав повністю, вказавши, що змушений вживати наркотичні засоби, оскільки хворий на хронічну наркоманію. Ухвалою суду Т. було звільнено від кримінальної відповідальності з покладанням на нього обов'язку пройти курс лікування від наркоманії.

Чи правомірним є рішення суду?

Задача 12.

Р., хворого на туберкульоз, було засуджено за крадіжку до покарання у виді штрафу із застосуванням до нього примусового лікування на підставі ст. 96 КК України. Адвокат Р. оскаржив це рішення, вказавши, що суд не мав права направляти Р. на примусове лікування, оскільки його хвороба (туберкульоз закритої форми) не становить небезпеки для здоров'я інших осіб.

Чи обґрунтованою є скарга адвоката?

Задача 13.

Ч. був засуджений за ч. 3 ст. 133 КК України до позбавлення волі на строк 3 роки. На підставі ст. 96 КК України до нього застосоване примусове лікування від сифілісу. Через 1 рік і 7 місяців Ч. подав клопотання до суду про умовно-дострокове звільнення від відбування покарання на підставі п. 1 ч. 3 ст. 81 КК України. Суд відмовив у такому звільненні, мотивуючи своє рішення тим, що Ч. не закінчив лікування від сифілісу.

Чи обґрунтованим є таке рішення суду?

Задача 14.

Є. було засуджено за ч. 1 ст. 307 КК України до покарання у виді позбавлення волі на строк 5 років. Оскільки було встановлено, що вона є ВІЛ-інфікованою, суд на підставі ст. 96 КК України призначив їй примусове лікування. Є. оскаржила це рішення, вказавши, що суд не мав права призначати їй примусове лікування, оскільки ВІЛ-позитивний статус – це її особиста справа. Вона зазначила, що відомості про проведення медичного огляду щодо зараження ВІЛ є конфіденційною інформацією та без її згоди взагалі не могли бути розголошені.

Чи обґрунтованою є скарга Є.?

Задача 15.

О. було засуджено за вчинення розбою до 7 років позбавлення волі. Під час відбування покарання він захворів на казеозну пневмонію. Адвокат О. звернувся до суду з клопотанням про звільнення О. від подальшого відбування покарання у зв'язку з хворобою на підставі ч. 2 ст. 84 КК України. Суд відмовив у задоволенні клопотання, а натомість призначив О. примусове лікування на підставі ст. 96 КК України.

Чи правильним є рішення суду?

Задача 16.

Ф. було засуджено за ч. 2 ст. 125 КК України до покарання у виді арешту строком на 4 місяці. У зв'язку з тим, що у Ф. було виявлено уреаплазмоз, йому на підставі ст. 96 КК України було також призначене примусове лікування за місцем відбування покарання.

Чи обґрунтованим є рішення суду?

Задача 17.

С., який страждав на невиліковну хронічну форму туберкульозу легенів, було засуджено за ч. 1 ст. 263 КК України до покарання у виді 4 років позбавлення волі. Беручи до уваги обставини, що пом'якшують покарання, суд на підставі ст. 75 КК України звільнив його від відбування призначеного покарання. У зв'язку з наявністю у С. небезпечного захворювання згідно зі ст. 96 КК України йому було також призначене примусове лікування у виді тримання у протитуберкульозному диспансері. Адвокат С. оскаржив рішення суду, посиляючись на те, що при звільненні його підзахисного від відбування покарання суд не має права направляти його до протитуберкульозного диспансеру.

Чи обґрунтованою є скарга адвоката?

Задача 18.

Т. вчинив злочин у стані осудності, але під час відбування покарання захворів на психічну хворобу. На клопотання адвоката засудженого про звільнення підзахисного від подальшого відбування покарання та передачу його на піклування органів охорони здоров'я суд відповів відмовою.

Чи правильним є рішення суду?

Задача 19.

А. було засуджено на підставі ч. 2 ст. 310 КК України за те, що він на присадибній ділянці свого будинку, не маючи спеціального дозволу, посіяв та вирощував 107 рослин роду коноплі. А. було призначено покарання у виді позбавлення волі на строк 3 роки. Прокурор оскаржив це рішення, вказавши на те, що суд безпідставно разом із покаранням не застосував спеціальну конфіскацію предмета злочину.

Чи правомірною є скарга прокурора?

В яких випадках та на яких підставах застосовується спеціальна конфіскація?

Задача 20.

Ч. було затримано під час незаконного вилову риби у період нересту за допомогою забороненого засобу лову – так званого «хватки-павука». Зокрема, Ч. було виловлено 28 карасів сріблястих та 10 синців. У зв'язку з дійовим каяттям винного, відповідно до ст. 45 КК України, суд постановив: 1) закрити кримінальне провадження та звільнити О. від кримінальної відповідальності за вчинення злочину, передбаченого ч. 1 ст. 249 КК України; 2) застосувати спеціальну конфіскацію та конфіскувати в дохід держави «хватку-павук», за допомогою якої Ч. незаконно здійснював вилов риби, 28 карасів сріблястих та 10 синців.

Чи правомірним є рішення суду?

ТЕМА 20. ЗАХОДИ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОГО ХАРАКТЕРУ ЩОДО ЮРИДИЧНИХ ОСІБ

Задача 1.

Директор ПП «Сокіл» А. надала неправомірну вигоду в розмірі 5 тис. доларів США начальнику Державної аудиторської служби В. за сприяння в складанні цією Службою позитивної довідки зустрічної звірки підприємства «Сокіл» з метою уникнення відповідальності за виявлені під час проведення перевірки порушення.

Чи є підстави для застосування щодо ПП «Сокіл» заходів кримінально-правового характеру?

Який порядок застосування таких заходів передбачений законом?

Задача 2.

Службові особи ТОВ «Таврида» П. та Н. здійснювали підприємницьку діяльність з виробництва м'ясних продуктів. Частина коштів від реалізації продукції, зокрема необліковані доходи, через підконтрольні ТОВ «Таврида» суб'єкти підприємницької діяльності «Лідер» та «Елісімпорт», спрямовувалася на фінансування тероризму.

Чи можуть бути застосовані заходи кримінально-правового характеру щодо юридичної особи (юридичних осіб)?

Які підстави застосування таких заходів передбачені законом?

Задача 3.

Керівник ПП «Конкорд-Еко» О. звернувся до Б., керівника одного з підрозділів СБУ, з пропозицією надання щомісячної неправомірної вигоди за допомогу у безперешкодному перевезенні вантажів автомобільним транспортом ПП «Конкорд-Еко»

автомобільними дорогами України понад встановлені граничні норми ваги з розрахунку 500 гривень за одну тону вантажу. Через п'ять років О. та Б. були затримані працівниками правоохоронних органів під час чергової передачі неправомірної вигоди.

Яке рішення має прийняти суд щодо ПП «Конкорд-Еко»?

Які підстави для звільнення юридичної особи від застосування заходів кримінально-правового характеру передбачені законом?

Задача 4.

Діючи за попередньою змовою, засновник ТОВ «Колордрук» Р. та директор ТОВ «Ріоторг» Г. уклали фіктивні господарські договори на придбання та продаж товарів. За наслідками укладення таких договорів до офіційних документів вносилися завідомо неправдиві відомості щодо проведених господарських операцій, а на поточні банківські рахунки декількох фіктивних підприємств перераховувалися значні суми безготівкових коштів, які Р. та Г. конвертували в готівку та розподіляли між собою. В подальшому Р. та Г., з метою приховання незаконного походження таких коштів, вчинювали різноманітні фінансові операції.

Яке рішення має прийняти суд щодо зазначених вище юридичних осіб?

Задача 5.

Директор обласного комунального агролісгосподарського підприємства «ОблЛіс» К. безпідставно надав С. дозвіл на проведення вирубки лісових насаджень, зокрема, 70 дерев породи ясен та липа. За це К. одержав неправомірну вигоду у розмірі 2 тис. доларів США, які було витрачено на ремонт приміщення підприємства.

Яке рішення має прийняти суд щодо підприємства «ОблЛіс»?

Задача 6.

Службові особи ДП (державного підприємства) «Одеський морський торговельний порт» Л. та Ф. з метою отримання неправомірної вигоди, зловживаючи своїм службовим становищем, уклали договори бербутного чартеру з ТОВ «Караван-Тур» на невідгідних для підприємства умовах. В результаті таких дій ДП недоотримало прибутку на суму 560 тис. гривень.

Чи є підстави для застосування щодо ДП «Одеський морський торговельний порт» заходів кримінально-правового характеру?

Задача 7.

І. звернувся з проханням до знайомого Ч., директора ТОВ «Видавництво- Міст», надрукувати 400 примірників брошури свого авторства «Справедливий вибір». Ч., не ознайомившись належним чином зі змістом брошури, дав вказівку працівнику видавництва виконати замовлення. За друкарські послуги на рахунок ТОВ І. перерахував необхідну суму коштів.

Під час розповсюдження брошур І. був затриманий уповноваженими особами. Як виявилось, зміст цих матеріалів містив заклики до насильницької зміни і повалення конституційного ладу України та до захоплення державної влади.

Чи є підстави для застосування щодо ТОВ «Видавництво-Міст» заходів кримінально-правового характеру?

Задача 8.

Сільський голова Закарпатської області Д., маючи намір змінити межі території та державного кордону України, на порушення порядку, встановленого Конституцією України, вступила у змову з О. та Х. За їхньої допомоги Д. організувала та провела на території свого села референдум, на якому було поставлене питання щодо входження території села до складу Румунії.

Чи можуть бути застосовані заходи кримінально-правового характеру щодо сільської ради?

До яких юридичних осіб застосовуються такі заходи?

Задача 9.

П., Л., У. та В., підтримуючи дружні стосунки, пов'язані зі спільним вживанням наркотичних засобів, прийняли рішення налагодити виробництво з метою збуту психотропної речовини – амфетаміну. Для прикриття незаконної діяльності вони заснували ТОВ «Хімпобутлюкс». У зв'язку з необхідністю обладнання лабораторії для виготовлення амфетаміну було орендоване відповідне приміщення, яке начебто використовувалося як склад ТОВ «Хімпобутлюкс».

Інгредієнти та хімічне обладнання купувалося на спеціалізованих підприємствах за рахунок коштів, одержаних від систематичного збуту виготовлених психотропних речовин. За весь період часу П., Л., У. та В. вели записи та журнали обліку руху грошових коштів, здобутих злочинним шляхом, частину з них перераховували на банківські рахунки ТОВ «Хімпобутлюкс». Згодом П., Л., У. та В. були затримані працівниками правоохоронних органів.

Чи є підстави для застосування щодо ТОВ «Хімпобутлюкс» заходів кримінально-правового характеру?

Якщо «так», то які саме заходи можуть бути застосовані?

Задача 10.

З метою контролю законності підприємницької діяльності ПП «Калина-тренд» працівники правоохоронних органів С. та Ш. вирішили здійснити перевірку магазину, який належав цьому підприємству. Зайшовши до магазину, С. та Ш. звернулись до продавця Б., якому вони пояснили мету свого візиту та попросили надати необхідну дозвільну документацію.

Б., знаючи про відсутність такої документації, з метою перешкоджання виконанню С. та Ш. своїх службових обов'язків, вибіг з магазину та зачинив вхідні двері своїм ключем. В результаті цього Б. позбавив можливості вільного виходу правоохоронців з магазину упродовж декількох годин до моменту відкриття дверей рятувальниками комунальної аварійно-рятувальної служби.

Чи можуть бути застосовані заходи кримінально-правового характеру щодо ПП «Калина-тренд»?

Задача 11.

Н., власника ТОВ «Молочний світ», було засуджено за вчинення злочину, передбаченого ч. 2 ст. 160 КК України, за те, що він звертався до жителів одного із сіл Київської області та пропонував проголосувати на виборах за окремого кандидата в депутати до сільської ради. За це він обіцяв безкоштовно надати молочні продукти, які виробляються на його підприємстві.

Судом також були застосовані заходи кримінально-правового характеру щодо ТОВ «Молочний світ» у виді штрафу в розмірі 5 тис. неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Чи правильним є рішення суду?

Які види заходів кримінально-правового характеру можуть бути застосовані до юридичної особи?

Задача 12.

Л., представник ТОВ «Логістика-Світ ЛТД», в інтересах зазначеного товариства запропонував начальнику регіональної служби Державного ветеринарно-санітарного контролю та нагляду на державному кордоні та транспорті надати грошову винагороду у розмірі 6 тис. доларів США за швидке документальне оформлення транспортних перевезень вантажу по території України. Під час

надання неправомірної вигоди Л. було затримано працівниками правоохоронного органу.

Вироком суду Л. було засуджено за ч. 3 ст. 369 КК України.

Який захід кримінально-правового характеру може бути застосовано щодо ТОВ «Логістика-Світ ЛТД»?

Що слід розуміти під уповноваженими особами юридичної особи?

Задача 13.

К., з метою вчинення дій, спрямованих на послаблення обороноздатності Збройних Сил України, вступив у змову з директором ВАТ «Промхім» У. Зокрема, К. вирішив вчинити вибух на об'єкті, який має важливе оборонне значення – військовому складі. Для цього К. виготовив вибуховий пристрій з хімічних речовин, які надав У. При встановленні вибухового пристрою К. був затриманий уповноваженими особами.

У судовому засіданні було встановлено, що після знищення військового складу ВАТ «Промхім» могло отримати замовлення на поставку нової продукції.

Яке рішення має прийняти суд щодо ВАТ «Промхім»?

Задача 14.

Колишні працівники правоохоронних органів К. та П. заснували охоронну фірму «Стелс-Визион». На прохання громадянина Сирії Ф., який постійно проживав в Україні, К. та П. в передмісті м. Києва обладнали тренувальний табір. В ньому вони проводили навчання громадян України по оволодінню прийомами та методами ведення воєнних дій. Після проходження курсу навчання найманці повинні були направлятись до Сирії для участі в насильницьких діях. Кошти за навчання найманців перераховувалися Ф. на рахунки охоронної фірми.

Яке рішення має прийняти суд щодо фірми «Стелс-Визион»?

Задача 15.

Власник ПП «С.В.Т.» О. здійснював підприємницьку діяльність з виробництва сувенірної продукції. О. прийняв рішення щодо розширення асортименту товарів напередодні святкування Дня перемоги над нацизмом у Другій світовій війні. ПП почало виготовляти різноманітну державну символіку, у тому числі, символіку комуністичного та націонал-соціалістичного режимів.

Чи є підстави для застосування щодо ПП «С.В.Т.» заходів кримінально-правового характеру?

Задача 16.

Неповнолітня М. була затримана службовою особою ТОВ «Агроком» С. під час викрадення качанів кукурудзи на полі, яке належало даному підприємству. С. почав вимагати від М. відшкодування завданої шкоди у розмірі 500 грн., але остання відповіла, що має лише 72 грн. Забравши гроші, С. привіз М. до службового приміщення ТОВ «Агроком» та тримав упродовж доби зачиненою у своєму кабінеті начебто у виховних цілях. Отримані кошти С. здав в касу ТОВ «Агроком».

С. було засуджено за ч. 1 ст. 146 КК України.

Чи є підстави для застосування щодо ТОВ «Агроком» заходів кримінально-правового характеру?

Якщо «так», то які саме заходи можуть бути застосовані?

Задача 17.

Л., директор ПП «ЮА КЛЮ», з метою публічної демонстрації символіки комуністичного режиму, закріпив на пасажирське вікно свого транспортного засобу, що належить зазначеному підприємству, прапор червоного кольору, на якому були зображені п'ятикутна зірка, а також поєднання серпа та молота.

Л. було засуджено за ч. 1 ст. 436-1 КК України.

Чи є підстави для застосування щодо ПП «ЮА КЛЮ» заходів кримінально-правового характеру?

Якщо «так», то які саме заходи можуть бути застосовані?

Задача 18.

Службова особа ТОВ «Агроімпортцентр» Ш. була засуджена на підставі

ч. 1 ст. 258-3 КК України за те, що частину доходів підприємства вона спрямовувала на фінансування тероризму. Судом були застосовані заходи кримінально-правового характеру щодо ТОВ «Агроімпортцентр» у виді ліквідації цього товариства та конфіскації його майна.

Адвокат оскаржив рішення суду, вказавши на безпідставне застосування щодо ТОВ «Агроімпортцентр» зазначених заходів, оскільки злочин був вчинений Ш. не в інтересах підприємства та воно не отримало від цього жодної неправомірної вигоди.

Чи підлягає задоволенню скарга адвоката?

Який порядок застосування заходу кримінально-правового характеру у виді ліквідації юридичної особи?

Задача 19.

К., власника ПП «Ітрейл», було визнано винним у вчиненні легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, в інтересах цього підприємства (ч. 2 ст. 209 КК України).

Суд також застосував захід кримінально-правового характеру щодо ПП «Ітрейл», зазначивши у рішенні наступне: «враховуючи ступінь тяжкості вчиненого злочину та розмір завданої шкоди, суд приходить до висновку про необхідність застосування щодо ПП «Ітрейл» штрафу у розмірі 25 тис. неоподатковуваних мінімумів доходів громадян».

Чи правильним є рішення суду?

Які загальні правила застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру?

Задача 20.

Директор та головний бухгалтер ТОВ «Рекона» були засуджені за легалізацію доходів, одержаних злочинним шляхом, службове підроблення та ухилення від сплати податків (ч. 2 ст. 209, ч. 2 ст. 212, ч. 1 ст. 366 КК України). Судом було встановлено, що ці діяння вони вчинили в інтересах зазначеного товариства.

Який захід кримінально-правового характеру повинен бути застосований щодо ТОВ «Рекона»?

Який порядок застосування таких заходів до юридичних осіб за сукупністю злочинів?

ТЕМА 21. ОСОБЛИВОСТІ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ НЕПОВНОЛІТНІХ

Задача 1.

П'ятнадцятирічний С. таємно проник в універмаг і викрав звідти золоті прикраси та дві хутряні шапки на загальну суму 8 тис гривень. Через декілька днів, маючи при собі викрадені речі, С. намагався їх продати, але був затриманий поліцейськими.

Чи можливе звільнення С. від кримінальної відповідальності із застосуванням примусових заходів виховного характеру?

Задача 2.

Шістнадцятирічний В. був притягнутий до кримінальної відповідальності за вчинення злочину, передбаченого ч. 1 ст. 186 КК України.

Чи може суд звільнити В. від покарання?

Які примусові заходи виховного характеру може застосувати суд до неповнолітнього у разі звільнення його від покарання?

Задача 3.

Сімнадцятирічний Д. вчинив крадіжку з проникненням в житло. Його було засуджено за вчинення злочину, передбаченого ч. 3 ст. 185 КК України. Під час досудового розслідування Д. щиро розкався у вчиненому, повністю відшкодував потерпілому всі завдані збитки.

Чи можливе звільнення Д. від покарання із застосуванням примусових заходів виховного характеру? Відповідь обґрунтуйте.

Задача 4.

Ш. був притягнутий до кримінальної відповідальності за ч. 1 ст. 152 КК України, оскільки вчинив зґвалтування з використанням безпорадного стану потерпілої особи. На момент вчинення злочину Ш. не виповнилося 17 років.

Чи можливе звільнення Ш. від відбування покарання з випробуванням?

Задача 5.

Неповнолітній К. на початку квітня минулого року був засуджений до одного року виправних робіт за зараження іншої особи венеричною хворобою. Через недбалість співробітника органу, що відає виконанням цього виду покарання, вирок суду не було виконано. К. покарання не відбув. У листопаді минулого року К. вчинив новий злочин.

Чи повинен К. відбувати покарання за перший злочин?

Які строки виконання обвинувального вироку суду?

Задача 6.

Шістнадцятирічний Л. був засуджений за крадіжку чужого майна з проникненням в житло до 4 років позбавлення волі. Після відбуття ним 1 року і 5 місяців позбавлення волі адміністрація спеціальної виховної установи та комісія в справах неповнолітніх направила в суд клопотання про умовно-дострокове звільнення К., вказавши, що він довів своє виправлення та відбув більше третини призначеного судом покарання.

Чи підлягає таке клопотання задоволенню?

Яке рішення повинен прийняти суд?

Задача 7.

Чотирнадцятирічний Л. був засуджений за вчинення злочину, передбаченого ч. 4 ст. 296 КК України, до позбавлення волі строком на три роки зі звільненням від відбування покарання з випробуванням з іспитовим строком два роки. Через рік він вчинив крадіжку та був притягнутий до кримінальної відповідальності за вчинення злочину, передбаченого ч. 2 ст. 185 КК України. Суд призначив йому покарання у виді позбавлення волі на строк 2 роки.

Чи правильно суд призначив Л. покарання за вчинений злочин?

За якими правилами і в яких межах суд повинен призначити покарання Л.?

Задача 8.

Вироком суду П. був засуджений за жорстоке поводження з тваринами за ч. 1 ст. 299 КК України до штрафу в розмірі 40 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. При цьому суд встановив, що П. є учнем 11-го класу, немає самостійного доходу, власних коштів та майна.

Чи є правильним є рішення суду?

Які додаткові покарання можуть бути застосовані до неповнолітніх?

Задача 9.

Тринадцятирічний С. влаштував бійку з однокласником Ж. У результаті нанесених ударів по голові, останній втратив зір на одне око.

Чи можуть бути застосовані до С. примусові заходи виховного характеру?

Якщо «так», то які та в якому порядку?

Задача 10.

Неповнолітній Л., раніше судимий за крадіжку чужого майна, на шлях виправлення не став і знову вчинив злочин. Так, з метою заволодіння чужим майном, Л. вчинив вбивство громадянки Ш. Суд засудив Л. до довічного позбавлення волі.

Яке покарання може бути призначене Л. за вчинений злочин?

Чи правильним є рішення суду в даному випадку?

Який максимальний строк покарання у виді позбавлення волі може бути призначено неповнолітньому?

Задача 11.

Р., будучи неповнолітнім, вчинив заволодіння транспортним засобом, поєднане з насильством, що не є небезпечним для життя та здоров'я потерпілого К. Суд, урахувавши обставини, що обтяжують та пом'якшують покарання, умови життя та інші характеристики особи Р., призначив йому за вчинений злочин покарання у виді восьми років позбавлення волі.

Чи є правильним є рішення суду?

Задача 12.

К. був притягнутий до кримінальної відповідальності за те, що разом з неповнолітнім Г., за попередньою змовою між собою, вчинив заволодіння особистим майном Ю. шляхом шахрайства. Вчиненим злочином була заподіяна значна шкода потерпілій особі. Рішенням суду Г. був звільнений від кримінальної відповідальності із застосуванням примусових заходів виховного характеру, а К. був засуджений до двох років позбавлення волі.

Чи правильним є рішення суду щодо Г.?

Задача 13.

П'ятнадцятирічний П. був засуджений за вчинення злочину, передбаченого ч. 2 ст. 185 КК України, до покарання у виді позбавлення волі на строк 3 роки, за вчинення злочину, передбаченого ч. 1 ст. 115 КК України, – до позбавлення волі на строк 10 років, а за сукупністю злочинів – на строк 11 років позбавлення волі.

Через який час П. може бути умовно-достроково звільнений від відбування покарання та за яких умов?

Задача 14.

Сімнадцятирічний М. був визнаний винним у вчиненні злочину, передбаченому ч. 1 ст. 115 КК України, та засуджений до семи років позбавлення волі. Він відбув покарання повністю та був звільнений з місця позбавлення волі у 24 роки.

Чи можливе дострокове зняття судимості з М.?

Якщо «так», то на яких підставах?

Задача 15.

П'ятнадцятирічний Г. завдав через необережність тяжке тілесне ушкодження своєму сусіду Ц. внаслідок наїзду на останнього мопедом, коли здійснював небезпечний маневр в його сторону.

Чи підлягає Г. кримінальній відповідальності?

Якщо «так», то які основні види покарань можуть бути застосовані до нього?

Задача 16.

Л., у день свого шістнадцятиріччя був засуджений за вчинення наруги над могилою за ч. 1 ст. 297 КК України. За вчинений злочин суд призначив йому покарання у виді арешту строком 20 діб.

Чи правильним є рішення суду?

Які умови передбачені КК України щодо застосування даного виду покарання до неповнолітнього?

Задача 17.

Шістнадцятирічний Д. був засуджений за вчинення злочину, передбаченого ч. 2 ст. 298 КК України, до покарання у виді позбавлення волі строком на 2 роки. Після відбуття половини призначеного строку покарання, він був умовно-достроково звільнений. Наступного дня після звільнення він вчинив новий злочин, передбачений ч. 1 ст. 186 КК України, та був засуджений до трьох років позбавлення волі.

Яке остаточне рішення повинен прийняти суд?

Які існують підстави для застосування умовно-дострокового звільнення неповнолітніх від відбування покарання?

Задача 18.

Під час святкування дня міста, чотирнадцятирічні О. та А. після вживання спиртних напоїв, вирішили роздобути ще грошей для того, щоб продовжити святкування. Так, прогулюючись містом, вони в одному із провулків напали на громадянку П., заподіявши їй тяжкі тілесні ушкодження, після чого заволоділи її сумкою.

Суд, врахувавши обставини, що обтяжують та пом'якшують покарання, умови життя та характеристики особи неповнолітніх О. і А., призначив їм покарання у виді позбавлення волі на строк вісім років.

Обґрунтуйте, чи правильним є рішення суду?

Задача 19.

Неповнолітній Д., раніше судимий за незаконне зберігання наркотичних засобів, на шлях виправлення не став, а знову вчинив злочин, передбачений ч. 2 ст. 316 КК України, за що був засуджений до 5 років позбавлення волі.

Чи правильним є рішення суду?

Задача 20.

Сімнадцятирічна вагітна В. була притягнута до кримінальної відповідальності за вчинення злочину, передбаченого ст. 193 КК України. Суд призначив їй покарання у виді громадських робіт строком 110 годин.

Обґрунтуйте, чи правильним є рішення суду?

Навчально-наукове видання

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО УКРАЇНИ. ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

Збірник задач

Відповідальний упорядник: Корольчук В.В.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного
реєстру видавців, виготовників і розповсюджувачів видавничої
продукції Дк № 4155 від 13.09.2011 р.

Підписано до друку 25.06.2018. Формат 60х84/16. Папір офсетний.

Обл.-вид. арк. 27,50. Ум. друк. арк. 24,64.

Тираж 50 прим.
